

A RIMASZOMBATI EGY. PROT. FŐGIMNÁZIUM

LVI-IK

ÉRTESITŐJE

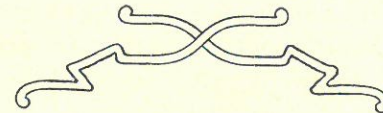
AZ 1908—1909. TANÉVRŐL.

KÖZLI:

DR. VERESS SAMU

IGAZGATÓ.

RIMASZOMBAT,
NYOMATOTT RÁBELY MIKLÓS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1909.

I.

A tanév története.

A folyó 1908—9-ik tanév 1908. szeptember 1-én vette kezdetét, miután a megelőző napokon a pót- és javítóvizsgálatok megtartottak. A törvény által megszabott időben 368 tanuló iratott be, e létszám azonban a részint tanárkari, részint felsőbb tanhatósági engedélylyel beiratkozott tanulókkal együtt az iskolai év folyama alatt még 15 tanulóval gyarapodott, úgy, hogy a lefolyt év beirt tanulóinak összes száma 383 volt — így az idei létszám ugyanannyi, mint tavaly.

A tanévet 1908. szeptember 5-én nyitottuk meg. A megnyitás után közvetlenül a kerületi pót- és javító érettségi vizsgálatok folytak le, melynek tartama alatt tanulóink egy része kiránduláson volt. De ez időtől kezdve, a szabályszerű szünetek megtartásával 1909. június 5-ig folyt a tanítás. Az évváró vizsgálatok június 7-től 19-ig tartattak meg, s június 20-án d. e. 11 órakor az 1908—9-ik tanévet ünnepélyesen berekesztettük.

A tanulók számáról, vallásáról, illetőségéről, előmeneteléről szóló adatok pontos kimutatását jelen értesítő más helyén közöljük. Ugyancsak ez értesítő külön fejezeteiben számolunk be részletesen a tanintézet belső és külső életére vonatkozó minden mozzanatról, melyek együttvéve hü és igaz képét tárják föl ennek a tanintézetnek, mely magasabb hivatásának immár 56-ik évét töltötte be.

Mielőtt azonban e kép egyes főbb részleteire rátérnék, a hála és kegyelet érzelmeivel kell megemlékeznem arról a súlyos veszteségről, mely iskolánkat *Liszkay János* rimabrézói ág. h. ev. papnak és kishonti alesperesnek 1908. nov. 6-án hirtelen bekövetkezett halála által érte. A megboldogult, mint lelkipásztor azok közé tartozott, a kiknek emlékezetét, hiveinek és pályatársainak áldó kegyelete a leghosszabb időközön át megőrzi, — de tanintézetünk még azonfelül hálával és elismeréssel is adózik

az ő emlékezetének. Mint igazgató-tanácsunknak hivatalos tagja, tanintézetünk ügyei iránt mindig a legmelegebb érdeklődést tanusította, soha egy pillanatot sem mulasztott el, melyben iskolánk javára dolgozhatott, a nyert megbízásokat lelkiismeretes pontossággal elvégezte, evangélikus kormányzati években az érettségi vizsgálatokon elnökölt s e minőségében akként teljesítette nagy felelősséggel járó hivatalos kötelességeit, hogy úgy a tanári kar, mint az érettségit tevő ifjuság az ő személyében a lelkiismeret és humanizmus igazi mintaképét látta. Apostoli lelke, nemes gondolkozása s az ezzel párosult tevékenység teszi őt feledhetlenné előttünk s emlékezetét nemcsak iskolánk évkönyvei, de sziveink is meg fogják őrizni.

A Liszkay János váratlan elhunyt által megürült helyet Igazgató-Tanácsunkban, a kishonti ev. egyházmegye *Kemény Lajos* osgyáni lelkésszel töltötte be, kiben tanintézetünk nemes és magas gondolkozásu s a kultura iránt meleg érdeklődéssel viseltető igazgató tanácsost nyert.

Szomoruan kell megemlékeznem arról, hogy a lefolyt évre beirt tanulók létszámából kettőt ragadott el a halál. Az egyik *Runyay Kálmán* VIII. o. magántanuló, kit évek óta tartó idegbaja 1908. okt. 19-én az öngyilkosságba kergetett, a másik *Belinszky Péter* VII. o. rendes tanuló, ki szintén a múlt év október havában esett a belső szerveire támadt emésztő kór áldozatául. A veszteséget nemcsak az elhunyt tanulók hozzátartozói fájlalják, nemcsak a tanulóársak küldik az elköltözöttek után bánatos sóhajtásaikat, de őszinte sajnálatát és részvétét maga a tanintézet is kifejezi, midőn két ifju reménynek korán megásott sirja felett áll . . .

De érintett minket még egy másik veszteség is, mely felidézi bennünk a múlt időknek egyik kiváló s tanintézetünknek egykor nagy szolgálatokat tevő alakját, *Szalóczy Dánielt*, a helybeli ref. egyháznak második lelki pásztorát, kinek frissen hantolt sirjához Igazgató-Tanácsunk áldó kegyelete is elzarándokol. A megboldogult évtizedekkel ezelőtt hosszú évek során át az akkor még hat osztályu gimnázium ref. tanulóinak tanította a hittant, hivatalánál fogva tagja volt az Igazgató-Tanácsnak s addig, míg látó szervei meg nem gyengültek, iskolánk kormányzása körül s belső erkölcsi életében bölcs és apostoli munkát végzett el. Desajnos, szervi baja következtében a hazai kultusz munkáitól vissza kellett lépnie s azon időtől kezdve kizáró-

lag csak papi szent hivatásának élt. Legyen emléke áldott itt mi közöttünk is!

A szeretet meleg hangján kell bucsuznom ez alkalommal egy oly férfiutól, kinek nagyon sok évtizedre nyuló munkássága a legszorosabb kapcsolatban volt tanintézetünkkel. Ha kezünkbe vesszük iskolánk évkönyveit: 65 évfolyamban találjuk meg *Baksay István* nevét. 65 év egy teljes életkornak is elegendő volna, — de 65 évet tölni el a közélet terén, mint férfi, mint egy nagy és szent hivatásnak élő s a tevékenységben soha ki nem fáradó munkás s ez alatt a tűnő idők folyamán lassanként *Nesztorává* öregedni egy ország szellemi gárdájának, mely uj meg uj nemzedéket nevel a hazai tudomány és műveltség szlopauiul és *patriarchájává* emelkedni egy vallásfelekezetnek ugy, hogy alakja körül még életében mythosz szövődjék: ehez nemcsak testi egészség, nemcsak a léleknek bölcsessége, nemcsak a tudásnak fénye szükséges, — de isteni kegyelem kell. És Baksay István az isteni kegyelemnek abban az ajándékában részesült, hogy 53 évig lehetett e tanintézetnek rendes tanára, ez idő alatt több ízben igazgatója, később mint a ref. egyház főgondnoka, Igazgató-Tanácsunknak tagjává lett, — így nemcsak szemei előtt látta kifejlődni és megnövekedni ezt a tanintézetet, de tényleges részese és munkása volt annak a küzdelemnek, melyet az iskola átélt keletkezésének és fejlődésének félszázados folyama alatt, — részese és alapvető munkása e tanintézetnek nemcsak az által, hogy lelkének kincseit pazar bőséggel hintette tanítványaira, hanem az által is, hogy földi javaiból itteni működésének örök emlékezetére nemes intenczióju alapítványokat tett, ez által fejezvé ki háláját ama tanintézet iránt, mely őt minden időben egyik legfőbb büszkeségének tekintette.

De a hosszú, csaknem 90 évre terjedő munka végre kifárasztotta s visszavonulni kényszerült attól a tisztségtől is, melyen lelkének nemes szerelmével legkitartóbban csüngött: a főgondnoki állástól, hogy életének még hátra levő napjait a minden irányban teljesített kötelességek jóleső öntudatával igazi nyugalomban tölthesse el. Jól lehet mély sajnálattal vettük tudomásul azt, hogy e valóban nemes élet munkásságát tanintézetünk jövőre nélkülözni kénytelen, mégis jól esik tudnunk azt, hogy még nem veszítettük el s bizonyára velünk együtt egykori tanítványainak ezrei szívékből óhajtják, hogy ezt a fáradságtól és gondoktól mentes igazi nyugalmat még sokáig élvezhesse a magyarországi tanárság

Nesztora s a rimaszombati ref. egyház patriarchája. — De jól esik tudnunk azt is, hogy utódjául a főgondnoki székben oly férfiut üdvözölhetünk, mint *Samarjay János*, ki bár nem új tagja Igazgató-Tanácsunknak, mert mint a 2-ik lelkész helyettese, évek hosszú sora óta teljesít nemes feladatokat, — mégis tekintve azt, hogy most már új s állandó kötelék fűzi iskolánkhoz — tekintve azt a meleg érdeklődést és áldozatkészséget, melyet korai ifjuságától kezdve a közügyek iránt tanusított, — tekintve azt a nemes akaratot, mellyel az egyház és iskola ügyeit minden időben szolgálta: örömmel és megnyugvással fogadjuk s üdvözöljük őt a nagynevű elődök székében.

Ép ily megnyugvással üdvözöljük Igazgató-Tanácsunk másik két tagját is: *Medveczky Sándor* kir. közjegyzőt és *Lukács Géza* vármegyei főjegyzőt, kikkel a kishonti egyházmegye az elhunyt Fábry János, — illetve a rimaszombati ref. egyház Szalóczy Dániel helyét töltötte be Igazgató-Tanácsunkban. Mindkét megválasztott férfiú multja és közéleti tevékenysége garanciát nyújt arra, hogy iskolánk fentartása és fejlesztése körüli fáradságos munkánkon szívvél-lélelkel könnyíteni és segíteni tudó és akaró lelkes munkatársakat nyert Igazgató-Tanácsunk.

Ez iskolánk életével szoros kapcsolatban álló személyi vonatkozású mozzanatok előre bocsátása után a letolyt tanév történetét a következő adatokból állíthatjuk össze:

Tanári karunk a gondjaira bizott tanulóifjusággal szemben nem csupán arra fektetett súlyt, hogy a törvény paragrafusai által megszabott kereteken belül tanítson, hanem igazi nevelői hivatásánál fogva éber gondot fordított arra is, hogy az erkölcsileg tiszta és nemes élet magvait a tanítványok szívébe plántálhassa. Sajnos, hogy a lelki élet kerteszkedése körüli eme munkában, a lefolyt év alatt kiváló súlyt kellett fordítanunk arra is, hogy a gázt és gyomot irtogassuk. Akadtak olyan önmagukról megfélelmező tanulók, kik hevesebb temperamentumukat megfélemezni nem tudván, az iskolai fegyelmi, sőt az erkölcsi törvényekkel is összeütközésbe jöttek s ennek az lett rájuk nézve lesújtó következménye, hogy az intézet kötelékéből ki kellett lépniök. Ily erkölcsi vétség miatt a tanintézetből a törvényes formák megtartásával kizártunk három tanulót, csendesen eltávolítottunk hármat — s egyet, kinek vétsége súlyosabb volt, a polgári igazságszolgáltatás kezeibe adtunk. Összesen tehát a 359 nyilvános tanuló között 7 volt olyan, a kikkel szemben a rendel-

kezésünk alatt álló legsúlyosabb büntetést kellett alkalmaznunk, abban a reményben, hogy ez által a nemzeti kultúra e virágzó veteményes kertjéből kiirtottuk a gyomot s hisszük, hogy a szigoruságnak e példái jótékony hatást gyakorolnak arra az ifjuságra, mely jövődjének alapját e tanintézetben szándékszük lerakni, mert e példákból meggyőződhet arról, hogy a rimaszombati főgimnázium a mily meleg szeretettel öleli keblére azokat, a kik ez alma maternek ölelő karjaira dőlnek, ép oly szigorúsággal löki félre azokat, a kik e szeretettel visszaélnak.

Tanuló ifjuságunk *egészségi* állapota a lefolyt évben elég kedvező volt. S ez nem csupán annak a körülménynek tudható be, hogy városunkban járványos betegség nem uralkodott, hanem előljáróságunk azon intézkedésének is, mely szerint az összes tanulók orvosi felügyelet alá helyeztetek. Gondoskodtunk arról, hogy tanulóink orvosilag megvizsgált lakásokban nyerjenek elszállásolást. Hygienikus szempontból kifogásolható, vagy tulzsufolt lakásokban tanuló lakást nem engedélyeztünk, ez intézkedést a legszigorubb ellenőrzéssel kapcsolatban jövőre is fenn fogjuk tartani. Mindezek dacára a tanulók óramulasztása rendkívül nagy, minek oka első sorban az, hogy néhány súlyosabb természetű megbetegedés történt s ezek közül egyik, mint sajnosan említém, halállal végződött. E súlyosabb betegségi esetek a mulasztott órák számát egyszerre felszökkentik.

A kötelező újraoltást Dr. Szabó Károly városi orvos ur április havában végezte iskolánk 51 növendékén.

A vallásérköles és hazafias érzelmek ápolására a lefolyt évben *október 6-án* az aradi vértanuk, *október 31-én* a reformáció és *március 15-én* a szabadságharcz emlékezetére rendeztünk nyilvános *iskolai ünnepélyeket*, mindeniket a tanári kar tagjainak közreműködésével. Október 6-án Dr. Veress Samu a Tompakör, Dr. Wallentinyi Dezső a Pószakör ünnepélyén, október 31-én Czinke István ref. vallástanár, intéztek lelkes beszédet az ifjusághoz. Ez iskolai ünnepélyek között legszélesebb körű volt a március 15-iki hazafias ünnepély, melynek ezuttal azon körülmény adott nagyobb jelentőséget, hogy az ifjusági Tompa-önképzőkör is annak keretében ünnepelte meg fennállásának 50-ik évfordulóját. Mint minden évben, ezuttal is a városi intelligencia impozáns megjelenése s a műsor érdekes és sok lelki élvezetet nyújtó tartalma járultak ahhoz, hogy ez ünnepélyünket egészben véve sikerültnek mondhatjuk.

Ez ünnepélyünkön kívül 1908. december 19-én *ifjúsági hangversenyt* tartottunk, melynek tiszta jövedelmét egy harmónium beszerzésére fordítottuk. E hangversenyen az ifjúsági énekkar Pásztori Gyula szakavatott vezetése mellett karénekek sikerült előadása által tett nyilvános bizonyosságot előhaladásáról, — de különösen emelte a hangverseny sikerét az, hogy *Pásztori Gyula* tanár és *Laffers Sándor* zenetanító ur is közreműködtek. Ifjúságunk még egy alkalommal szerepelt a nyilvánosság előtt. Ugyanis egy márcziusban rendezett estély keretében Benedek Gyula tornatanár mutatta be tanítványainak haladását a vivásban és tornagyakorlatokban. Ez estélynek jövedelme tulajdonképpen az országos tornaverseny költségeinek fedezésére volt szánva, de miután az orsz. tornaverseny, előttünk még ma sem elég világos okok miatt elmaradt, a jövedelem az iskolai év végén megtartott házi tornaverseny pályadíjaira fordított.

Tanintézetünk tanulói a lefolyt évben *három tanulmányi kiránduláson* vettek részt. Mindhármát *Horváth Zoltán*, a természetrajz tanára rendezte és vezette. Az első 1908. szeptember 7., 8. és 9-ik napjain volt a felső Garamvölgy, a Királyhegy s a dobsinai jégbarlang megtekintése céljából. A második október 3-án a meleghegyi vadas kertbe, — a harmadik május 22—23-án Vashegyre és Rákosra, mely utóbbiban *Horváth Albert* és *Pásztori Gyula* tanárok is részt vettek.

Itt kell felemlítenem ama nagyjelentőségű mozzanatokat iskolánk életében, melyek alkalmat szolgáltattak arra, hogy tanintézetünk színvonala a legszélesebb körben ismeretessé váljék. Május 20-án a *losonczy állami tanítóképző* negyedéves növendékei, s egy hét múlva ugyancsak a *losonczy állami főgimnázium* tanárai és tanulói látogatták meg iskolánkat s vittek magukkal kellemes impressiókat. De legjelentékenyebb volt az *országos ref. Tanáregyesületnek* június 1—2. napjain Rimaszombatban tartott közgyűlése. Mindnyájunk élénk emlékezetében van még a gyönyörűen fellobogózott város képe, s az a szívélyes fogadtatás, melyben az ország minden részéből ide sereglett 150 középiskolai tanárt részesítettük, — majd a gyönyörű isteni tisztelet, a közgyűlés méltóságos lefolyása, a vendégek tiszteletére rendezett közebed és műestély voltak ez ünnepi jelentőséggel bíró napok kiemelkedő részletei, — melyek közül minket, mint tanintézetet legközelebről az érdekel, hogy e közgyűlés mondta ki a két prot. felekezet országos tanáregyesületeinek unióját, a test-

véri egyesülésnek e klasszikus talaján, melyen a mi tanintézetünk fenntartói a jó példával előljárva, a protestáns szabadelvűségben immár több mint egy félszázad óta egymást átölelve tartják. E közgyűlés tisztelte meg iskolánk nagyérdemű, nyugalomban levő tanárát: *Baksay Istvánt* azzal, hogy tiszteletbeli tagjává választotta meg s végül e közgyűlésen hangzott el az a bennünk jóleső érzelmeket keltő elnöki nyilatkozat, hogy az iskolánkban külsőképpen tapasztalt rend és tisztaság, gyűjteményeink és szer-táraink gazdagsága, felszerelése és kezelése nem csupán a lép-ten-nyomon haladó kor igényeinek felel meg, hanem egyes részleteiben mintaszerű.

Az állami felügyeletet *Jurkovich Emil* beszterczebányai kir. tankerületi főigazgató február 19—22-ik napjain végezte el. A látogatásról felvett jegyzőkönyv teljes elismeréssel nyilatkozik iskolánkról, melynek felszerelését és berendezését ezuttal is mintaszerűnek találta s a tanítás módszeréről és tanítványaink előhaladásáról is megelégedéssel nyilatkozott.

Tanuló ifjúságunk körében a különféle irányu önművelődés előmozdítására a következő körök és egyesületek állottak fenn:

1. *A Tompa-önképzőkör*, vezetője dr. Veress Samu.
2. *A Pósa-önképzőkör*, vezetője dr. Wallentinyi Dezső.
3. *Sakk- és Olvasókör*, vezetője Kerekes Dezső.
4. *Ifj. dalkör*, vezetője Pásztori Gyula.
5. *Ifj. tornakör*, vezetője Sz. Benedek Gyula.
6. *Ifj. gyámegyesület*, vezetője dr. Wallentinyi Dezső.
7. *Bethlen Gábor-kör*, vezetője Czinke István.

De nem csupán az ifjúságnak adtunk módot arra, hogy e különféle czélu és irányu egyesületekben saját lelkének kiművelését és nemesítését önmaga eszközölje, de a tanárikar tagjai is felajánlották idejüket, tehetségüket és tudásukat arra, hogy főleg ez utóbbiból, mint közvetlen forrásból merithessenek azok, a kik tudásvágyuk kielégítése céljából e forrást igénybe akarták venni. Így a *francia nyelv* tanítására *Kerekes Dezső*, *német* társalgási órák adására *Márton István*, *latin társalgó nyelv* tanítására dr. *Wallentinyi Dezső*, *szabadkézi rajzra* *Schwalm Nándor*, vállalkoztak, ez utóbbi az intézeti rajzitanítás fokozatos feltüntetésére június 14—19-én rajzkiállítás is rendezett. *Komáromy Géza* vetített képekkel kísért *felolvasást* tartott 1908. november 17-én, az akkor éppen aktuális jelentőséggel bíró Bosz-

niáról és Herczegovináról. *Horváth Zoltán* a város társadalmi egyesületeiben: a kaszinóban, s a polgári olvasóköriben tartott tudományos felolvasásokat.

Még kell emlékezni még egy kulturális szempontból nagy jelentőségű vállalkozásról, melyet iskolánk két tanára: dr. Veress Samu és dr. Wallentinyi Dezső a helybeli állami polg. leányiskola igazgatójával Kathona Gézával szövetkezve a magasabb igényű nőnevelés intenzívebbé tételére indítottak meg az által, hogy a polgári leányiskola végzett növendékei számára irodalomtörténeti, esztétikai, világ- és művészettörténeti cursusokat nyitottak s a jelzett tárgyakból nyolcz hónapon át hetenként felolvasásokat s szabad előadásokat tartottak. E kulturális mozgalom jelentőségéről és eredményéről — a mennyiben az a nőneveléssel foglalkozó leányiskola intentiói körébe tartozik — e helyen csak azért szükséges megemlékezni, mert ezzel is számot kívánunk adni arról a munkáról, melyet tanári karunk a hazai közműveltség emelése körül végzett.

Jótekonyság. Iskolánkkal szemben nemes érdeklődését a társadalom minden alkalommal kimutatta, nemcsak azáltal, hogy valahányszor tanintézetünk a közönség érdeklődésére appellált, mindannyiszor csaknem tüntető módon jött segítségünkre, — hanem azáltal is, hogy az iskola magasztos céljainak előmozdítására áldozatokat is hozott s ez áldozatokért kedves kötelességemnek tartom ez alkalommal beszámolva, úgy fenntartó tesületünk, mint ifjuságunk nevében hálás köszönetet mondani.

Első sorban fogadja köszönetünket dr. *Löcherer Tamás* kórházi igazgató főorvos, ki a múlt évben tett 200 koronás alapítványát a lefolyt évben újabb 200 koronával 400 koronára emelte; köszönetünket fejezzük ki továbbá a *Rimamurány-Salgótarjáni vasmű részvénytársaságnak*, mint minden évben, úgy ezuttal is alaptökénk gyarapítására nyújtott 100 korona adományáért, a *Gömörmezei magyar közművelődési egyesületnek*, a rimaszombati *polgári olvasókörnek*, a *tamásfali Petőfi egyesületnek*, *Soós Ferencz építész* és neje *Gyulai Hermin* urnőnek *Basilidesz János* tiszolczi földbirtokosnak, *Jánosdeák Andrásné*, *ijf. Rábely Miklós* és *Lévai Izsó* könyvkereskedőknek, kik lelkek nemes sugallatára hallgatva a nemzeti nevelés céljait kisebb nagyobb pénzbeli adományokkal és julalomkönyvekkel előmozdítani igyekeztek.

E pénzbeli adományokon kívül báró *Bánffy Dezső* volt

miniszterelnök a *Bánffy-család* történetének két vaskos kötetre terjedő okmánytárát ajándékozta főgimnáziumunk könyvtárának. *Süteő István* ügyvéd ur egy kis üveges szekrényben érdekes növény- és kőzetgyűjteménnyel gyarapította természetrajzi muzeumunkat, melynek különleges értéket az ad, hogy a gyűjtemény minden egyes darabját maga a nemes ajándékozó gyűjtötte az 1908-ik év nyarán az északi sark-körig tett utazásában. Ugyancsak term.-rajzi muzeumunkat gyarapította *Jerem Viktor* kokovai kereskedő ur is néhány gyönyörű magnezit, pyrit és opál ásvánnyal, míg *Samarjay János* egy kitömött ölyvet ajándékozott. *Lengyel Elemér* 4 drb. könyvet adott az ifjusági könyvtárnak.

Azonban tanári karunk tulajdonképeni hivatásának megfelelő munkásságát a tanítás körül fejtette ki s a maga részéről megtett mindent arra, hogy tanítványaink az egyes tudományok elemeinek elsajátításában mentől magasabb eredményt érjenek el. Nem a tanári kar tagjain mult az, ha e tekintetben a remények, netalán nem vállottak be. A jó eredménynek első feltétele a tanulóban van s ez az az eltökélt szándék, az a törhetlen akarat, az a lankadatlan szorgalom, mely erőt ad leküzdeni az akadályokat és megfékezni még a természet által beleoltott szilaj temperamentumot is. Akarat nélkül a legfényesebb elmék elhomályosulnak, elzülленnek, míg a törhetlen akaraterő a gyenge tehetségeket is sikerre vezeti. Ez akaraterőnek fokmérője az az eredmény, melyet tanulóink a tanulmányokban való előmenetelükben felmutatnak. Értesítőnk az eredményt staisztikai pontos összeállításban mutatja ki. E statisztikai adatok képezik azt az igazi tükröt, melyben minden vizsgálatot tett tanulónk megláthatja önmagát. Megláthatja és tanuságot merithet magának abból a jövőre. De különösen becses tanuságot merithetnek abból a szülők, kik gyermekeikkel szemben tele vannak arany ábrándokkal, arany reményekkel. Boldogok azok, a kiknek ábrándjai a megvalósulás felé közelednek . . .

Hanem azok, a kiknek ez a tükör kedvezőtlen képet mutat, a kik reményeiknek, illusióiknak egéből aláhullanak: meritsenek okulást a csalódásból, lássák be akkor, a mikor még nem késő, hogy a magasabb tudományokra előkészítő pálya nem minden tanulónak való, hisz a mult tapasztalatai is hányszor győztek meg mindnyájunkat arról, hogy a gyenge s a lelki akarat hiányában leledző gyermekekből az életnek hasznos munkása, a hazának

derék polgára válhatott volna, ha a szülők és gyámok a maga idejében fölismerik a gondjaira bizott gyermeknek való munkatért. Vagy ha igazi benső okaik s kényszerítő körülményeik vannak arra, hogy a gyermek középiskolai tanfolyamot végezzen: minden szülő és gyám tartsa egyik legszentebb kötelességének azt, hogy a nevelés és tanítás nagy felelősséggel teljes munkájában legelső segítő és munkatársa legyen az iskolának és a minden pillanatban hivatásának élő tanári karnak.

Mi nem csak tanítani igyekszünk, hanem vallásosságra, hazszeretetre, társadalmi műveltségre is neveljük tanítványainkat, de e büszkévé tevő foglalkozás eredménye igen-igen sok esetben csak elmélet ahhoz a tudáshoz képest, a melyet a gyakorlati élet megkövetel, ezért annak a sokoldalú tanításnak, a melyet mi nyújtunk, szükségképeni kisegítő része a társadalom, s ebben: a család, a szülői ház.

Midőn tehát értesítőnk által tükröt adunk a nevelésügy iránt érdeklődők kezébe: tesszük ezt azon reményben, hogy abban mindenki meglátja azt, a mi rá nézve a legfontosabb s legfőbb tanúságot nyújtja.

356 megvizsgált tanuló közül sikerrel végezte az évet 255 (71.40%). megbukott 101, (28.60%).

A bukottak közül két hónap mulva javíthat 82 (23.22%), osztályismétlésre utasított 19 (5.38%).

A tavalyi 1907—8-ik év eredményével szemben 2% javulás mutatkozik.

(Tavaly bukott	30.35%
az idén bukott	28.60%.)

A bukottak száma így is rendkívüli nagy, minek oka egyfelől az, hogy tanítványaink egy része ez évben sem fejtett ki annyi akaraterőt és szorgalmat, mennyi a siker elérésére szükséges, másfelől tanítványainkkal szemben tanári karunk is szigorúan járt el. Nem ismert kegyelmet ott, a hol a kegyelem kárt okoz, de atyai szívvvel és szeretettel bocsátja a jövődjára azokat, a kikben a hiányok daczára is a haladás garantiáit látja.

Azokat pedig, a kik úgy magaviseletben, mint tanulmányaikban tanári karunk megelégedését kivívták, megjutalmazzuk első sorban dicsérő elismerésünkkel. Ez az elismerés az a babérokoszorú, melyet a győztesek a mesés ókorban az olympiai ver-

senyen nyertek: becsesebb mindennél, a mit az anyagi világ nyújthat.

Ez erkölcsi jutalmon kívül tanintézetünk egykori s mai nemes pártfogóinak nagylelkű áldozatkészségéből, a jeles előmenetelű tanulókat némi anyagi jutalomban is részesítjük, hogy ez által is neveljük lelkükben az ösztönt magasabb céljaik elérésére.

Jelen értesítő más helyén részletesen beszámolunk a tanulóknak adott ösztöndíjakról, jutalmazásokról és másnemű anyagi segélyezésekről, melyeknek összege 4673 koronát tesz ki. Ez az az összeg, mellyel tanintézetünk kegyes alapítványai és jöltevői hozzájárulnak a szerényebb anyagi eszközökkel rendelkező, de reményekre jogosító tanulók existenciájához.

Viszont tanulóink szívébe is beköltözött a nemes áldozatkészség és könyörület érzelme. Valahányszor ez érzelmekre kellett hivatkoznunk, mindannyiszor melegen érző szív nyújtotta az áldozatkészség szerény filléreit. E szerény fillérekből adakoztunk a máramarosszigeti ref. internátusra 10 koronát, a marosvásárhelyi ref. főgimnázium felszerelésére 20 koronát, az orsz. szanatórium-egyesület javára 27 koronát, a Petőfi-ház megvételére — sorsjegyek ellenében — 40 koronát, a radnóti tűzkárosultaknak 17 koronát, — az ifjusági gyámintézet pénztárába is havi filléres adományokból begyűlt 168 korona, mely utóbbi összegről jelen értesítőnkben külön is beszámolunk.

A mi az iskola nagyértékű gyűjteményeinek és szertárainak rendbehozását és karbantartását illeti, örömmel konstatáljuk, hogy a természetrajzi és fizikai szertárak anyaga teljesen rendeztetett és leltározatott. E munkálatokat Kerekes Dezső és Horváth Zoltán tanárok végezték el nagy szorgalommal és szak tudással. Ez idő szerint tehát intézetünk a tanítás céljaira szükséges eszközökkel fel van szerelve annyira, hogy ezentul már csak a fejlődő kor igényeihez mért fokozatos fejlesztésre van szükségünk.

Azonban e tekintetben még mindig nagy nehézségek előtt állunk. A tanintézet rendes évi jövedelmeit annyira igénybe veszik az ugyszólván naponként növekedő kiadások, hogy ha azoknak fedezése s a tovább fejlődés igényeinek kielégítése céljából újabb jövedelmi forrásokról nem gondoskodunk: aggodalommal kell a néznünk a jövő elébe. Intézetünk előljárósága több ízben feltárta az iskola súlyos anyagi helyzetét a sorsára

döntő befolyással bíró felsőbb hatóságok előtt, de abban a pillanatban, melyben az iskola vagyoni mérlegének már a közel jövőben fenyegető felbillenése szükségessé tette: haladéktalanul megtette a döntő lépéseket is arra, hogy az iskola jövőjét biztosító egyetlen jövedelmi forrás, az államsegély, az eddiginél nagyobb összegben eszközöltessék ki és vétessék igénybe.

Az erre vonatkozó tárgyalások fonalán eljutottunk annyira, hogy Igazgató-tanácsunk a tanügyi kormány megbízottjával, Jurkovich Emil kir. tanker. főigazgatóval megállapodott az iskola fenntartás normális költségvetésében s ennek alapján előkészítettük az új szerződés tervezetét, melyet hozzájárulás és megerősítés céljából a két prot. egyházkerülethez is benyújtottunk s nincs okunk kételkedni abban, hogy e tanügyi felekezeti főhatóságok az új szerződést meg fogják erősíteni. Az ügy jelenleg miniszteri döntés alatt áll. Így e nagyon fontos, életbe vágó mozzanatról bővebb tájékozást csak akkor fogunk nyújthatni, ha az új szerződés a miniszterium által elfogadtatik.

Ezek voltak a lefolyt év ama mozzanatai, melyekről jelen értesítőben meg kellett emlékeznünk.

Az évzáró ünnepélyt június 20-án tartottuk meg az igazgatótanács, tanárikar, érdeklődő szülők s a tanuló ifjuság jelenlétében. Ez alkalommal a főgimnázium igazgatója rövid vonásokban vázolta a lefolyt év történetét, a következő bucsuzó szavakat intézte az iskolából kilépő tanítványokhoz:

Kedves fiatal barátaim!

Mielőtt a tanévet berekeszteném, a bucsu pillanatában még néhány szóm van veletek. Ez a tanintézet nem bucsuzik mindenkitől egyformán, hiszen a legnagyobb részetek csak ideig-óráig távozik e falak közül s ezeknek a viszontlátás reményében bizonyára kevesebb utravalóra van szüksége, mint azoknak, a kik a mai napon végkép leszakadnak a szerető édesanya kebeléről. A visszatérőkkel még találkozunk, találkozunk a bizonytalanságot rejtő jövő derűs és borus napjaiban, a mikor módunk és alkalmunk lesz folytatni az élet nagy útjára való előkészületet, módunkban lesz ellátni lelköket azzal a nagy erkölcsi felszereléssel, melyre az életpálya minden vándorának szüksége van.

De ti, a kik a mai napon kiváltok abból a körből, melynek periferiája nyolcz hosszú éven ölelte át a ti szíveteket,

lelketeket, ez uttal utoljára halljátok azokat az ígéket, melyek a fejlődés, haladás a szellemi és erkölcsi javakban való gyarapodás vezénylő szavai voltak, véssétek még egyszer lelketekbe, hogy ez a tanintézet, mely örökéletű, ez a tanári kar mely csak fizikailag mulandó: számon fogja kérni tőletek azt a *szívet*, melyet ez iskola töltött meg nemes érzélemmel, azt a *lelket*, melynek nemes hajlamait e tanintézet fejlesztette ki, azt az *erkölcsöt*, azt a *vallásosságot*, azt a *hazaszeretetet*, melyeket ez az édes anya csepegtetett a ti kebletekbe . . . számon fogja kérni tőletek az élet minden körülményei között, férfi korotokban, öreg napjaitokban, sőt még a sir szélén is! Számon fogja kérni vajjon úgy teljesítettétek-e kötelességeiteket, a mint azt ez az iskola, ez a tökéletes erkölcsi törvényekkel ékeskedő édesanya kívánta egykor s kívánni fogja minden időben . . . ?

Megvagyok győződve arról, hogy ha e kérdésre most kellene megadni a feleletet, szívetek sugallatára hallgatva mindnyájan úgy felelnétek, a mint nemes érzelmekkel duzzadó kebelnek felelni kell. De semmi sem vész el a beláthatatlan jövő ködében oly gyorsan, mint az az út, melyre e pillanatban ráléptek, — annyira befödik ez utat a reménynek, az illúzióknak virágai, hogy némelyik még járni sem tud rajta, hisz minden lépéssel egy egész csokrot kell széttiporni . . . s a mint haladtok beljebb-beljebb, egyszer csak azt veszitek észre, hogy a széttört virágok, mind mögöttetek vannak s a mi még előttetek áll: sivár pusztaság . . .

Vajha úgy haladnátok ez uton, hogy soha se legyen okotok megbánni azt, hogy ez az iskola illúziókat is csepegtetett a ti lelketekbe!

Vajha a mi tanításainknak szelleme kísérne el a ti utaitokon . . . ! ez a szellem megóv titeket a keserű csalódásoktól s ha nem tapostok is virágokra, nem lesz sivár, mert betölti lelketeket az erkölcsi és hazafias kötelességek teljesítésének öntudata.

Ezt kötöm a ti lelketekre utravalóul ez intézet nevében.

Legyen veletek az Isten segítsége — s iskolánknak, mint szerető édes anyának, áldása!

Dr. Veress Samu,
főgimn. igazgató.

II.

Tanulmányi kirándulások.

A kirándulásokat testező okokon kívül rendkívül ajánlja még az a nagy haszon, a melyet a közvetlen szemlélet révén nyer a tanuló és ezért a valódi pedagógus előtt megbecsülhetetlen értéke van a kirándulásoknak, ezeken egyebeken kívül fesztelenebb modorban alkalma nyílik növendékeinek természetesebb megismerésére is, mert itt nem glédába sorakozva és iskolai padokba görnyedve van előtte a nevelési anyag, hanem szabadabb csapongásban bontogathatja lelkülete szárnyait. Sajnos, hogy még igen messze vagyunk attól az időtől, a mikor ezt a nevelői működést meg fogják becsülni és értéke szerint méltányolni, ma még a nagyképüsködés korszakában élünk, de hát a pedagógus sokat megtesz saját lelkének ideál eszményeiért és a jövő nemzedék érdekében, nem nézve azt, hogy mit ad ezért a ma?

A természetrajz szaktanára a szokásos heti kisebb, természetben végzett szemléltetésen kívül többször egész délutánokra is kivitte növendékeit, hogy a helyszínén ismerjék meg az életet, ott vizsgálják és ha lehet, meg is határozzák az élő vizsgálataik alapján.

Igy szept. 16-án volt a IV. osztály a feketeréti és szabadkai erdőkben. Szept. 19-én a II. osztály a pokorági hegyek közt. Szept. 24-én az I. osztály a kiserdőben és a Siralmasban. Okt. 10-én a II. osztály a szútori cseviczénél. Ápril. 29-én és május 12-én a IV. osztály járt Kurinczon a gyümölcsfaoltás gyakorlati elsajátítása céljából és a gazdasági telep megtekintése végett. A tavasz folyamán a VI. osztály megnézte a téglagyárat, az eczetgyárat és a konzervgyárat helyben.

Nem hiányoztak az egy vagy több napra terjedő kirándulások sem.

Igy szept. 7-től 10-ig a javító és pótló érettségi idején

minden osztályból összegyűlt csapat vonaton Tiszolcra utazott. Itt két részre oszlottak: az egyik Tiszolcra gyalog ment át a hegyeken Lujzahutáig, a másik a fogaskerekű vasuton Zólyomba került s úgy vissza a Garam mellett Gömörbe. Lujzahután Oberhauser Ármín vasgyári főnök ur vendégei voltak s megtekintették a lemezgyárat. Másnap reggel a Garamvölgyön felfelé hatolva, megtekintették a vas- és aczélgyárat, azután Királyhegyalja községben pihenőt tartva, felmáztak, a Királyhegyre. Ott Magyarország egyik leggyönyörűbb panorámáját élvezve s megebédelve, estére levonultak a dobsinai jogbarlangi telepre, a hol éjjeli pihenés után a jégbarlangot nézték meg. Ezután a vadregényes Sztraczenai völgyön végigvonulva, Dobsinára gyalogoltak, a honnan délután vonaton tértek haza.

Október 3-án mintegy 30 tanulóbból álló csapattal reggel kivonultunk a pokorági hegyeken át a meleghegyi szarvaspark megnézésére és sikerült a szép állatokat egy tisztáson együtt mintegy 5 perczig szemlélni. Innen átmentünk a balogi vadaskertbe s ott a balogi váromot megnézve, estefelé etetéskor láttuk a vaddisznó falkát. Ezután szintén gyalog tértünk haza esti 9 órára.

Igen érdekes és tanulságos volt május 21-én, 22-ikén és 23-án végzett vashegyi kirándulásunk. Vonaton Nyustyáig utaztunk, onnan pedig gyalog mentünk az erdős hegyeken át 4 órai uton Rákosra, de utközben háromszor pihenőt tartottunk az erdőben és községekben. Még az este megnéztük a rákosi bányafőnökség gyönyörű vasércgyűjteményét, azután leszálltunk a 309 méter mély aknába, úgy hogy annak 14 szintje közül az 5-ik, 6-ik és 7-ik szinten eloszolva megnéztük a vasbányaművelés részleteit. Ezután a 300 méteres szintre lebozsátkozva, a vízszivattyuzó gépeket tekintettük meg, a melyek egész éjjel eltávolítják a nappal összegyűlt vizet. A felhuzódás után magyaros vendégszeretet fogadott a telepen. Másnap reggel a régi rákosi templom falfestményeit megszemlélve, az iparvasuton Szirkre mentünk, ott a vaspát pörkölköt néztük meg s felmentünk a gyönyörű vashegyi telepre, a hol vendégszerető körben pihentünk. Harmadnap a reggeli órákban a Tersztyén át gyönyörű vidéken nagy magasságra emelkedve megemlékeztünk a vasárnapról, majd legyalogoltunk Tiszolcra, a hol a kohóban a vasöntést láttuk. Innen vonaton tértünk haza a tanulságos utról.

Horváth Zoltán.

III.

A főgimnázium kormányzata.

Főhatóság:

A tanintézet feletti főhatóságot a Tiszáninnyi ref. és a Tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület, illetőleg ezeknek püspökei évenként felváltva gyakorolják. Az 1908—9-ik tanévben a Tiszáninnyi ref. egyházkerület főhatósága alá tartoztunk.

Az állami felügyeletet *Jurkovich Emil* besztekercebányai kir. tankerületi főigazgató gyakorolja.

Igazgató-Tanács:

Tagjai:

Elnök: *Bornemisza László*, udv. tan. Gömör-Kishontvármegye alispánja, a gömöri ref. egyh. főgondnoka.

Társelnök: *Kubinyi Aladár*, kuriai bíró, a rimaszombati kir. törvényszék elnöke.

Igazgató-tanácsosok:

Ref. részről: *Czinke István*, helybeli ref. lelkész, *Samarjay János* a helybeli ref. egyh. főgondnoka. *Csizi Molnár József* ügyvéd, *Dr. Kovács László* rimaszombati polgármester és *Lukács Géza* Gömörvármegye főjegyzője.

Ág. h. ev. részéről: *Badinyi Gyula* városi főkapitány, *Cs. Gyürky Pál* kishonti főesperes, helybeli lelkész, *Kemény Lajos* osgyáni lelkész, *Medveczky Sándor* kir. közjegyző és *Zachar Gusztáv* nyug. főgimn. tanár.

Hivatalból tagjai: *Kubinyi Ferenc* (ág. ev.) vármegyei főügyész, a főgimn. ügzsze, *Dr. Zehery István*, (ref.) törvényszéki orvos, a főgimn. pénztáros, *Dr. Veress Samu*, (ref.) főgimn. igazgató és *Loysch Ödön*, (ág. h. ev.) ig. tan. jegyző.

A tanári testület képviselői: *Kerekes Dezső*, (ref.) és *Horváth Zoltán*, (ág. h. ev.).

IV.

Tanári testület.

Nyugalmazott tanárok:

Baksay István, kir. tanácsos, tanított 53 évig.

Polnis János, tanított 27 évig.

Zachar Gusztáv, tanított 40 évig.

Működő tanárok:

1. *Bodor István* okl. r. tanár 38 összesen 40 év óta. Tanította a történelmet III. és VIII. osztályban, a latin nyelvet a VII. osztályban, a görögpótló irodalmat a VI. osztályban heti 14 órában.

2. *Czinke István* ref. lelkész, vallástanár 13 év óta. Tanította a vallástant az I—VIII. (ref.) osztályban heti 16 órában. A Bethlen Gábor-kör elnöke.

3. *Csetneki Gyürky Pál* ág. h. ev. főesp., vallástanár 13 év óta. Tanította a vallástant az I—VIII. (ág. h. ev.) osztályban heti 16 órán.

4. *Horváth Albert*, okl. rendes tanár, helyben 10, összesen 12 év óta. Tanította a latin nyelvet a II. és III. osztályban és a magyar nyelvet a II. és V. osztályban, heti 19 órában. A II. osztály főnöke s az ifj. könyvtár IV. csoportjának őre.

5. *Horváth Zoltán* okl. rendes tanár, helyben 12, összesen 20 év óta. Tanította a természetrajzot I., II., IV., V. és VI. a földrajzot a II. osztályban és a görögpótló irodalmat VIII. osztályban, heti 18 órában. Osztályfőnök a VI. osztályban. A természetrajzi muzeum őre és a tápintézet gondnoka.

6. *Kerekes Dezső* okl. rendes tanár, helyben 25, összesen 30 év óta. Tanította a mennyiségtant a III., V. és VII. osztályban és a természettant a VII. és VIII. osztályokban heti 17 órában. A természettani szertár őre, az ifj. okvasókör és sakkör elnöke, a főgimnázium questora, (az ifj. könyvtár IV. csoportjának őre).

7. *Komáromy Géza* okl. rendes tanár, helyben 10, összesen 11 év óta. Tanította a magyar nyelvet az I. és IV. osztályban, a latin nyelvet a IV. és VIII. osztályban heti 19 órában. Osztályfőnök a IV. osztályban, a gyorsírókör elnöke, az ifj. könyvtár II. csoportjának őre.

8. *Lenner Gyula* okl. rendes tanár, helyben 15, összesen 44 év óta. Tanította a görög nyelvet és irodalmat az V., VI., VII. és VIII. osztályban heti 19 órában.

9. *Loysch Ödön* okl. rendes tanár 12 év óta. Tanította a történelmet az V., VI. és VII. osztályban, a földrajzot a I., a németet a III. és gör. pótlót az V. osztályban heti 19 órán. Osztályfőnök az V. osztályban. A földrajzi szertár őre.

10. *Marton István* okl. rendes tanár 4 év óta. Tanította a német nyelvet IV., V., VI., VII. és VIII., a latin nyelvet az I. osztályban heti 21 órában. A tanári értekezletek jegyzője, az I. osztály főnöke, a tanári könyvtárnak és az ifj. könyvtár I. csoportjának őre.

11. *Pásztori Gyula* okl. rendes tanár, helyben 8, összesen 10 év óta. Tanította a mennyiségtant I., II., IV., VI. és VIII. osztályban. A földrajzot a III. osztályban heti 19 órában. Osztályfőnök a VIII. osztályban. Az ifj. dalkör vezetője, az ifj. zene és dalkör elnöke.

12. *Schwalm Nándor* okl. rendes tanár 7 év óta. Tanította a rajz. geom. I., II., III. és IV. osztályban, a görögpótló rajzot az V., VI., VII. és VIII. osztályokban, a rajzot I—VIII. osztályban. A szépírást az I. és II. osztályban. Heti 20 órában. A rajzszertár őre.

13. *Dr. Veress Samu* okl. rendes tanár 25 év óta. Igazgató. Tanította a magyar nyelvet VI. és VIII. osztályban, a görögpótló irodalmat a VII., a filozófiát a VIII. osztályban heti 12 órán. A Tompa önképzőkör elnöke.

14. *Dr. Wallentinyi Dezső* okl. rendes tanár 13 év óta. Tanította a magyar nyelvet a III. és VII. osztályban, a latin nyelvet III. és V. osztályban heti 19 órában. Osztályfőnök a III. osztályban. Az ifj. Pósa önképzőkör és gyámegylet elnöke, az ifj. kölcsönkönyvtár őre.

15. *Szigeti Benedek Gyula* okl. tornatanár és vivómester, helyben 6, összesen 16 év óta. Tanította a történelmet a IV. osztályban, a tornát mind a 8 osztályban és vezette a kötelező játékdélutánokat heti 23 órában. A tornaszertár őre, az ifj. torna- és vivőkör elnöke.

16. *Dr. Meskó Miklós* vármegyei főorvos, mint az iskola orvosa, tanította az egészségtant a VII. osztályban heti 1 órán.

17. *Benesik Sándor* róm. kath. hitoktató, a róm. kath. növendékek vallástanára. Óráinak száma heti 16.

18. *Singer S. Leó* főrabbi, az izr. növendékek hitoktatója.

19. *Halász József* kántortanító, tanított az ág. hitv. ev. egyházi éneket az alsó 4 osztályban heti 2 órán.

20. *Szücs György* kántortanító, tanította a ref. egyházi éneket az alsó 4 osztályban heti 2 órán.

21. *Úthy Antal* róm. kath. kántortanító, tanította a róm. kath. egyházi éneket az alsó négy osztályban.

V.

Bevégzett tananyag az 1908—1909. tanévben.

I. Osztály.

Osztályfőnök: Marton István.

Vallástan. Bibliai vallástan. Kovácsi Sándor. Heti két órán tanította a ref. növendékeknek Czinke István; az ágh. ev.-nak bibliai ismertetés I. Az ó-szövetség. Kk. Bereczky Sándortól, tanította: csetneki Gyürky Pál.

Magyar nyelv. Helyes írás, értelmes beszédgyakorlatok. Mesék, elbeszélések előadása. A hun- és magyar mondák. Vezérek és magyar királyok. Leírások a magyar föld és magyar faj jellemző sajátosságairól. Megtanultak 15 költeményt. Az olvasmányokkal kapcsolatban nyelvtani alapismeretek: a hangok, a mondat és részei, beszédrészek, igeragozás, határozók. Kéthetenként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Császár—Váczy Magyar Olvasókönyv: Szinnyi J. Magyar nyelvtan. — Tanította heti 5 órán Komáromy Géza.

Latin nyelv. A latin nyelv haszna és fontossága. Mondák Róma alapításáról és Ulixes bolyongásairól. Fordítási gyakorlatok magyarról latinra. Megfelelő olvasmányok alapján tanulták a latin nyelv hangjait, helyesírását és olvasását, az öt névragozást, a melléknevek fokozását, a gyakoribb névmások ragozását, a tö- és sorszámneveket és a négy igeragozást a cselekvő alakban. Kéthetenként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Rozeth Arnold latin olvasó és gyakorlókönyve és alaktana. — Tanította heti 6 órában Marton István.

Földrajz. Földrajzi alapismeretek és tüzetesen Magyarország földrajza. Kézikönyv: Dr. Némethy Károly: Földrajz I. kötet. — Tanította heti 3 órán Loysch Ödön.

Természetrész. Összel a következő gyümölcsök leírása: szilva, őszi barack, som, kökény, dió, mandola, mogyoró, gesztenye, alma, körte, birsalma, naspolya, berkenye, galagonya,

szőlő, narancs, citrom, füge, datolya. — A házi állatok közül: kutya, macska, ló, szarvasmarha, juh, kecske, sertés. — Télen a fenyők s az ember lakása közelében, erdőn és mezőn élő emlős állatok leírása. — Tavasszal a következő növények szemléltető leírása: hóvirág, kökörcsin, hérics, gólyahir, ibolya, árvácska, kankalin, tüdőfű, boglárka, árvacsalán, gyöngyvirág. Salamon pecsétje, nőszirm, tulipán. Ezek alapján a növények szerveinek leírása. — Házi szárnyas állatok. — Több alkalommal növénygyűjtés a szabadban s a gyűjtöttek meghatározása. Kézikönyv: Sztérényi Természetrész I. Horváth Z. Növényhatározó és növénygyűjtő. — Heti 2 órán tanította Horváth Zoltán.

Számtan. Mértékegységek. A négy alapműveletet egész számokkal, közönséges- és tizedestörtekkel. Törzs- és összetett szám. Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös. Tankönyv: Dr. Lévay E. Számtan. — Heti 4 órán tanította Pásztori Gyula.

Rajzoló geometria. Geometriai elemek. A pont és vonal keletkezése. Egyenes és görbe vonalak. A szög keletkezése. Szögek nemei. Szögpárok. A háromszögek. A négyszögek és sokszögek. A kör. Kerületmérés és területmérés. Az összeillőség és hasonlóság. *Rajzgyakorlatokon:* Spontán rajzolás, később felolvasott mesék nyomán. Kézikönyv: Dr. Horti Henrik Rajzoló geometria I. rész. Planimetria. — Heti 3 órán tanította Schwalm Nándor.

Szépíráás. Magyar kis és nagy betűkkel. Heti 1 órán tanította Schwalm Nándor.

Torna. Rendgyakorlatok: Állások különböző nemei. Sorakozás arc- és oldalsorba. 8-ad, 4-ed és fél fordulatok. Igazodás. Nyitódás, fejlődés és kanyarodás 3-as 4-es sorokba. Köralakítás. Szakasképzés. Rendek és kettősrendek képezése helyben. Menegetés arc- és oldalsorban.

Szabadgyakorlatok: Láb-, törzs-, nyak- és kargyakorlatok összekötve 2-ös, 3-as és 4-es ütemben svéd rendszer szerint társas erőgyakorlatok.

Szergyakorlatok: Mászás rudon és kötélben, rézsutos és függélyes létra, körhinta, ugrósámoly, bak.

Szabadbani gyakorlatok: magas- és távolugrás, futás 50 méterre. Tornajátékok. — Heti 2 órán tanította Sz. Benedek Gyula.

II. Osztály.

Osztályfőnök: *Horváth Albert.*

Vallásan. Ref.: Kovácsi Sándor: Bibliai vallástan. Jézus élete. Megfelelő énekszövegek és vallásos költemények. Heti 2 órán tanította: Czinke István. Ág. ev.: Biblia ismertetés II. Kk. Bereczky Sándortól, tanította: Cs. Gyürky Pál.

Magyar nyelv. Olvasmányok (tanító mesék, magyar történelmi és mondai elbeszélések, leírások, a magyar földről és népéről) alapján a magyar nép-lélek behatóbb megismerése, a történelmi összetartozás érzésének erősítése, a föld- és fajszeretet fejlesztése. Tanító mese, a monda, a leírás és az elbeszélés. A költeményeket megtanulták könyv nélkül is. Olvasmányaikról naplót is vezettek, melyekbe az iskolai utmutatás nyomán önálló fogalmazványokat is irtak. — Elemzés alapján a határozók, a szórend és az összetett mondatok a nyelvtanból. Kk: Császár—Váczy M. Olvasókönyve és Szinnyi J. M. nyelvtana. — Heti 5 órán át tanította Horváth Albert.

Latin nyelv. Olvasmányok: Rómáról a római királyok története Romulustól — Tarquinius Superbusig és beszélgetések I.—XL. fejezet. Ezek alapján az alaktan felépítése, befejezése, némi mondattani előismeretek, szócsoportok, közmondások, kifejezések gyűjtése és megfelelő gyakorlatok. Inversio és retroversio. Kk: Roseth Latin Olv. és gyakorló könyve és nyelvtana. — Heti 6 órán át tanította Horváth Albert.

Földrajz. Európa, Ázsia és Afrika részletes leíró földrajza s az egyes országok és gyarmatok tárgyalása. Térképvázlatok rajzolása az iskolában és otthon. Kézikönyv: Némethy Földrajz II. rész. — Heti 3 óra. Tanította Horváth Zoltán.

Természetradj. Összel viritó növények leírása és néhány gyűjtés a szabadban. — Télen és tavasszal, az emlősök közül a majmok, tengeri és erszényes emlősök, továbbá a ház körül élő mezei, erdei és vízi madarak leírása. Csuszó-mászó és két-életű állatok, halak. Puhatestűek. A rovarok közül néhány bogár, lepke, hártyás, egyenes, reczés és kétszárnyú leírása. Néhány gyümölcsfa virágzásban. Többször növény- és rovargyűjtés és meghatározás a szabadban. Kézikönyv: Szterényi Természetradj II. rész. Horváth Z. Növényhatározó és növénygyűjtő. — Heti 2 óra. Tanította Horváth Zoltán.

Számítan. Közönséges- és tizedestörtek közti összefüggés. Korlátolt pontosságú műveletek. Régi és új mértékrendszerek.

Egyszerű hármasszabály. — Százalékszámítás és alkalmazásai. Viszonyok, arányok. Tankönyv: Dr. Suták J. Számítan. — Heti 4 órán tanította Pásztori Gyula.

Rajzoló geometria. A pont és vonal, a sík, az egyenes és a sík, több sík kölcsönös helyzete a térben. A kocka, hasábok, gulák, hengerek, kupok és a gömb szemléltetése, felszínök és köbtartalmuk kiszámítása, hálózatuk készítése. *Rajzgyakorlatokon:* Rajzolás emlékezetből, felolvasott mesék és elbeszélések nyomán. Kézikönyv: dr. Horti Henrik. Rajzoló geometria II. rész. Stereometria. — Heti 3 órán tanította Schwalm Nándor.

Szépírás. Német kis- és nagy betűkkel. — Heti 1 órán tanította: Schwalm Nándor.

Torna. Mint az I. osztályban. — Heti órák száma 2. Tanította Sz. Benedek Gyula.

III. Osztály.

Osztályfőnök: *Dr. Wallentinyi Dezső.*

Vallástan. Ker. hittan és erkölcsstan. Kk: Bereczky Sándortól. — Heti 2 órán az ev. növ.-nek tanította Cs. Gyürky Pál. — Ref. ker. hittan Kovácsi Sándortól. A ref. növ.-nek heti 2 órán tanította Czinke István.

Magyar nyelv. Olvasmány: Élet és jellemképek, rajzok, történelmi elbeszélések és mondák, Török világ Magyarországon, Zrinyi, Pázmány, Bethlen G., II. Rákóczy F., Mária Terézia, gróf Széchenyi, Kossuth, Deák F. és a kiegyezés. A magyar föld és népe. Megtanultak 12 verset. — Rendszeres magyar nyelvtan. Nyelv járások, hangtan, szótan, mondattan, mondat-szerkesztés, helyesírás. Két hetenkint írásbeli dolgozat. Kk: Császár—Váczy Magyar olvasókönyv III. rész. Szinnyi Rendszeres magyar nyelvtan. — Heti 4 órán tanította dr. Wallentinyi Dezső.

Latin nyelv. Cornelius Nepos életrajza és művei. Fordították Miltiades, Themistocles Aristides és Cimont. Az életrajzok jellemzése. Az aesopusi mese története, fejlődése. Phaedrus élete, meséi, jellemzéseik. Fordítottak 30 mesét s 10-et könyv nélkül is megtanultak. Az életrajzok és mesék fordítása közben átisméltették a nyelvtant és megismerkedtek az egyszerű latin mondatdal és a mondatrészekkel, ezek kifejezésével. Két hetenkint írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Roseth Olvasókönyv Cornelius Neposból. Latin nyelvtan II. rész. Mondattan. Szemelvények Phaedrus meséiből. — Heti 6 órán tanította Komáromy Géza.

Német nyelv. Írás, olvasás, hangsúly, a szavak elválasztása, helyesírás. A főnév, melléknév, névmások ragozása, az igék ragozása cselekvő és szenvedő módban, a melléknevek fokozása, a tö- és sorszámnevek. Nehány előljáró és a főbb szórendi és mondattani szabályok. Megfelelő olvasmányok, beszéd- és fordítási gyakorlatokkal. Nehány költemény emlékelése. Iskolai írásbeli dolgozatok száma 14. Kézikönyv: Endrei Ákos Német nyelv-könyv I. kötet. — Tanította heti 4 órán Loysch Ödön.

Történelem. Magyarország története a mohácsi vészig. Műveltségünk a középkorban. Szádeczky Lajos könyve szerint. — Heti 3 órán tanította Bodor István.

Földrajz. Amerika és Ausztrália. A fizikai és math. földrajz alapjai. Tankönyv: Dr. Némethy K. Földrajz, Kogutovicz: Atlasz III. rész. — Heti 2 órán tanította Pásztori Gyula.

Mennyiségtan. Összetett hármasszabály. Egyszerű és kamatos kamatszámítás. Arányos osztás. Középertek és határidő számítás. Keverési és vegyítési számítások. Arany és ezüst tárgyak finomsága. Hazai és külföldi pénznemek. Értékpapírok, részvények és váltók. Tankönyv: Dr. Suták József Számtan. — Heti 3 órán tanította Kerekes Dezső.

Rajzoló geometria. Pont és vonal szerkesztése. Adott távolságok szerkesztése. A kör és a reá vonatkozó alapszerkesztések. Szögek mérése és másolása. A háromszögek összeillőségi esetei. Háromszögek, négyszögek és sokszögek szerkesztése adott alkotórészekből. A háromszögek hasonlósága és hasonló háromszögek szerkesztése. *Rajzgyakorlatokon:* Kézügyesítő gyakorlatok színes krétával, összekötve önálló tervezési kísérletekkel. Kézikönyv: Dr. Horti Henrik: Rajzoló geometria III. rész, Konstruktív Planimetria. — Heti 2 órán tanította Schwalm Nándor.

Torna. Rendgyakorlatok: mint az I. és II. osztályban pontosabb és szabatosabb kivitelben. Menetelés közben igazodás és irányváltoztatás.

Szabadgyakorlatok: mint a II. osztályban, csak változatosabb összetételben, gyakran súlyzókkal és fabotokkal.

Szergyakorlatok: mint a II. osztályban. Lengési gyakorlatok a gyűrűhintán és nyújtón, nyújtott és hajlított karu függésben. Egyszerűbb összetételű gyakorlatok. Ugrások a lovon és bakon.

Szabadbani gyakorlatok: magas- és távolugrás, versenyfutás. Játékok. Heti 2 órán tanította Sz. Benedek Gyula.

IV. Osztály.

Osztályfőnök: Komáromy Géza.

Vallástan. A ker. egyház rövid története Bereczkytól. Heti 2 órán az ev. növ-nek tanította Cs. Gyürky Pál. — Ref. hittan Kovácsi Sándortól, a ref. növ-nek heti 2 órán tanította Czinke István.

Magyar nyelvtan. Stilisztika. Az irály tulajdonságai: tiszta magyarság, világosság, szabatosság, erő és csinosság. Verstan: hangsúlyos és időmértékes verselés. Az ügyiratok szerkesztésének szabályai. Olvasmány: Arany: Toldi I—XII. ének, (az 1, 2, 3, 12. ének könyv nélkül is). Toldi estéje. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Góbi Imre Stilisztikája. — Heti 4 órán tanította Komáromy Géza.

Latin nyelv. C. Julius Caesar: Comm. de Bello Gallico c. művéből fordították az I. k. I. III. 24—28., VII. 77—82., VI. 10—23. fejezeteit. Ovidius Metamorphosisból I. 5—88, 89—150. IV. 614—740. VIII. 618—724. Ezekből 150 sort könyv nélkül is megtanultak. A prózai olvasmányok alapján a római hadi-, a költőiek alapján pedig a legfontosabb hitéleti régiségeket is megismerték. Az olvasással párhuzamban, de külön órákon átismételvén az I—III. o. nyelvtani ismereteit, megtanulták és alkalmazták az összetett mondatok főszabályait. Kéthetenként írásbeli dolgozatul fordítás magyarból latinra. Kézikönyv: Cserép Szemelv. Ovidiusból és Hittrich Szemelv. Caesarból. — Heti 6 órán tanította Komáromy Géza.

Német. A harmadik osztály tananyagának átismétlése és az alaktannak teljes kibővítése képezte az osztály tananyagát. A főnévi, melléknévi, névmási és igeragozást, a mellékneveknek rendes és rendhagyó fokozását, az elválaszthatatlan igekötőket, a számneveket és előljárókat tüzetesen átvették, ugyszintén a szórendet és főbb mondattani szabályokat. Átvették a tankönyv XIV—XV. leczkeit olvasmányokkal, beszéd és fordítási gyakorlatokkal együtt. Nehány költeményt emlékeltek. Iskolai írásbeli dolgozatok száma 12. Kézikönyv: Endrei Ákos Német nyelv-könyv I. kötet. — Heti 3 órán tanította Marton István.

Történelem. Magyarország története a mohácsi vésztől napjainkig. Magyarország politikai földrajza és alkotmánya. Kézikönyv: Szádeczky Lajos tankönyve. — Heti 3 órán tanította Sz. Benedek Gyula.

Természetrájk. Őszi növények leírása s a leirtak alapján a növények általános részének ismertetése. A növény vegytani összetétele, a vegytan elemeinek kísérleti ismertetésével. Belső szerkezet, sejtek, szövetek mikroskopi vizsgálata, beszöve a megfelelő helyeken. A virágtalanok, nyitott magvuk, egy és kétszikűek ismertetése s a rendszer elemei. A látottak leírása és rajzolása otthon. Több alkalommal növény gyűjtés volt a szabadban s a gyűjtöttöket meghatároztuk. Kézikönyv: Sztérényi Növénytan. Horváth Z. Növényhatározó és növénygyűjtő. — Heti 3 óra. Tanította Horváth Zoltán.

Mennyiségtan. A négy alaplüvelet egész- és törtszámokkal. Többtaguak négyzete és köbe. Legnagyobb közösosztó és legkisebb közös többes. Elsőfoku egyismeretlenü egyenletek. Tankönyv: Fr. Kiss K. Algebra. — Heti 3 órán tanította: Pásztori Gyula.

Rajzoló geometria. A kör főbb tulajdonságai. A kör osztása. Két kör kölcsönös helyzete. Érintők szerkesztése. Érintkező körök. Az ellipsis, Hyperbola, parabola szerkesztési módjai és tulajdonságai. *Rajzgyakorlatokon:* Ecsetgyakorlatok összekötve tervezési feladatokkal. Kézikönyv: dr. Gerevich Emil Rajzoló geometria III. rész. Konstruktios Planimetria. — Heti 2 órán tanította Schvalm Nándor.

Torna. Rend-, szabad- és szergyakorlatok. Játékok, mint a III. osztályban. — Heti 2 órán tanította Sz. Benedek Gyula.

V. Osztály.

Osztályfőnök: Loysch Ödön.

Vallástan. Egyháztörténet a reformációig. K. k. S. Szabó József. Heti 2 órán tanította: Czinke István. Ág. h. ev.: Biblia ismertetés: Batizfalvi—Bereczky. Tanította: Cs. Gyürky Pál.

Magyar nyelv. Az olvasókönyvben fölvetett és kötelező olvasmányokul kijelölt leírások, történetek, értekezések, különfajta szónoki beszédeknek részint közös iskolai, részint házi feldolgozása alapján megismerkedtek az általános szerkesztéstan és a prózai műfajok elméletével és szabályaival. Leírás, elbeszélés, történetírás, értekezés, szónoki beszéd, irányművek. Havonként egy írásbeli dolgozat. Kézikönyv Szabó Imre Rhetorikája. — Heti 3 órán tanította Horváth Albert.

Latin nyelv. Ciceró élete, kora és működése. Tárgyi, nyelvi és szerkezeti magyarázat kíséretében fordították De imperio

Gnaei Pompei et pro Archia habita oratio. Ovidius élete és művei Fordították a Fastiból: Január elseje, Jánus ecte. 1—2500. A régiségtanból tanulták az államrégiséget és a vallásügyet. Két hetenként írásbeli dolgozat. Kézikönyvek Cserép I. szemelvényes Ovidiusa, Zsámboki Gy. Oratio de imperio Gn. Pompei és Kapossy Lucián Oratio pro Archia ad indices. — Tanította heti 6 órán dr. Wallentinyi Dezső.

Német nyelv. Az alaktant rendszeresen átismételték és a mondatlan lényegesebb részeit elsajátították. Lefordították a tankönyv 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 32, 37, 38, 41. és 42. olvasmányát és költeményét. Nehány költeményt emlékeltek. 12 iskolai dolgozatot irtak. Kézikönyv: Endrei Ákos Német nyelvkönyv II. kötet. — Heti 3 órán tanította: Marton István.

Görög nyelv. A görög nyelv fontossága, szójárásai, jellemzése. Dóci D. Görög nyelvtana, gyakorló és olvasókönyvének (I. r.) megfelelő olvasmányai s fordítandó gyakorlatai fonalán: a görög nyelv, hang- és alaktana, a „mi“-be végződő igék tanáig. Mythológiai és ethnographiai adatok rövid közlése. Írásbeliek előirt módon. — Tanította heti 5 órában Lenner Gyula.

Görögptől irodalom. Homerosz Iliásza, mind a XXIV. ének. Görög hitéleti és magánrégiségek és a görög művészet története. Kézikönyv: Homer Iliásza ford. Kemenes. Szerelemhegyi Tivadar: Görög hitéleti és magánrégiségek. — Tanította heti 3 órán: Loysch Ödön.

Történelem. A keleti népek története, Görögország és a római birodalom története a római birodalom kettészakadásáig. Kézikönyv Mika Sándor világtörténelem, I. tétel, Ókor. — Tanította heti 3 órán: Loysch Ödön.

Természetrájk. Az állati test alakja. A csontváz részei és szerkezete. Bőr és bőrképződmények. A belső szervek. A gerinczesek leírása és osztályozása. Puhatestűek, izeltlábuak, férgek, tüskebőrűek, tömlős és őssállatok leírása. A megfelelő helyeken mikroskopi szemléltetés. A látottak leírása és rajzolása otthon. Nehány kiránduláson rovarokat gyűjtöttünk s azokat meghatároztuk. Kézikönyv: Sztérényi Állattan. — Heti 3 óra. Tanította: Horváth Zoltán.

Mennyiségtan. Abszolút és reletiv egész és tört alapszámokkal való műveletek értelmezése és végrehajtása. Határozott első-foku egyenletek egy és több ismeretlennel. Proportiók tana.

Hatványozás, binomok magasabb pozitív egész számú hatványai. Pascal-fél háromszög. — Gyökvonás, négyzetgyök és a másodfoku egyenlet, a köbgyök, számműveletek gyökmennyiségekkel. Geometria: Egyenesek kölcsönös helyzete a síkban. — A síkidomok szögeinek és oldalainak összefüggése. — Az idomok congruentiája. Sugárrendszer és a síkidomok hasonlósága. Területmérés. Az idomok átalakítása. Tankönyv: dr. Kiss Károly Algebra és dr. Sárkány Lajos Mértan. — Heti 3 órán tanította: Kerekes Dezső.

Szabadkézirajz. Geometriai testek és testcsoportok rajzolója és árnyékolása természet után, ceruzával és krétával. — Heti 2 órán tanította: Schwalm Nándor.

Torna. Rendgyakorlatok, mint a IV. osztályban, kivéve a katonai rendgyakorlatokat, melyek menetelés közben is végeztek. — Szabadgyakorlatok, mint a IV. osztályban, 6-os és 8-as ütemben egyirányu és ellenirányu mozdulatokkal. Súlyzókkal és fabottal. — Szergyakorlatok: több erőt és egészséget igénylő gyakorlatok a nyújtón, korláton, gyűrűhintán, mászás és függeszkedés rudon és kötélén. Támaszgyakorlatok a bakon és lovon. Szabadtéri gyakorlatok: magas-, távol- és rudugrás, sulydobás. Játékok, mint az alsó osztályokban, azonkívül rugólabda és füleslabdajáték kapukkal. — Heti 2 órán tanította: Sz. Benedek Gyula.

VI. Osztály.

Osztályfőnök: *Horváth Zoltán.*

Vallástan. A ker. egyház története a reformatióból máig. — Kézikönyv: Ref.: Kovácsi Sándortól. Ág. h. ev.: Bereczkytól. — Heti 2—2 órán tanították: Czinke István és Cs. Gyürky Pál.

Magyar nyelv. Részint együttes iskolai, részint kötelező házi olvasmányok alapján megismertek a költészet alapvonaláival, műfajaival, ezek történelmi fejlődésével és legkiválóbb művelőivel, továbbá az aeszthétika alapelemeivel és a művészetek főágaival: egyező és eltérő fősajátságaikkal. — Tanulmányaik fejlődésével kapcsolatos költeményeket fejtegettek, elszavaltak és önállóan is munkálkodtak a Pósa-körben. Havonként egy-egy írásbeli dolgozatot irtak. — Négyessy L. dr. Poetikája nyomán tanította: Dr. Veress Samu heti 4 órán át.

Latin nyelv. T. Livius élete s műveinek méltatása. A II-ik pún háboru előzményei, Hannibál átkel az Alpokon stb. — For-

ditottuk történeti, tárgyi, nyelv- és mondattani alapon magyaráztuk a XXI. és XXII-ik könyv egyes részleteit. — P. Vergilius Maro élete és művei: Az Aeneis I. II. és IV-ik éneke, tartalmi, alaki és költészettani magyarázatokkal. — Két hetenként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Kalmár Elek. Szemelvények T. Livius római történetéből; Cserép: Szemelvények Vergilius Aeneiséből. Wagner—Horváth: Római régiségtan. — Tanította heti 5 órán Horváth Albert.

Német nyelv. Az alaktan ismétlése után az egész mondatant és a verstant átvették. Lefordították a tankönyv 71, 72, 73, 78, 79, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 91, 99. és 106. olvasmányát, néhány hosszabb költeményt emlékeltek, 12 iskolai dolgozatot irtak. — Kézikönyv: Endrei Ákos Német nyelvkönyv, II. kötet. Heti 3 órán tanította Marton István.

Görög nyelv és irodalom. A tavalyi tananyag beható áismétlése után Maywald görög gyakorló és olvasókönyv II. része és Dóczi görög nyelvtana fonalán: fordítások Xenophon Anabásisából és Kyropaediájából. Ezek alapján a nyelvtanból a „mi“-be végződő igék hajlítása, idő és módképzése, az ezeknek hason szabálya szerint képzett más aorisztosi és csel. perfectumi igealakok. A négy felső osztályu igék idő- és módképzése. Sajátosságok az igeidők alakjainak jelentéseiben. — A szóképzéstan és a mondatant főtanai. — Irodalomtörténeti adatok: a görög remek-irodalom korszakai, főképviselői, főszékhelyei; ezen korszakok jellemzése, s nevezetesen az aranykoré. Xenophon életviszonyai, művei, nyelvezte, irálya. A többi görög történetíró s műveik ismertetése. — Számos elégia, epigramma, iambos paródia s anakreóni dal fordítása s magyarázata alapján a görög költészet; a lyra fajainak fejlődése s főképviselőinek ismertetése és jellemzése. — Megfelelő számú írásbeli dolgozat Xenophon irataiból. — Tanította heti 5 órában Lenner Gyula.

Görögpótló irodalom. Olvastuk: Antigonét, Lelánczolt Prometheus; ezek alapján a ókori tragoedia ismertetése. A görög lyrai költészet fejlődése. A magyar klasszikus költészet története a XVI—XIX-ik század elejéig. Ugy a görög, mint a magyar írók műveit behatóan tárgyaltuk, legnagyobb részét könyv nélkül is megtanultuk. Kézikönyv: Badics. — Tanította heti 3 órán Bodor István.

Történelem. A középkor története a népvándorlástól és az új-kor története a westphaleni békéig. Kézikönyv: Mika Sándor

Világtörténelem, II. kötet. Középkor. — Tanította heti 3 órában Loysch Ödön.

Természetrajz. Kémiai és fizikai jelenségek. Az ásványok fizikai tulajdonságai. A kristályok alaki tulajdonságai rendszeres összefoglalásban. Egyéb fizikai sajátságok. — Kémiai ismeretek a víz és levegő alkotó részéről. Egyszerű és összetett test. Vegyület-, elegy és keverék. Oxidáció, égési tünetek. Chlor, sósav. — Atóm és molekula. A súlyviszonyok és azok törvényei. Kémiai egyenletek és számítások. Nemfém elemek és vegyületeik csoportonként. Fémek és vegyületeik csoportonként. Lángreakciók, szinképelemzés. Savak és azok sói. Agyagipar, üveggyártás. Az ásványok megváltozása a természetben. — Analitikai kémia: minőségi és mennyiségi elemzés. Organikus vegyületek s azok osztályozása. — A föld anyaga és keletkezése. Geológiai tényezők. A kőzetek ismertetése röviden. A föld melege, eruptív kőzetek. Metamorf kőzetek. A föld története korok és korszakok szerint rövid vázlatban. — A látottak leírása és rajzolása otthon feladatokban. Kirándultunk a helybeli téglagyárba, az eczetgyárba és a konzervgyárba s a rákosi vasbányába és a garamvölgyi vasgyárakba. Kézikönyv: dr. Reichenhaller Kálmán: *Chémia és Mineralógia.* — Heti 3 órában tanította: Horváth Zoltán.

Mennyiségtan. Algebra. A hatványozás és gyökvonás általánosítása. Számrendszerek. Komplex számok. Logarithmus. Exponentialis egyenletek. — Geometria: Körtan. Goniometria és Trigonometria. Tankönyvek: Dr. Suták J. Algebra és dr. Sárkány L. Mértan. — Heti 4 órában tanította: Pásztori Gyula.

Szabadkézi rajz. Rajzolás és festés természet után. (Famodellek, kitömött madarak, lepkék, bogarak.) Magyar stílusú minták rajzolása és festése. — Heti 2 órában tanította: Schwalm Nándor.

Torna. Mint az V. osztályban. — Heti 2 órában tanította: Sz. Benedek Gyula.

VII. Osztály.

Osztályfőnök: Bodor István.

Vallásstan. Ker. vallás és erkölcs tudomány. Kéri K. Szöcs Farkastól. A ref. növendékeknek heti 2 órában tanította Czinke István. A magyar prot. egyh. története Bereczkytől. Az ev. növendékeknek heti 2 órában tanította Cs. Gyürky Pál.

Magyar nyelv. A magyar irodalom története a legrégebb kortól Kazinczy Ferenczig az olvasókönyv megfelelő olvasmányai alapján. Nagyobb iskolai olvasmányok: „A Beöthy Zsolt könyve (Roboz Andor hírlapi cikke); Arany J: „Naiv eposzunkról“ és „Írói arcképek“, Gyulai P.: Tinódy és a XVI. sz. epikája; Beöthy Zsolt: „A magyar irodalom kis tükre“. Kötelező házi munkásság és olvasmányok: 1. I—VII. osztályu olvasmányok költők és íróktól korok szerinti csoportosítása. 2. Tinódy és Balassi költeményei 3. Zrínyi M. „A török áfium ellen való orvosság“. 4. Gyöngyösi költeményei. 5. Balassi költeményei. 6. Mikes „Törökországi levelek“ és „Mulatságos Napok“. 7. Csokonay V. Mihály „Dorotya“. 8. Gvadányi: „Egy falusi nótárius“. 9. Kisfaludy Sándor: „Hymfi szerelmei“. 10. Kazinczy: „Pályám emlékezete“. 3—4. a Tövissek és virágokból. Eötvös K. „Utazás a Balaton körül“ megf. fejezetei. Ezekon kívül is a legtöbben sokat olvastak és ez olvasmányaik tartalmát naplókban feljegyezték. Kézikönyv: dr. Beöthy Zsolt: *Magyar irodalomtörténet I. k.* Segédkönyv: Gaál Mózes: *Magyar irodalomtörténet főbb vonásokban.* Havonként egy írásbeli dolgozat. — Tanította heti 3 órában: dr. Wallentinyi Dezső.

Latin. A nyelv és mondottan folytonos ismétlése mellett olvastuk: Vergil Aeneisének VI-ik énekét kivonatosan. C. Sallustius Crispus: *De bello Gugurthino*; Cicero: *de amicisia*, című műveket tárgyi és nyelvészeti magyarázatokkal. Magánrégiségek. Megfelelő írásbeli gyakorlatok. — Tanította heti 5 órában Bodor István.

Német nyelv. A német irodalom lényegesebb részeinek ismertetésére szolgáltak a tankönyv 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 9a, b, c, d, 14, a, b, c, d, e, f, olvasmányai, továbbá a jegyzetek 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19. számú fordítási gyakorlata. Iskolai dolgozatok havonként és több házi dolgozat. Kk: Hirn—Paulai: *Német irodalmi olvasókönyv I. kötet.* — Heti 3 órában tanította: Marton István.

Görög nyelv és irodalom. Homéros Odysseiája Kempf József szemelvényei fonalán: I. és III. éneke. — A görög remekirodalom korszakai, főképviselei s műveik. Homéros korának s nevezetesen az Odysseiának közelebbi ismertetése: tartalma, szerkezete, művészi alkotása, nyelvezete, előadási modora. — Homér világa, világnézete, ethnographiai ismeretei; hatása; a világirodalomban elfoglalt helye. — Méltatása. — Herodotos

történeti műve dr. Geréb József szemelvényei szerint: a marathoni, salamisi és plataei ütközetek leírása. A görög remekirodalom aranykora: főképviselei s műveik Herodotos életviszonyai; történeti nagybecsű műve; tartalma, nemzeti iránya, nyelve, stílusa; hitelessége. Herodotos nézete az istenségről s az emberi dolgokról. Méltatása. Az epikai és prózai műfajok fejlődésének főbb vonásai. — Megfelelő alak- és mondattani, metrikai és régiségtani magyarázat. Havonta 1 írásgyakorlat Herodotosból. — Tanította heti 5 órában: Lenner Gyula.

Görögpótló irodalmi olvasmányok. Szemelvények magyar történetirók és szónokok műveiből. Virág, Kazinczy, Jászay, Teleky József gr., Horváth Mihály, Szalay, Salamon. — Kölcsey, Széchenyi, Eötvös, Kossuth, Deák. — Demosthenes életéről és műveiről; olynthosi beszédei és philippikái. A görög irodalomtörténetből: vallásos és époszköltészet. Homérosz művei. Elegiai, jambusi és lantos költészet. Tanító költészet: Hesiodos. Drámaírók: Aischylos, Sophokles, Euripides. Vigjáték: Aristophanes. Prózairók. Történetirók. Herodotos. Thukydides. Xenophon. Atticizáló írók. — Kézikönyvek: Szilasi: Szemelvények Thukydidesből. Földi Demosthenes válogatott beszédei. Schill: Gör. irod. tört. Badies: irodalmi olvasmányok. — Heti 3 órában tanította: dr. Veress Samu.

Történelem. Az ujkor története a westphaleni békétől a berlini kongresszusig. Kézikönyv: Mika Sándor, világtörténelem. III. kötet. Ujkor. — Tanította heti 3 órában Loysch Ödön.

Természettan. Bevezető alapfogalmak. Mechanika. Akusztika. Optika. Tankönyv: dr. Kovács Zoltán Phisika. — Heti 4 órában tanította Kerekes Dezső.

Mennyiségtan. Algebra. Másodfoku egyenletek teljes elmélete. Redukálható magasabb fokú egyenletek. A függvények geom. ábrázolása, maximum és minimum értéke. Arithmetikai és geom. progressiók, utóbbiak alkalmazása a kamatos kamat, járadék, törlesztési számításoknál és szakaszos tizedes törteknél. Geometria: Alg. kifejezések geom. ábrázolása. A pont koordinatai, 2 pont távolsága. Az egyenes, a kör, ellipszis, hyperbola, parabola egyenletei. Stereometria. Tankönyv: Wagner Algebra és Geometria. — Heti 3 órában tanította Kerekes Dezső.

Szabadkézi rajz. Rajzolás és festés természet után, a különböző technikákra való tekintettel. Zománczott és üvegedények,

valamint kisebb csendéletszerű csoportok rajzolása és festése. — Heti 2 órában tanította Schwalm Nándor.

Torna. Rend-, szabad- és szorgyakorlatok, továbbá szabadtéri gyakorlatok és játékok, mint a VI. osztályban. — Heti 2 órában tanította Sz. Benedek Gyula.

VIII. Osztály.

Osztályfőnök: Pásztor Gyula.

Vallástan. Keresztyén hit és erkölcsstan. K. k. Zsilinszky Mihálytól. Az ev. növ.-nek heti 2 órában tanította Cs. Gyürky Pál. Ker. egyháztörténet. Kk. Szűcs Farkastól. A ref. növendékeknek heti 2 órában tanította Czinke István.

Magyar nyelv. A magyar irodalom története Kazinczytól napjainkig megfelelő iskolai és kötelező házi olvasmányok alapján. Havonként egy házi írásbeli dolgozat. Kk: Beöthy Zsolt Irodalom története. — Heti 3 órában át tanította: Dr. Veress Samu.

Latin nyelv. Horatius élete, művei és méltatása. Lyrai metrumok. Odák I. 1, 7, 9, 11, 14, 20, 24, II. 3, 14, III. 1, 2, 6, 9, 30, IV. 3. Epod. 2. Sat. I. 1, 9. Epist. I. 1, 20. II. 3, 300 sor. A szebbeket könyv nélkül is megtanulták. Tacitus Annalese I. 1—15. 72—75. Tacitus élete és művei. A római irodalomtörténet összefoglalása. Kéthetenként írásbeli dolgozat. Extemporalek. Kk: Wirt Szemelvények Horatius műveiből. Gyomlay Tacitus Annales. Horváth—Wagner Római régiségtan és irodalomtörténet. — Tanította heti 4 órában Komáromy Géza.

Német nyelv. A VII. osztály anyagának ismételése után a német irodalom másodvirágzásával és az ujkor főbb mozzanataival ismerkedtek meg a tankönyv I. A. B. C. D. E. F. G, a) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. VII. b) 1—6, e) H. I. II. A. B. C. D. E. F. a) 1. 2. 6. 8. III. VI. A. B. a) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. VII. A. B. 1. 2. 3. 4. jelzésű olvasmány alapján és a jegyzetek 1. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. fordítási gyakorlata alapján. Iskolai dolgozatok havonként. Kk: Hirn—Paulay Német irodalmi olvasókönyv II. kötet. — Heti 3 órában tanította Marton István.

Görög nyelv és irodalom. Homérosz Iliásának I. éneke egészen, II. és III. éneke szemeltem. Az Iliás tartalma, szerkezete. A hom. Olympos: Homérosz istenei és hősei. A hadügy és a

patriarkhalis államszervezet Hom. korában. A hom. idők kulturviszonyai s ismeretköre. — A hom. hasonlatok s ezek szerkezete. A hom. olvasmányok egybefoglalása s megvilágítása. — Platon és kora, művei, nyelvezete és irálya. A görög bölcselkedés korai. A sophisták s tanaik. Sokrates s tanyitványai. Platon mint ember és író, elévülhetetlen érdemei. Platon Kritója egészen, Phaedonjából szemelvények. Ezen utóbbi rendkívül fontos művének tüzetesebb ismertetése. — Homér és Platon helye a világirodalomban. Írás-gyakorlatok Plátó Phaedonjából. — Az év vége felé a gymn. gör. irod. tananyag összefoglalása s méltatása; a görög oktatás fontossága s megbecsülhetetlen értéke. Kézikönyv: Teubner-féle szövegkiadások. — Heti 4 órában tanította Lenner Gyula.

Görögpótló irodalmi olvasmányok. A görög bölcsészet története a legrégebb kortól kezdve a római korszak beveződéséig, különös tekintettel Sokrates, Platon és Aristoteles működésére; a két utóbbi műveiből is olvastunk részleteket. Olvasmányok Széchenyi, Wesselényi és Eötvös társadalmi és politikai műveiből. — A képzőművészetek fejlődése különös tekintettel a bevezített stílfajok kialakulására (építészet, szobrászat, festészet). Kézikönyvek: Schill. A görög irodalom története. Alexander: Szemelvények Platon és Aristoteles műveiből. Jancsó: Irod. Olvasmányok. Morvay—Gerecze: A művészetek története. — Heti 2 órában tanította Horváth Zoltán.

Történelem. Magyarország oknyomozó története. A honalapítástól napjainkig Kk: Kis Lajosé. — Tanította heti 3 órában Bodor István.

Mennyiségtan. Permutatio, combinatio, variatio. Newton binomi tétele. A gömbháromszögtan sinus- és cosinustétele. Földrajzi helyek távolsága. — Az algebrai és geom. anyag ismétlése. Tankönyvek: Dr. Suták I. és Dr. Sárkány L. Mértan. — Heti 2 órában tanította Pásztori Gyula.

Természettan. Hőtan. Mágnesség és elektromosság. Kosmographia. Tankönyv: dr. Kovács Zoltán Phisika. — Heti 4 órában tanította Kerekes Dezső.

Philosophia propedeutika. Lélektan: a lelki élet jelenségei, érzetek, vágyak, lelki betegségek. Logika: a rendszeres gondolkodás törvényei és formái. Kk. Szitnyai Elek: Lélektan és logika. — Heti 3 órában tanította dr. Veress Samu.

Szabadkézi rajz. Több tárgyból összeállított csendéletszerű csoportok rajzolása és festése. (Gyümölcsök és virágok.) — Heti 2 órában tanította Schwalm Nándor.

Torna. Rend-, szabad- és szergyakorlatok, továbbá szabadtéri gyakorlatok és játékok, mint a VII. osztályban. — Heti 2 órában tanította Sz. Benedek Gyula.

Rendkívüli, de intézetünk négy alsó osztályának **protest.** vallásu növendékeire **kötelező** tárgyként tanított az egyházi ének az I—IV. osztályig heti 2—2 órában.

Az *ág. hitv. ev.* növendékek a következő énekeket tanulták: 1. A nap immár elenyészett. — 2. Mennyből jövök most hozzátok. — 3. Szivem keserüségét. — 4. Kegyes Jézus itt vagyunk. — 5. Mennynek, földnek teremtője. — 6. Bizzad minden utadat. — 7. Uram hallgass meg. — 8. Oh siralom. — 9. Jézus Krisztus én életem. — 10. Most nyugosznak az erdők. — 11. Keresztények örvendjete. — 12. Készítsd magad kedves lélek. — 13. Jövel szent lélek Ur Isten. — 14. Jézus életemnek. — 15. A nap elment oh Jézus. — 16. Az én időm, mint a szép nyár. — 17. Az éj mi érkezik. — 18. Légy csendes szíveddel. — 19. Erős várunk az Ur Isten. — Tanította: Halász József.

Ref. egyházi énekek 1908—1909. évben: 75. — 63. — L. — LXXXIX. — CII. — Uram a töredelmes (fennálló.) — CV. — CXXXV. — 179. — 173. — CL. — 70. — III. — 37. — XXXII. — CXIX. — VIII. — CXXXVIII. — VI. — 137. Dicséret. — Tanította: Szücs György, ref. énekvezér.

Nem kötelezett tantárgyak.

Német társalgási órákat tartott heti 2—2 órában külön a III—IV. osztályu és külön a VI—VIII. osztályu tanulókkal Marton István. — Résztvett összesen 26 tanuló. — A részvételi díj havi 2 korona.

Szabadkézi rajz. A szabadkézi rajzi külön órákra járt az I—VIII. osztályból összesen 33 tanuló. — Heti 2 órában tanította: Schwalm Nándor.

Chemiai gyakorlatok. A különösen érdeklődő tanulók részére hetenként 2 órán egyfolytában chemiai gyakorlatokat tartottunk s a tanulók a szaktanár vezetése alatt maguk is foglalkoztak kísérletezéssel. Járt 9 fizető és 4 ingyenes növendék. — Vezető: Horváth Zoltán tanár.

Franczia nyelv. Hetenként 2 óra. Tanár Kerekes Dezső. Tanulók száma 8.

Latin társalgás. Hetenként 1 óra. Tanár dr. Wallentinyi Dezső. Tanulók száma 12.

Vivó-cursus. Nov.-tól márcziusig. Heti 4 óra. Tanár Sz. Benedek Gyula. Tanulók száma 38.

VI.

Ifjusági körök és egyesületek.

I. Tompa-önképzőkör. Az ifjusági Tompa-önképzőkör tanár-elnöke a lefolyt iskolai évben dr. Veress Samu volt, ki az alakuló gyűlést 1908. szeptember 16-án tartotta meg. Ez alkalommal megválasztattak: ifjusági elnökké Fehér Gyula, titkárrá Koós Elemér, főjegyzővé Ságghi Zoltán, pénztárossá Veres Gyula VIII. oszt. tanulók, aljegyzővé Kovács Kálmán és ellenőrré Meskó Barna VII. oszt. tanulók.

Az év folyamán 15 rendes ülés és két diszülés tartatott. Elhangzott 22 szavalat. Ezek közül emlékkönyvbe vétetett 2 szavalat (Majthényi), megdicsértetett 10, jó fokra érdemesítettett 7, méltánylásban részesült 3.

Felolvastatott 13 eredeti dolgozat. Ezek közül emlékkönyvbe vétetett 1 (Kozlay), megdicsértetett 6, jó fokra érdemesítettett 3, méltánylásban részesült 1, tudomásul vétetett 1, elvetetett 1. A beérkezett bírálatok közül emlékkönyvbe vétetett 1 (Koós), megdicsértetett 5, jó fokra vétetett 6, méltánylásban részesült 1.

Ezekon kívül az üléseken kétszer volt felolvasás (Koós, Tudja), kétszer szabad előadás (Fehér, Gondkievics.) A kör ugy a felolvasásokért, mint a szabad előadásokért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a felolvasóknak, illetve szabad előadóknak.

Az október 6-iki nemzeti gyászünnep alkalmával tartott diszülésen Fehér Gyula ifjusági elnök mondott emlékbeszédet, Büchler Árpád és Kossuth Sándor alkalmi költeményeket szavaltak.

A márczius 15-iki ünnepély a következő műsorral folyt le:

1. Hymnus.
2. Elnöki megnyitó, dr. Veress Samu tanár-elnöktől.
3. Nemzeti dal Petőfi Sándortól, szavalta: Veress Károly

VIII. oszt. tanuló.

4. Régi nóták. Előadta az ifjusági énekkar.

5. Alkalmi beszéd márczius 15-ére, írta Fehér Gyula VIII. oszt. tanuló.

6. Erős hit, Ábrányi Emiltől. Előadta az ifjúsági énekkar.

7. Római dalok a római ifjúsághoz Ábrányi Emiltől, szavalt: Majthényi Ádám VIII. oszt. tanuló.

8. A magyar dal. Melodráma. Szövegét írta: Herodek Sándor, zenéjét: Kerner S. Szavalt: Kossuth Sándor VIII. oszt. tanuló, zongorán kísérte: Jellinek Adolf VIII. oszt. tanuló, énekkar és tárogató kísérettel.

9. Arany kalászok között. Intermezzo, Kiszleytől. Előadta: az ifjúsági quintett.

10. Magyar dalok. Előadta: az ifjúsági quintett.

E hazafias ünnepély keretében ülte meg önképzőkörünk fennállásának 50-ik évfordulóját, melynek fényét emelte az a megtisztelő figyelem, melyben e szerény önképzőkörnek egyik büszkesége, a nagynevű dalköltő: *Pósa Lajos* részesítette az által, hogy a következő gyönyörű kis költeményt küldötte a rimaszombati tanuló-ifjúság jubiláris ünnepélyére, melyet Ferencz István VI. oszt. tanuló szavalt el:

De sokan is hulltak már el
Csaatatéren a hazáért!
De sok vér is ömlött már ki
A lánczra vert szabadságért!
Szent szabadság tied mind a két karunk!
Érted hazánk, ha kell, mi is meghalunk!

A Tiszának, a Dunának
Mért zokog ugy minden habja?
Tán még most is azt a sok hőst,
Elhullt magyart siratgatja?
Szent szabadság, tied mind a két karunk!
Érted hazánk, ha kell, mi is meghalunk!

Nem romlott el az ifjúság!
Mind hazudik, a ki mondja!
Szívvel, ésszel, ha kell karddal
Mind kiállunk a porondra!
Szent szabadság, tied mind a két karunk!
Érted hazánk, ha kell, mi is meghalunk!

Dr. Veress Samu igazgató pedig a következő megnyitó beszédben méltatta az évforduló jelentőségét:

„A hazaszeretet és kegyelet oltárai azok, melyek előtt ma a rimaszombati főgimnázium tanuló-ifjúságának lelkesedése fellobog.

Hatvanegy évvel ezelőtt megmozdult a föld a magyar ember lába alatt. Megmozdult, hogy követelje magának a szabad levegőt. És megnyílt az égboltozat, ... a gondolat szabadságának sugarai elűzték a sötét fellegeket s ragyogó fénnel beköszöntött a világ legszebb tavasza: márczius 15-ike!

E nap emlékezete örökre élni fog a magyar ifjúság lelkében, s ma, midőn a nagy nemzeti ünnepnek 61-ik évfordulóját üljük meg, egyik legszebb s legnemesebb erkölcsi kötelességének hódol ifjúságunk azáltal, hogy a szívében élő érzelmeivel, hazafias gondolkodásával s a lelkében felgyult művészi képességgel mintegy tájékoztatni óhajtja a mai nemzedéket a magyar haza jövődjéről.

A másik oltár, mely előtt ifjúságunk lelke fellobog: a kegyelet oltára.

Ötven éve annak, hogy a magyar szabadságharcz szomorú befejezése után a leigázott nemzetnek megadatott az alkalom arra, hogy a lelkében összegyülemlett keserűségeket kiönthesse. A 49-iki október véres eseményeit az osztrák kormány azzal tetőzte, hogy a legszorosabb béklyót tette a nemzeti lélek megnyilatkozásaira. Hivatalainkban tiltott volt a magyar szó, a nyilvános életben tiltott volt a magyar ruha. Ünnepélyeken, lakomákon s más társadalmi összejöveteleken megjelent az idegen kém, s haza- és felségárulással vádolta azt, a kinek eszébe jutott poharat üríteni a hazáért. Nemzeti történetünknek nem volt ennél szomorubb decenniuma, de azért még más nemzetek sem mutathatnak föl dicsőbb küzdelmet, mint az volt, melyet elődeink megvívta a passiv-ellentállás e szomorú korszakában. Nem az ajkakon, de a szívekben élt a letiport haza s megmutatták, hogy még ha fát vágnak is gerinczeinken, az ő akaratjuk nélkül nem boldogul a hatalom. Vagyonukat elvehetik, de idegen parancszoára adót nem fizetnek, katonának elvihetik, de fegyverüket nem használják ama nemzet fiai ellen, mely a megpróbáltatások nehéz napjaiban rokonszenvet, szeretetet és áldozatkészséget tanusított a magyar nemzet iránt, az udvar osztogathat czimeket, adhat hivalt bőséges fizetéssel, de nincs oly magyar ember, a ki azt elfogadná. A hazaszeretet a kebeleken lappangó tűz volt, melyet a költészet, a művészet, a tudomány s az iskolák falai között titokban működő hazafias tanári kar idealizmusa ápolgatott és élesztgetett.

Ily körülmények között telt el a nemzet ódiszeusi küzdel-

meinek tiz esztendeje, míg végre 1859-ben felcsillant az első fény sugar, mely új remények magvait keltette életre. Az Olaszországban legyőzött osztrák hadsereg veresége s a császári korona legszebb díszének, a Lombard-velencei királyságnak elvesztése végre azt a meggyőződést érlelte meg a Lajthán tul, hogy Magyarország támogatása nélkül a Habsburgok birodalma összeomlik. E „memento“-nak lett eredménye az, hogy az eddigi nyomás veszíteni kezdett erejéből, a magyar nemzettel megpróbáltak szóba állani, sőt azt is megengedték, hogy egy magyar író emlékeztére a nemzet országos ünnepélyt rendezzen.

E nagy magyar író: Kazinczy Ferencz volt, kinek irodalmi érdemeit születése századik évfordulóján 1859-ben országszerte csaknem páratlan lelkesedéssel ülte meg a magyar nemzet. Egészen bizonyos az, hogy az akkori fellobanásnak egyik gyűjtő szikrája a honfi keblekben eddig elfojtva élő hazaszeretet volt.

A rimaszombati iskola is ekkor tartotta első nyilvános ünnepélyét, melyen a tanulók szavallatokkal s önmaguk által készített irodalmi dolgozatokkal tettek tunubizonytságot arról, hogy a nemzet nagyjainak emlékeztét tiszteletben tartják s az ő szívükben is él a hazaszeretet ereje, mely a szebb jövő alapját képezi.

Ez első ünnepélynek lélekemelő sikere folytán határozta el az akkori tanári kar, hogy ezentúl minden évben megtartja a nyilvános Kazinczy-ünnepélyeket s a siker emelése és biztosítása céljából gondoskodott arról is, hogy az ünnepélyeken bemutatásra kerülő szavallatok s irodalmi dolgozatok, versenyek után a legtöbb reményre jogosító művekből állítsanak össze, annak a közönségnek gyönyörködtetésére, mely az akkori viszonyok között a hazafias érzelmek ápolására s művészi igényeinek kielégítésére az iskolák falain kívül más tért nem talált.

Ez első nyilvános önképzőkori ünnepély nemes intencióira gondolunk ma, midőn az ötven év előtti események emlékeztét ujítjuk meg lelkünkben és hálával emlékezünk meg azokról a nagy elődokról, kik a lefolyt félszázad alatt a mi szerény önképzőkörünk kebelében bontogatták ki lelkők szárnyait... itt szívtak magukba lelkesedést küzdeni a honért, a nemzeti nyelvért, a magyar szellem diadaláért... itt pillantották meg a magyar Parnassusnak a hallhatatlanságba vezető meredek ösvényét, melyen azóta csucspontra emelkedett egy Mikszáth Kálmán, egy Kis József, egy Pósa Lajos, a mi szerény önképzőkörünk ez örök

büszkeségei, s még annyian a közélet jelesei közül, kiknek nyomdokaiba lépni a mai ifjúság jobbainak nemcsak szent kötelessége, de lelkének álma s szívének hő vágya is.

Azzal a jóleső tudattal nyitom meg ifjúságunk mai kettős ünnepélyét, hogy a m. t. közönség is éber figyelemmel s meleg érdeklődéssel fogja kísélni a mai nemzedék lelkének megnyilatkozását s ebből azt a reményt meríti, hogy az a nemzet, melynek minden tagja nem- és rangkülömbőség nélkül, — melynek öregje és ifja, gazdagja és szegénye szívében ugyanazon érzelmeket hordozza... az a nemzet az emberiség fejlődésének történetében nagy hivatásra van szánva s e reménynek záloga: a magyar ifjúság.

Mert a kettős motivumból származó lelkesedés összeolvadó érzelmei soha ki nem apadó forrását fogják képezni azon szent elhatározásnak, hogy a rimaszombati főgimnáziumból kikerülő ifjúság nemcsak itt az iskola falai között, hanem ha majd kilép a nyilvános életbe, ennek komoly küzdelmei között is mindig tiszteletben fogja tartani a multak hagyományait s szívének, lelkének minden erejével arra fog törekedni, hogy ez a sokat szenvedett magyar haza felvirágozzék.

Adja a magyarok Istene, hogy úgy legyen!"

A márczius 15-iki pályázatokon díjakat nyertek:

1. A közművelődési egyesület adományából 20 kor. Fehér Gyula VIII. o. t. alkalmi beszédével.
2. Ugyanattól 10 kor. Büchler Árpád VIII. o. t. Majthény és Világos című értekezésével.
3. A helybeli polgári olvasókör adományából 20 kor. Koós Elemér VIII. o. t. a kurucz-költészetéről irt dolgozatával.
4. Basilidesz János ur adományából 20 kor. Batta Bálint VIII. o. t. Berzsenyi ódái című értekezésével.
5. A Bodor Dezső eml. tett alapból 16 kor. Kozlay Kálmán VIII. o. t. sikerült elegiájával (Elvira).
6. A Szabó Erzsé emlékére tett alapból 8 kor. Urbányi Dezső VIII. o. t. Tompa hazafias költeményei című munkájával.
7. A tamásfalai Petőfi-egylettől 10 kor. Huszth Elemér VIII. o. t. alkalmi beszédével.
8. Márcziusi alapból 10 kor. Kontratovics Ernő VIII. o. t. Árpádházi királyaink című történelmi tanulmányával.
9. Márcziusi alapból 10 kor. Einhorn Dezső VIII. o. t. Vörösmarty Zalán futása című értekezésével.

10. Névtelen adományból 10 kor. Bodon Gyula VII. o. t. „Egy leány“ című elbeszélésével.

11. A helybeli közművelődési egylettől 10—10 kor. szavlati díjat nyertek: Veress Károly, Kossuth Sándor, Majthényi Ádám.

12. Névtelen adományból 10—10 kor. Dezső Lajos VII. és Büchler Árpád VIII. o. t.

13. Soós Ferencz ur és neje Gyulay Hermin urnő adományából, mint néhai kedves fiok emlékezetére teendő alapítványuk kamataként beküldött összegből 10—10 korona szorgalmi díjat nyertek: Sággy Sándor VIII., Bodon Gyula VII., Borbély Gyula VI., Faluba Gusztáv V. o. t.

14. A Baksay-féle tanárfiuk részére tett alapból 48 kor. Komáromy Géza I. o. tanulóknak adatott ki.

Az önképzőkori alapítványok pályadíjait a következők nyerték el: A Jánosdeák Andrásné-féle alapból 10—10 koronát Fehér Gyula és Koós Elemér VIII. o. t. A Szabó Márton alapból 8 kor. Kozlay Kálmán VIII. o. t. A Fülep Béla emlékére tett alapból 8 kor. Meskó Barna VII. o. t.

Végül a szózatot énekelték el, mely után az ifjuság a Tompa-szoborhoz vonult, s a szobrot óriási közönség jelenlétében, hazafias dalok, beszéd és szavlat után nagy lelkesedés mellett megkoszorúzták.

*

II. Pósa-kör. Az ifjuság előadó képességének, stílus-érzékének gyakorlása szóban és írásban, s a „Tompa-önképzőkörben“ való szereplés előkészítése volt, mint az előző években, úgy a lefolyt évben is a „Pósa önképzőkör“ működésének célja. De a kör egész működése folytonos kapcsolatban állt az V. osztály, de különösen a VI. osztály poetikai tanításával.

Az 1908—909. iskolai éven az alakuló gyűlés 1908. szeptember 17-én volt dr. Wallentinyi Dezső tanár-elnök jelenlétében, a mely alkalommal a következők választották meg tisztviselőikül:

1. Ifjusági elnökké: Tóth Kálmán VI. oszt. tanuló.
2. Titkárrá: Singer Arthur VI. oszt. tanuló.
3. Főjegyzővé: Kolozsi Zoltán VI. oszt. tanuló.
4. Pénztárnokká: Stolcz Zsigmond VI. oszt. tanuló.
5. Aljegyzővé: Faluba Gusztáv V. oszt. tanuló.
6. Ellenőrré: Geduly Árpád VI. oszt. tanuló.

Összesen tartott a kör 17 rendes, 1 pót- és 2 rendkívüli diszülést.

A kör tárgyalt 28 munkát, a melyek közül prózai mű volt 5, költemény 10 és bírálat 13. A prózai művek közül jó fokra vett a kör 1-et és méltányolt 2-öt, míg két munka szerzőjének jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A költemények közül emlékkönyvbe vett a kör 4-et (Faluba G., Horváth A.), megdicsért 4-et és jó fokra vett kettőt. A bírálatok közül emlékkönyvbe vett 1-et (Gaál A.), megdicsért 3-at, jó fokra vett 4-et és méltányolt 5-öt.

Elhangzott a körben 21 szavlat, két monológ és egy melo-dráma. Emlékkönyvi dicséretet nyert 2 (Ferencz J. és Arday D.), megdicsértetett 9, jó fokra vétetett 4, méltányoltatott 5, tudomásul vétetett 2, és elvetett a kör 1-et. Diszülést tartott a kör 1908. október 6-án. A diszülés sorrendje a következő volt:

1. Hymnusz.
2. Elnöki megnyitó, Tóth Kálmán ifjusági elnöktől.
3. „Október 6-án“, Dingha B.-től, szavalta: Rác K. VI. oszt. tanuló.
4. „1849. október 6“, irta és felolvasta Borbély Gy. VI. o. t.
5. „A kis savoyard“, Ábrányi E.-től, szavalta: Ferencz J. VI. oszt. tanuló.
6. Ünnepi zárószó dr. Wallentinyi Dezső tanár-elnöktől.
7. Szózat.

A második diszülést a kör márczius 15-én tartotta, melynek műsora a következő volt:

1. Hymnusz.
2. Elnöki megnyitó Tóth Kálmán ifjusági elnöktől.
3. „Nemzeti dal“ Petőfi Sándortól, szavalta: Ferencz J. VI. oszt. tanuló.
4. Pályadíj-nyertes mű Ferencz J. VI. oszt. tanulótól.
5. „A lyukas köpönyeg“ Pósa Lajostól, szavaltja: Arday D. VI. oszt. tanuló.
6. „Csak vigan fiuk“, irta és felolvasta: Kubinyi A. VI. o. t.
7. „Szabadság napján“ című költemény, felolvasta: Faluba G. V. oszt. tanuló.
8. „Mi a haza?“ Ábrányi Emiltől, szavalta: Kiss József VI. oszt. tanuló.
9. Ünnepi zárószó dr. Wallentinyi Dezső tanár-elnöktől.
10. Szózat.

A márczius 15-iki pályázatok eredménye következő volt: Beérkezett 9 prózai és 3 verses pályázat. A prózai munkára kitűzött 12 koronát Kubinyi Aladár VI. oszt. tanuló nyerte el, a második díjat: 10 koronát felerészben Ferencz J. és Frommer L. V. oszt. tanulók, a harmadik díjat: 5 koronát Stolcz Zsigmond VI. oszt. tanuló.

Az ugyancsak ezen alkalommal tartott verseny-szavalon részt vettek: Ferencz J. VI. oszt. tanuló és Stolcz Zsigmond VI. oszt. tanuló, kik a „Talpra magyar“-ra pályáztak. A kitűzött díjat: 10 koronát Ferencz J. VI. oszt. tanuló nyerte el.

Alkalmi költemény szavalására pályáztak: Arday D. VI. o. tanuló és Kiss J. VI. oszt. tanuló. Mindketten 5—5 koronát nyertek.

A kör tagjai csakis az V. és a VI. osztály tanulói lehetnek. Közülök az V-ikből 17 rendes- és 1 pártoló-, a VI-ikből 24 rendes- és 1 pártoló tag volt. Az összes tagok száma tehát 43 volt. Rendes tagság díja egész évre 1 korona, pártoló tagság díja 60 fillér.

Évközben kizárattott az intézetből 5 tanuló, a kik tagsági díjaikkal hátralékban maradtak.

Kaptunk ezenkívül a Tompa-körtől 20 kor. jutalom-díjat.

A pénztárba befolyt tehát a tagsági díjakból 41 korona 83 fillér, birságokból 5 kor. 20 fillér. Tavalyról maradt 2 kor. 22 fillér. Összesen 63 kor. 42 fillér. Ebből pályadíjakul kiosztottunk 62 koronát, írószerekre 60 fillért. Maradt 82 fillér.

Van a körnek előbbi évek megtakarításából takarékbetét-könyvecskében 21 korona 94 fillér vagyona.

Dr. Wallentinyi Dezső,
a Tompa-kör tanár-elnöke.

*

III. *Bethlen Gábor-kör.* A vallásos buzgóság ápolására és a ref. öntudat öregbítésére a négy felső osztály növendékei maguk közt „Bethlen-kör“ elnevezéssel, vallásos egyesületet tartanak fenn.

A kör Czinke István vallástanár vezetése alatt áll. Kúrator volt a lefolyt iskolai évben Koós Elemér VIII. o. tanuló. S minden osztályból 2—2 presbiter.

A tagok minden hét szombatján délután 5 órakor össze- gyülekeztek, a mikor is énekeltek, imádkoztak, bibliát olvastak, vallásos vagy hazafias tárgy felolvasást és ugyanolyan tárgy

szavalon tartottak. Ez utóbbiakat önkéntes ajánlkozás útján. Az egyesület, mint a fentiekből kitetszik, gyülekezeti mintára van berendezve, pappal, kúratorral, énekvezérrel, presbiterekkel és diakónusokkal.

*

IV. *Ifjúsági sakk- és olvasókör.* Elnök: Kerekes Dezső tanár, ifj. elnök Pongrácz Kamlil és Kossuth Sándor. A kör tagjai voltak a VII. és VIII. osztály tanulói és az V. és VI. osztályból az önként vállalkozók. Tagsági díj 2 kor. A kör a következő lapokat járatta: Vasárnapi Ujság, Ország-Világ, Uj Idők, Hét, Tolnai Világlapja, Borsszem Jankó, Budapesti Hirlap, Pesti Hirlap, Pesti Napló, Az Ujság. — Az olvasóterem nyitva volt este 4—6 óráig külön napos felügyelete alatt.

*

V. *Ifjúsági dalkör.* Főgymnasiumunk ifj. énekkarában az elmúlt tanévben 70 tanuló vett részt, mint működő tag. Az énekkar nyilvánosan decz. 19-iki hangversenyén s az ifjúság márcz. 15-iki ünnepélyén szerepelt. A decz. 19-ki hangverseny műsora a következő volt:

1. Zsazskovszky E.: Dalárkedv. Előadta az ifj. énekkar.
2. Várady A.: Judás. Szavalta Büchler Á. VIII. o. t.
3. Magyar nóták. Előadta az ifj. zenekar.
4. Br. Eötvös J.: A megfagyott gyermek. Melodráma. Előadta Kossuth S. VIII. o. t. Kisérték: Jellinek A. VIII. o. t. (zongora) és Koós E. VIII. o. t. (harmonium).
5. Verdi: La Traviata. Hegedűn előadta: Laffersz S. ur, zongorán kísérté: Pásztori Gy. főgymn. tan.
6. Népdalok. Előadta az ifj. énekkar.
7. Gaál M.: Loco. Vig monolog. Előadta: Majthényi Á. VIII. o. tan.
8. Linka Camilló: Induló. Előadta az ifj. zenekar.

Az énekkar minden fellépése rokonszenves fogadtatásban részesült az énekművészet iránt érdeklődő közönség részéről. Ez szolgáljon méltó elismerésül a tagok komoly, lelkiismeretes, önzetlen munkásságának. — Heti 2 órán vezette: Pásztori Gyula.

*

VI. *Ifjúsági zenekar.* Az ifj. zenekarnak a lefolyt isk. évben 12 tagja volt, a kik Pásztori Gy. tanár elnöklete s a helybeli első cigány zenekar primásának vezetése mellett több darabot tanultak be heti 2 órán, melyekkel az ifjúság decz.

19-iki hangversenyén léptek fel a közönség osztatlan tetszése mellett. — Ifjusági elnök volt Fehér Gy. VIII. o. t., pénztáros: Einhorn K. VIII. o. t.

*

VII. *Tornakör.* A tornakörnek az elmúlt tanévben 00 tagja volt. Az év folyamán kilépett 00 tag. A kör tagjai csapatokra osztva, hetenként egyszer, (tavasszal 2—3 órán is) az iskolai tananyag köréből vett gyakorlatokat gyakorolták a tornatanár felügyelete mellett.

A kör ifjusági elnöke Batta Bálint VIII. o. t., alelnöke Balla Ferencz VII. o. t., háznagya Veress Károly VIII. o. t., pénztárossa Pongrácz Ernő VIII. o. t., jegyzője Stolcz Zsigmond VI. o. tanulók voltak. A kör. f. évi márczius estélyt tartott, melyről az értesítőben más helyen számolunk be.

*

VIII. *Vívőkör.* A vívőkörbe a lefolyt tanévben 38 tag iratkozott be, kik közül az év folyamán 8 tag kilépett. A kardvívásban 26-an, a vitőrvívásban 12-en vettek részt.

A kardvívók 3 csoportba osztva heti 2 órában gyakorolták az olasz rendszerű kardvívást. A lábtechnikán kívül a vágások, szurások és védések nemeit, az egyszerűbb penge és testtámadásokat, azok védését, az elő- és közbevágásokat, feltartó szurást, a tempó támadást és mindezek kellő alkalmazását.

A vitőrvívók ugyancsak a lábtechnikát, a szurások különböző nemeit helyből és rohammal, penge és testtámadásokat egyszerű és contravédéseket és incontrot, heti 2 órán. Tanította Sz. Benedek Gyula.

*

IX. *Gyorsíró kör.* A gyorsírást a „Gabelsberger—Markovits“-féle rendszer alapján, Bodogh János levelező gyorsírási tankönyvéből tanulták. Átvették a tankönyv; *e* hangzóval, *a*, *o*, *ö* továbbá az *i*, *u* és *ü* hangzókkal foglalkozó gyakorlatait és a hozzájuk fűződő szabályokat. Az egyes órákon mindenki diktálás után írt, így az írásban elég gyakorlatokat szereztek.

Résztvettek a tanfolyamon a VII. osztályból 10-en.

Tanfolyamvezetők: Bátky Dezső és Hoffman Gyula. Felügyelő tanár Komáromy Géza.

*

X. *Ifjusági gyámintézet.* Ifjusági gyámintézetünk ez évben is megfelelt szép hivatásának, nemes rendeltetésének. Jóra fogékony ifjuságunkat serkentette, szoktatta a jótékonyság gyakorlására, a mások bajával törődő emberszeretetre.

Az alakuló közgyűlést szeptember, az évváró és leszámoló gyűlést pedig június 19-én tartottuk meg az ifjuság élénk érdeklődése mellett.

Mintegy 300 tanuló lépett be tagul az elmúlt éven át 1—10 fillér havi járulékkal. Voltak olyanok is, a kik 10 hó alatt összesen 3 koronát fizettek be! Az évi gyűjtés végösszege 138.71 koronára rug. Ebből az I-ső osztályban begyűlt 11.57 kor., a II-ban 14.58 kor., a III-ban 15.86 kor., a IV-ben 14.70 kor., az V-ben 48.58 kor., a VI-ban 12.25 kor., a VII-ben 40.2 kor., a VIII-ban 11.6 kor. Külön is ki kell emelnem, hogy az elmúlt évben az V. és a VII. osztály járt legelől a jótékony adakozásban.

A gyűjtés eredménye mindenesetre az egyes pénztárosok buzgóságától is függ. Legelől járt ebben is a VIII. osztálybeli Batta Bálint titkár és Lukács Béla VII. o. osztálypénztáros. Osztálypénztárosok voltak továbbá a VIII-ban Kovács L., a VI-ban Kubinyi Aladár, az V-ben Plech Aladár, a IV-ben Kriston Kálmán, a III-ban Löcherer Géza, a II-ban Mondada Kornél, az I-ben Kishonthy, majd Urszinyi Bandi.

Bevételünket szaporították még: a tiszolczi műkedvelő diák-ifjuság 17 kor.-val, a kiknek ez uton is hálás elismerésemet fejezem ki. Kaptunk továbbá Komáromy tanár társam útján a IV-ből 50 fillért.

Az egybegyűlt pénzt a tanári kar beleegyezésével így osztottuk szét: A gömörmezei ev. ref. gyámintézetnek küldöttünk 20 koronát, a magy. ág. e. gyámintézetnek 18 koronát és a Leopoldianumnak 2 koronát; a rozsnyói protestáns árvaháznak 20 koronát. Több osztályban egy-egy kiváló szorgalmu tanulóknak vettünk alkalmas jutalom könyveket 16 koronáért, jutalomdíjul kiosztottunk s az ifjusági kölcsönkönyvtárra adtunk 30 koronát. A poloszczi ev. missiónak harangra adtunk 10 kor.-át. A maradék pénzt a postaköltségek levonása után a jövő iskolai év javára takarékbetétkönyvben helyeztük el.

Ez esztendő ifjusági gyámintézetünknek immár a 35-ik esztendeje volt. Mint tanulságos és biztató adatot említem fel, hogy egyesületünk megalakulása óta 2497 koronát osztott szét

különböző egyházi és világi jótékony célra. Ime, az 1874-ben elvetett kicsiny mag 35 év alatt mily szép, mily gazdag gyümölcsöket termett! Jól esik megemlítenem azt is, hogy 1900-tól az iljuság gyűjtése állandóan meghaladta az azelőtti évek öszegeit és évről-évre örvendetes emelkedést mutat.

Az idej emelkedés pedig felülmulta az eddig elért legszebb eredményeket is. Ezt egyrészt az ifjuság jóban és az altruizmusban való haladásának, másrészt különösen a VII-ik osztály áldozatkészségének a Batta B. majd Lukács B. titkár példás és lelkiismeretes buzgóságának tulajdonítom.

Kísérje a nemes szellem valamennyiöket továbbra is.

Dr. Wallentinyi Dezső,
a gyámintézet elnöke.

VII.

Taneszközök.

I. Tanári könyvtár. A tanári könyvtár állománya a lefolyt iskolai évben 106 művel 130 kötetben gyarapodott. Még pedig:

Ajándékozás útján: Dapsy József ajándéka: Keil Gartenlaube 10 kötet. A műemlékek orsz. bizottságától: Báró Forster Gyula: Magyarország műemlékei 2 kötet. N. N.-től: Révai Miklós: két nagyságos elmének költeményes szüleményei 1 kötet és Peschel Oscar: Völkerkunde Leipzig 1874. 1 kötet. Dr. Kricska Emil szerzőtől: a subjectum és praedicatum a grammatikában 1 kötet. Sulyovszky Istvántól, mint szerzőtől: gr. Andrassy Dénesné életéről és haláláról emlékezés 1838—1902. 1 köt. Banczik Samu szerzőtől: Nagyajtai Cserei Mihály 1 kötet. Baros Gyula szerzőtől: Radványi verseskönyvek 1 kötet. Dr. Forgon Lajos szerzőtől: Az állami lét alapja 1 köt. Batta István szerzőtől: Az algebra fundamentáltételének Gauss adta bebizonyításairól 1 köt. Dr. Szelényi Ödön szerzőtől: A protestáns pedagógia eszméje. Zachar Gusztáv ny. tanártól: Salamon Ferencz: közoktatásunk reformja 1 füzet. Fábry János hagyatékából: Frivaldszky János: Állattani kirándulásaim Orsova, Mehádia és Korniazeva vidékein 1 köt. Gregor Bachlechner: Verzeichniss der phanerogamen Pflanzen, welche in der Gegend von Brixen wild wachsen 1 füzet. Nemo: Földrajzi jegyzetek, Sárkány Lóránd: A levegőben végbemenő hangtünemények elméletéhez 1 füzet. Sárkány Imre: Magyarország történetének főeseményei 1 füzet. Schmidt Attila: Terentius Adelphoi cz. színművének viszonya görög archetypusához 1 füzet. Antolik Károly: A nap csodáiról 1 füz. Margócsy József: Tót nyelvre áttett hazafias magyar költemények 1 kötet. Fábry János 4 kézírata, A. Fiedler és I. Blochwitz: Der Bau des menschlichen Körpers 1 füzet. Wiesinger Frigyes: A gyorsírás világából 1 füz. Károli Gáspár:

Szent biblia 1 köt. Jerem Victortól: Haller János: Hármastória. B. Bánffy Dezsőtől: Varju Elemér: A Tomaj nemzetségbeli Losonczy Bánffy család története 1 kötet.

Vétel utján: Gárdonyi Géza: A bor 1 köt. Váradi Antal: Szent Margit asszony 1 köt. Földes Imre: A király arája 1 köt. Földes Imre: A királyné 1 köt. Thury Etele: Magy. prot. egyháztörténeti adattár 1 köt. Krohn Gyula: A finn-ugor népek pogány istentisztelete 1 köt. De Vogüe E. M.: Az orosz, regény 2 kötet. Gyulai Pál: Kritikai dolgozatok 1 köt. Asbóth Oszkár: A j > gy változás a hazai szlovének nyelvében és a dunántúli magyar nyelvjárásokban 1 füz. Vári Rezső: A ciliciai oppianus Halientikájának kézirati hagyománya 1 füz. Dr. Karácson Imre: Colia Cselebi török világutazó magyarországi utazásai 1664—1666. 1 köt. Endrei Zalán: A világ történelme 5 kötet. Emlékkönyv Beöthy Zsolt születésének 60-ik fordulójára 1 köt. Dr. Wichelhaus H: Népszerű előadások a kémiai technológia köréből 1 kötet. Magyarország vármegyéi és városai 4 köt. Miklós Ödön: Budapesttől Chicagóig és tovább 1 köt. Dr. Karácsonyi János: A hamis és hibás keletű és keltezetlen oklevelek jegyzéke 1400-ig 1 köt. Kiss József: összes költeményei 1 köt. Berzeviczy Albert: Beatrix Királyné (M. Tört. Életrajzok) 1 köt. Szily Kálmán: A magyar nyelvújítás szótára 1 köt. Perepatits István: A budapesti V. ker. m. kir. áll. főgimnázium fűlszázados fennállásának története 1 köt. Malonyay Dezső: A magyar nép művésze 2 köt. Thury Zoltán: összes művei 6 köt. Dr. Bokor János: Giovanni Boccaccio dekameronja 1 köt. Thury Etele: A dunántúli ref. egyházkerület története 1 köt. Dr. Weszely Ödön: A modern pedagógia utjain 1 köt. Műveltség könyvtára VI. köt. A társadalom, Stein Lajos szerkesztése mellett 1 köt. Dr. Veress Endre: Batta György hadvezér levelezése és iratai (1597—1607.) 1 kötet. Dr. Szelényi Ödön: Írói arcképek. Népszerű tanulmányok 1 köt. Földes Imre: Daczos lelkek 1 köt. Cs. Papp József: Dante. A purgatórium. A divina comédia második része 1 köt. Dr. Révay József: Commodianus élete, művei és kora 1 kötet. Dr. Fabó Bertalan: A magyar népdal zenei fejlődése 1 köt. Dr. Pintér Jenő: A magyar irodalom története a legrégebb időkől Bessenyei György fellépéséig. Mikszáth Kálmán összes munkái 36 köt. Dr. Fodor Sándor: Napoleon életkép 1 köt.

A tanári könyvtár évi dotatiójából a következő lapokat és folyóiratokat járattuk: Sárospataki lapok, Nemzeti iskola, Szá-

zadok, Philologiai közlöny. Magyar történeti életrajzok, Magyar tanügy, Magyar Paedagógia, Magyar írók élete és művei, Irodalomtörténeti közlemények, Nyelvtudományi közlemények, Földrajzi közlemények, Kémiai Lapok, Természettudományi közlöny, középisk. Tanáregyesületi közlöny, Matematikai értesítő, Hercules, Rajzoktatás.

Azonfelül 175 az 1907—1908-ik tanévről szóló értesítővel szaporodott könyvtárunk.

Marton István,
könyvtáros.

*

II. Érem és Régiségtár. Az érem és régiségtár a nagy könyvtárban van elhelyezve. A könyvtárnak az év egész folyamán tartó rendezése szükségessé tette az érem- és régiség gyűjtemények újabb rendezését is. E munkálatok azonban csak a nyári szünidő alatt fognak eszközöltetni s így e gyűjteményről csak a jövő értesítőben fogunk beszámolhatni

*

III. Ifjúsági könyvtár. Az I. csoport állománya 232 kötet öre: Marton István. Használta az I. II. osztály.

A II. csoport öre: Komáromy Géza, kinek felügyele mellett e csoportból a III—IV. oszt. tanulói kaptak megfelelő olvasmányokat hetenkint egyszer. E csoport gyarapodott ez évben 32 kötettel; állománya 128 kötet.

A III. csoport állománya 272 kötet. Szaporodás 11 kötet. Használták az V. és VI. osztály tanulói, a kik a tanév folyamán 366 kötetet vettek ki. A kiosztásnál segédkezett Eisele Lajos V. oszt. tan. Könyvtárör: Loysch Ödön.

A IV. csoport állománya 550 kötet, ebből gyarapodás 50 kötet. Használta a VII. és VIII. osztály. Öre: Horváth Albert.

*

IV. Az ifjúsági kölcsönkönyvtár ez évben a következő iskolai könyvekkel szaporodott; az ifj. gyámintézet adományából: Beöthy Magy. Irodalomtörténet (3 p.), Wágner—Horváth Római régiségtan (3 p.), Kalmár: Titus Livius, Góbi: Stilisztika, Badics: Magy. irod. olvasm. (I—III. r.), Góbi: Rhetorika, Szinnyei: Magy. nyelvtan I—III. r. (5 p.), Kiss: Magyarország történelme (2 p.), Lehr—Arany: Toldi (2 p.), Endrei: Német nyelvkönyv (2 p.); Lampel R. adományából: Endrei Német nyelvkönyv (2 p.), Mika: Világtörténet (2 p.), Szádeczky: Magy. történet, Szerényi: Természetriz (2 p.), Horti: Geometria (I—III. rész 5 p.), Némethy:

Földrajz (I—II. r., 4 p.), Suták: Számtan (I—III. o., 4 p.); Singer—Wolfner ajándékából: Hirt—Paulay: Német Irod. Olvasókönyv (2 p.); Hornyánszky adományából: Szinnyei: Magyar nyelvtan (2 p.); Franklin Társ. adományából: Roseth: Latin Olvasókönyv (I—II. r., 3 p.), Roseth: Latin Nyelvtan (I—II. r., 4 p.); Lévai Izsó adományából: Roseth: Latin nyelvtan és Olvasók., Császár—Váczy: Magyar Olvasó (II. r.); dr. Veress Samu igazg. ajándékából: Horváth—Wágner: Római Régiségek, Szinnyei: Magy. Nyelvtan (2 p.); dr. Wallentinyi D. adományából: Császár—Váczy: Magy. Olvasók.; Fehér Gyula VIII. o. t. adományából: Gyomlay: Tacitus Annales, Szitnyai: Lélektan, Wirt: Szemelv. Horátiusból; Frölich Manó adománya: Geréb: Szemelv. Herodotusból; Istók B. VIII. o. t. adománya: Szitnyay: Lélektan; Török Á. III. o. t. adománya: Császár—Váczy: Magy. Olvasókönyv, Szinnyey: Magy. Nyelvtan (III. r.), Némethy: Földrajz; Birságból: Lévai: Számtan. Putra E: Chémia és mineralogia VI.

Fogadják a nemes szivü adományozók ez uton is hálás köszönetünket!

A kölcsönkönyvtár állománya jelenleg 290 darab iskolai könyv, melyekből minden szegénysorsu és törekvő tanuló kaphat könyvet 1 évi használatra, ha bélyegtelen folyamodványt nyújt be — minden melléklet nélkül — szeptember 4-ig Dr. Wallentinyi Dezső könyvtárörhöz.

Egy-egy könyv után az év végén 10—10 fillér kötési és kopási díj fizetendő.

*

Az ifjúsági kölcsönkönyvtárból ingyen könyveket kaptak egy évi használatra:

Az I. osztályból:	Szücs András . . .	7 db könyvet	12.30 kor.
"	Fejes János . . .	5 db könyvet	7.20 kor.
"	Báthory Endre . . .	6 db könyvet	10.46 kor.
"	Komáromy Géza . . .	4 db könyvet	6.— kor.
A II. osztályból:	Dobos Béla . . .	7 db könyvet	15.— kor.
"	Soós István . . .	4 db könyvet	9.— kor.
A III. osztályból:	Gyurové János . . .	6 db könyvet	10.— kor.
"	Német Pál . . .	4 db könyvet	5.60 kor.
"	Sztolár Miklós . . .	9 db könyvet	9.20 kor.
"	Török Árpád . . .	4 db könyvet	7.— kor.
"	Valent Gyula . . .	3 db könyvet	6.— kor.
"	Árvay György . . .	1 db könyvet	2.— kor.

A III. osztályból:	Szabó László . . .	1 db könyvet	2.— kor.
A IV. osztályból:	Angyal Kálmán . . .	7 db könyvet	14.80 kor.
"	Hizsó János . . .	4 db könyvet	9.60 kor.
"	Frenyó Dezső . . .	3 db könyvet	5.— kor.
Az V. osztályból:	Faluba Gusztáv . . .	7 db könyvet	16.40 kor.
"	Csernay László . . .	2 db könyvet	2.— kor.
"	Balogh József . . .	1 db könyvet	6.80 kor.
"	Horváth Béla . . .	4 db könyvet	8.— kor.
A VI. osztályból:	Cseh Ödön . . .	4 db könyvet	12.— kor.
"	Putra Ede . . .	2 db könyvet	5.— kor.
A VII. osztályból:	Kósik Gyula . . .	5 db könyvet	11.40 kor.
"	Bodon Gyula . . .	3 db könyvet	10.— kor.
"	Dezső Lajos . . .	1 db könyvet	3.— kor.
"	Honéczy Árpád . . .	7 db könyvet	18.— kor.
"	Mikula Zoltán . . .	6 db könyvet	15.— kor.
"	Kerekes Tibor . . .	1 db könyvet	3.— kor.
A VIII. osztályból:	Biszterszky L. . .	5 db könyvet	17.10 kor.
"	Csapó Gyula . . .	8 db könyvet	20.— kor.
"	Fehér Gyula . . .	6 db könyvet	18.— kor.
"	Horváth Elemér . . .	4 db könyvet	12.50 kor.
"	Kubinyi Gyula . . .	4 db könyvet	10.— kor.
"	Istók Barna . . .	8 db könyvet	25.— kor.

Az I—VIII. osztályból összesen 34 fiu 151 darab könyvet 344 kor. 36 fillér értékben.

*

V. Természetráji múzeum. *Állattani rész gyarapodása:* Kék csóka Lang Gy. I. o. tan. Galambász héja. Törpe gém Török Árpád III. o. tan. Ezeket kitömés végett elküldtük. Egerész ölyv, kitömve ajándékozta Samarjay János ur. Függő fészek fenyő gallyon Bobok István II. o. t. Több V. osztályt végzett tanuló a múzeumnak adta rovar-gyűjteményét, ezekből kiegészítjük a nagy gyűjteményt.

Növénytani rész: Száritott növények Rimaszombat környékéről, a szaktanár gyűjtése. Sarkvidéki növények, norvégiai kenyer és norvégiai közetek egy szekrényben. Süteő István ur gyűjteménye.

Botanikus kertünk gyarapítására Richter Aladár dr. kolozsvári egyetemi tanár ur, intézetünk egykori jeles növendéke 92 telelő növénytövet küldött, azokat elültettük s legnagyobb-részt befogantak. Fekete Pál kurinczi földműves isk. igazgató ur

szives volt oltási gyakorlatok céljaira 40 darab gyümölcsfa alanyt küldeni. Meghonosítottuk a borókát és thuját, buxust ültettünk a kőcsoport köré s a növényeket jelző táblákkal elláttuk. Sok küzdelmünk van a dudvával, míg növényeink meg nem erősödnek, a mire még néhány évig várhatunk.

Ásvány, kőzet-geologiai rész: Jerem Viktor ur Rimakokováról a következő új bányászati termékeket ajándékozta: Opálos achát csiszolva, pyrit, 2 darab magnezit, zsirkő. — Borbás Antal VIII. o. tan. kagylókövületeket adott a disznóshorvái szénbányából. Balog V. o. tanuló csontkövületeket Abaujmegyéből. Cseppkő Aggtelekről, a szaktanár gyűjtése. — 2 darab faopál Felsőpokorágyról, Hűvösy Lajos lelkész urtól.

A *vegytani rész* gyarapodott grafit- és tűzálló agyagtéglékkel 12 korona értékben (6 darab) s a napi használatra való szerekkel.

Az egész természetrajzi múzeum *új leltározását* négy évi munka után befejeztük. E szerint 2 múzeumi teremben és egy laboratóriumban 18 szekrényben áll a gyűjtemény és pedig:

<i>I. Állattani:</i> könyv és kép, 42 mű . . .	543:60	kor. értékben,
készülék, minta 146 darab . . .	396:40	„ „
csontváz, koponya, boncztani készítmény 82 darab . . .	699:60	„ „
emlős állat 59 darab . . .	652:20	„ „
madár 227 darab . . .	1430:20	„ „
tojás 322 darab . . .	143:—	„ „
csúszó-mászók, kététűek és halak 94 darab . . .	523:70	„ „
puha testűek 1573 darab . . .	278:32	„ „
tüske bőru, tömlős és ősalat 48 darab . . .	152:80	„ „
férgek, 19 darab . . .	32:20	„ „
Izeltlábúak (rovarok nélkül) 68 darab . . .	73:50	„ „
rovarbiológia 39 darab . . .	178:20	„ „
rovar-gyűjtemény (21 fado- boz és 1 szekrény) 1647 faj	324:—	„ „
Összesen: 4366 darab . . .	5427:72	kor. értékben.

<i>2. Növénytani:</i> könyv és kép, 21 mű . . .	257:80	kor. értékben,
készülék, minta 112 darab	706:30	„ „
fanemű, szene, ág stb. 89 darab . . .	51:60	„ „
termés-alak 74 darab . . .	20:70	„ „

2 száritott növény-gyűjtemény:

a) 10 doboz 1061 darab . . .	233:—	„ „
b) 50 tok 3000 darab . . .	500:—	„ „
Összesen: 4357 darab . . .	1769:40	kor. értékben.

3. Chemiai, ásvány, kőzet, földtani s őslénytani rész:

könyv és kép, 18 mű . . .	120:—	kor. értékben.
vegytani készülék 159 darab . . .	1016:74	„ „
vegyi anyag 145 darab . . .	102:34	„ „
kristály minták és eszközök 117 drb.	84:68	„ „
ásvány, kőzet és őslénytani lelet tanítás céljaira 610 darab . . .	310:30	„ „
egyéb ásvány, kőzet és őslénytani lelet 1496 darab . . .	340:70	„ „

Összesen: 2545 darab . . . 1974:76 kor. értékben.

Az egész múzeum tartalma: 11268 darab 9171:88 kor. értékben.

Megjegyzendő, hogy az értékek, — némely tárgyak régiségre való tekintettel, — igen alacsonyra szabvák.

Múzeumkezelő: Horváth Zoltán.

*

VI. Fizikai múzeum. A physika tanítására 4 terem s egy zárt folyosó áll rendelkezés alatt. Előadó terem, laboratórium, szertár méreteinél és berendezésénél fogva a követelményeknek megfelel. A kísérletekre villamos áram szolgál. A növendékek közül azok, a kik realis pályára készülnek, vagy a physika iránt nagyobb érdeklődéssel viseltetnek, külön teremben végezhetnek fizikai gyakorlatokat, hogy ezáltal megfigyelő képességüket élesítsék.

A szertár gyarapítására a múlt évben fordítottunk tetemesebb összeget. Az idej beszerzés összege 265 korona, mely a következő eszközökre fordított:

A physikai szertár ez évi gyarapodása:
Tesla kísérletekhez:

Nagy leydeni palack 40 cm. magas	33— kor.
Szikrainductor	28— ”
Száraz transzformator	80— ”
Szikraállvány	44— ”
Sárgaréz lemez	13— ”
Sodronygyűrű	750 ”
Párhuzamos sodronyok	750 ”
Sodronygyűrű izzó lámpával	7— ”
Légüres üvegcső	8— ”
Légüres üveggömb	7— ”
Izzólámpa finom fonállal	7— ”
Csomagolás	10— ”

Összesen: 265— kor.

Szertári ór: Kerekes Dezső.

*

VII. Földrajzi szertár. E szertár a szükséges taneszközökkel fel lévén szerelve, a folyó évben nem gyarapodott. Óre: Loysch Ödön.

*

VIII. Rajz szertár. Rajzszeretárunk a rajztanítás újabb módszerének megfelelőleg már a megelőző években szereltetett föl. A gyűjtemény a folyó évben zománczott vázák és cserépedényekkel gyarapítottatott 98 kor. értékben. A szertár óre: Schwalm Nándor.

*

IX. Tornaszertár. A tornaszertár a már meglevő felszerelésen kívül az év folyamán a következő eszközökkel és szerrekkkel gyarapodott:

1 pár 2,5 m. magas ugráshoz való mércze	14 kor. értékben
12 drb. ugróléc magas és rudugráshoz	6 ” ”
1 drb. hitelesített füles labda	14 ” ”
1 drb. Stopper versenyóra	20 ” ”
2 drb. Whitely-féle 4-es sz. gummi izomerősítő	30 ” ”

Összesen 17 drb. 84 kor. értékben

Kedves kötelességemnek tartom e helyen is köszönetet mondani Seidner Ernő VIII. o. tanulóknak, ki az iskolának egy csavarra járó 50 kilogrammos súlyzót ajándékozott.

Sz. Benedek Gyula,
a tornaszertár öre.

*

X. Szemléltető képek. Az iskola összes folyósói szemléltető képekkel vannak felszerelve. E képek a föld- és természetrajz, történelem és philologiai oktatás céljaira szolgálnak. A falakra erős fakeretekben kifüggesztett képek száma 145). A gyűjtemény beszerzési értéke 500 korona.

A felvonulás, oszlopokban állás és Hymnus eléneklése után a tulajdonképpeni versenyszámok következtek, melyeknek győzteseit az ösztöndíjak és jutalmak című fejezetben közöljük.

Az egyes versenynemekben elért szép sikerek és azok jutalma szolgáljanak buzdításul a jövőre úgy a versenyzőknek, mint az egész ifjuságnak, hogy a közel jövőben megtartandó országos tornaversenyen elérendő eredmény méltó legyen a múlt sikereihez.

VIII.

Tornaestély.

A Nm. Miniszter ur által f. évi május 22—23-ára elrendelt, de sajnos, utóbb bizonytalan időre elhalasztott ifjúsági torna-verseny költségeinek részben való fedezésére a tornakör *márczius 27-én* táncmulatsággal egybekötött torna- és vivőestélyt rendezett. Az estély — bár inkább erkölcsileg, mint anyagilag — teljesen sikerültnek mondható, a mennyiben a program a kis számu, de szép és előkelő közönség élénk érdeklődése mellett folyt le s minden egyes számot és az abban résztvevőket zúgó taps és tetszésnyilvánítás honorálta.

A programja a következő volt:

1. Felvonulás 4-es sorban és össz-szabad gyakorlatok.
2. Csapattornázás a magas korláton.
3. Iskolavivás vivótőrrel.
4. Minta csapattornázás magas nyujtón.
5. Assaut-vivás karddal.
6. Súlyemelés és gúlák.
7. Füzértáncz fabottal zene mellett és elvonulás.

Végül igazi táncz, melyet az ifjuság fáradhatatlanul folytatott a késő hajnali órákig.

*

Az évzáró házi tornaverseny.

A szokásos évzáró házi tornaversenyt az idén június hó 13-án tartottuk meg az igazgatóság, tanári kar és diszes közönség jelenlétében. — Az ünnepély az országos és kerületi versenyek hű mása, a mennyiben az együttes gyakorlatok és egyéni versenyek ugyanazok, melyek a középiskolai versenyek pontjait képezik.

IX.

Egészségügy.

Dr. Meskó Miklós vármegyei főorvos, mint iskolaorvos az összes nyilvános tanulókon 1908. szeptember havában szemvizsgálatot eszközölt. Ez alkalommal járványos szembetegséget nem észlelt. Azonban javaslatára a gyenge vagy rövidlátású tanulók számára az egyes osztályokban megfelelő helyek jelöltek ki.

Az igazgató-tanács azon határozata, hogy a tanulói szállások higiénikus szempontból megvizsgáltassanak, még az aratási szüneti folyama alatt végrehajtatott s ennek alapján oly lakásokban, melyek egészség tekintetében kifogás alá estek, a tanulók elszállásolása megtiltatott.

Iskolai rendtartásunk megköveteli azt, hogy minden tanuló orvosi felügyelet alá helyeztessék. E célból azon tanulók, kiknek házi vagy családi orvosuk van, meghagyattak a házi orvos felügyelete alatt, azok pedig, a kik ily helyzetbe nem lehettek, az iskola-orvos ellenőrzése alá rendeltettek, ki az egész iskolai év folyama alatt az ellenőrzést lelkiismeretes pontossággal végezte el.

A tanulók között súlyosabb természetű megbetegedés 25 esetben fordult elő (tüdő-gyulladás, gyomorhurut, influenza stb.) De mindenik kedvező lefolyású volt. Járványos betegség (difteritisz) 2 ízben szintén kedvező lefolyással. Egy magántanuló öngyilkosság-, egy rendes tanuló falun lakó szülőinek házában tipusban hunyt el.

Az iskola orvosa egyuttal az egészségtan tanára is lévén, 1908. október hó 1-től 1909. április hó végéig a VII-ik osztály 47 növendékének hetenként egy órán egészségtani előadásokat tartott.

X.

Ösztöndíjak, jutalmak és segélyek.

1. A Baksay István-féle takarékpénztári részvény 44 kor. osztalékát kapta Komáromy Géza I. o. t.

2. A Baksay István-féle 2000 kor. családi alapítvány kamatát, 80 koronát kapta Stech Géza V. o. t.

3. A Baksay István jubileuma alkalmából tett 2000 korona alapítvány kamatát 80 kor. kapta Sággy Zoltán VIII. o. t.

4—5. A Dapsy Vilmos-féle egyik 2000 kor. alapítvány kamatát 80 kor. kapta Kovács Kálmán VII. o. t., a másik ugyancsak 2000 kor. alapítvány kamatát, 80 kor. kapta Fehér Gyula VIII. o. t.

6. A Huszt József-féle 2000 kor. alapítvány kamatából 40 kor. Hoffmann Gyula VII. o. t., 40 kor. Tóth Kálmán VI. o. t.

7. A Nagy Lajos-féle alapítvány kamatát, 80 koronát kapta Lukács Béla VII. o. t.

8. A Káposztás Józsefné szül. Nagy Julia-féle 2000 korona alapítvány kamatát, 80 kor. kapta Kerekes Tibor VII. o. t.

9. A Piskálszky Endréné szül. Kovács Julia-féle 2000 kor. alapítványból kapott 40 kor. Csernay Dezső V. o. t. és 40 koronát Benkő Barna VII. o. t.

10. A Lichárd Károly-féle 2000 kor. nagyobb alapítvány kamatát 80 kor. kapta Sailer Károly VIII. o. t.

11. Ugyannak kisebb 400 kor. alapítványa kamatát, 16 kor. Lusztig János VII. o. t.

12. A Terray Károly emlékére tett 1 drb 4% 1000 korona értékű korona-járadék kötvény jövedelme, mint utazási segély ez évben nem adatott ki.

13. A Huszt Andrásné szül. Barkassy Lidia-féle 1200 kor. alapítvány kamatát, 48 kor. kapta Huszt Elemér VIII. o. t.

14. A Csíder László emlékére, özvegye Dapsy Emma által tett 2000 kor. alapítvány felének, 1000 koronának kamatát, 40 kor. kapta Angyal Kálmán IV. o. t.

15. A Csíder Károly emlékére tett 600 kor. alapítvány kamatát, 24 kor. kapta Vályi Kálmán VI. o. t.

16. Ifj. Hanvay Zoltán emlékére atyja által tett 1000 kor. alapítvány kamatát, 40 kor. kapta a magyar nyelvben tanusított előmeneteleért Lusztig János VII. o. t.

17. A Hanvay Zoltán által tett 300 kor. alapítvány kamatát, 12 kor. kapta a magyar nyelvben tanusított előmeneteleért Gyurovics János III. o. t.

18. Káposztás József emlékére özvegye Zehery Julia által tett 400 kor. alapítvány jövedelmét, 20 kor. kapta Hudiczius István VII. o. t.

19. A Stelkovics István emlékére özvegye Miks Anna által tett 400 kor. alapítvány jövedelme ez évben nem volt kiadható.

20. Reguly Péter emlékére nővére Félix Pálné sz. Reguly Johanna által tett 400 kor. alapítvány kamatát, 16 korona, kapta Faluba Gusztáv.

21. A Fábry János által iskolánk fennállásának 50 éves évfordulója alkalmából tett 200 kor. alapítvány kamatát, 8 kor. kapta a természetrajzban tanusított előmeneteleért Faluba Gusztáv V. o. t.

22. A zeherjei ev. ref. egyház 200 kor. alapítványának kamatát, 8 kor. kapta Horváth Béla V. o. t.

23. A Pelsőcz—Szentpétery-féle 200 kor. alapítvány kamatát kapta László Géza I. o. t.

24. Zehery István emlékére édes anyja, előbb Zehery Istvánné, majd Káposztás Józsefné sz. Nagy Mária által adományozott 4 drb Gömörm. Nép- és Iparbanki részvény osztalékát, 36 kor., kapta Bátky Dezső VII. o. t.

25. A Káposztás József által adományozott 84 koronának kamatát, 3 kor. kapta Balogh Dezső I. o. t.

26. A tornaegyesületi-alap tőkájének jövedelmét, 9 korona kapta Lukács Béla VII. o. t.

27. A gróf Forgách Gyuláné 1000 kor. félévre esedékes kamatából — miután a tőke a kikötött 1000 koronát már elérte — 10 kor. Matus Andor és 9 kor. Gondkievics L. IV. o. t.

28. A rimabrézó—likéri alapítvány kamata szintén a tőkéhez csatoltatott.

29. A koszoru-alap jövedelme, a mely csak minden harmadik évben adható ki, a tőkéhez csatoltatott.

30. Az ifjusági segély-alapból kaptak: Pósa Lajos III. o. t. 8 kor., Dobos Béla és Vitális István II. oszt. tan. 5—5 koronát.

31. A Löcherer Tamás-féle 400 kor. alapítvány kamatait, 15 kor. kapta Szabó László III. o. t.

32. Az új iskolaépület felavatása alkalmából rendezett ünnepély 500 kor. jövedelméből a tanári testület ifjusági segély-alapot létesített, melynek kamatát, 20 kor. Borbély Gyula VI. o. t. kapta.

33. A Szathmáry József-féle 200 kor. alaptőke kamatát, 8 koronát kapta Hízsó János IV. o. tanuló.

34. A Baksay István-féle 200 kor. melléköszöndíj kamatát, 6 koronát kapta Vályi Kálmán VI. o. tanuló.

35. A Kohn Adolf-féle 100 kor. kamatát, 4 koronát kapta Klein Samu IV. oszt. tanuló.

36. A Róth—Teleky-féle ösztöndíjat 70 kor. Istók Barna VIII. o. t. kapta.

37. Önképzőköri jutalmakat kaptak: Jánosdeák Andrásné-féle ösztöndíjból 10—10 koronát kapott Fehér Gyula és Kócs Elemér VIII. o. t. — A Szabó Márton-féle alapból 8 kor. Kozlay Kálmán VIII. o. t. — A Fülep Béla-alapból 8 kor. Meskó Barna VII. o. tanuló.

*

II. Jutalomkönyveket nyertek: a) *A gyámintézet ajándékából:* 1. Veres Gyula VIII. o. t. Radó: „Költők Albuma“.

2. Gyurovics János III. o. t. Sas Ede: „Legendás idők“.

3. Lukács Béla VII. o. t. Kiss József „Költeményei“.

4. Urbányi Béla III. o. t. Petőfi „Költeményei“ I—III.

b) *Ifj. Rábely Miklós ur adományából:* 1. Singer Arthur VI. o. t. Petőfi „Összes költeményei“ I—II.

2. Kubinyi Aladár VI. o. t. Scott Valter „Durward Quentin“.

3. Zólyomi László II. o. t. Gaal Mózes „Diák-figurák“.

4. Német Ágost I. o. t. Gaal Mózes „Komédiás Palkó“.

5. Varga Lajos IV. o. t. Kempf J. „A trójai háború“.

6. Bradofka Károly I. o. t. Csengey Gusztáv „A mocsarak királya“.

7. Löcherer Géza III. o. t. Akantis Viktor „A class. ókor hősmondái“.

8. Pongrácz Kamilló VIII. o. tan. Jakab Ödön „Szilágyi és Hajmási“.

9. Máriássy Zoltán VIII. o. t. Dóczy Lajos „Munkái“ I—II.

10. Plech Aladár V. o. t. Bein Károly „Képes term.-rajz“.

c) *Lévai Izsó ur adományából*: 1. Bohus Jenő VII. o. tan. Reinach „A művészet kis tükre“.

2. Eisele Ottó IV. o. t. Burnett F. H. „A kis lord“.

3. Sailer István II. o. t. Sas Ede „A fölkelő nap hősei.“

4. Ráróssy Gyula I. o. t. Benedek Elek „Többsincs királyfi“.

5. Pékh Gyula III. o. t. Jászai Dezső „Utirajzok és tanulmányok“.

6. Jellinek Ferencz III. o. tan. Vágó Ferencz „Münchhausen báró kalandjai“.

7. Cziper Dezső III. o. t. Gaál Mózes „Marci történet egy falusi fiuról“.

8. Feller Kálmán IV. oszt. tan. Valló Vilmos „Habsburgi Rudolf“.

*

A rajzolásban való előmenetelért megjutalmazottak: 1. Cseh Miklós I. o. t. Tamás bátya kunyhója.

2. Dobos Béla II. o. t. Aquarell festőszekrény.

3. Gyurovics János III. o. t. Olajfestő szekrény.

4. Németh Pál III. o. t. Aquarell festékek.

5. Tóthy János III. o. t. Aquarell festékek.

6. Andrik János IV. o. t. Don Quichote de la Mancha.

7. Eisele Lajos V. o. t. Vizfesték szekrény.

8. Vályi Kálmán VI. o. t. Vizfesték szekrény,

9. Meskó Barna VII. o. t. Raffael élete.

10. Alstädter Elemér VII. o. t. Pál László élete.

11. Alstädter Ernő VII. o. t. Mednyánszky László élete.

12. Vigh Bertalan VIII. o. t. Michael Angeló élete.

Összesen 100 korona értékben.

*

IV. Az ifjusági tornaverseny díjai: a) *Ezüstérmét nyertek*: A futó versenyben: Hizsó János IV. o. t., Tudja Géza VII. o. t.

Mászó versenyben: Szafka János VI. o. t.

Ugró versenyben: Tudja Géza VII. o. t. (157 cm.)

Az összetett versenyben: Lukács Béla VII. o. t. 12·5, Fehér Gyula VIII. o. t. 12, Batta Bálint VIII. o. t. 11·5, Czeglédy János V. o. t. 10·5, Eisele Lajos V. o. t. 10·5, Geduly Árpád V. o. t. 10·5, Pékh Gyula III. o. tan. 10·5, Török Árpád III. o. tan. 10·5 ponttal.

b) *Bronzérmét nyertek*: A futó versenyben: Jurányi Károly III. o. t., Eisele Lajos V. o. t.

Mászó versenyben: Pólos László II. o. t., Válent Gyula III. o. t., Fehér Gyula VIII. o. t.

Az összetett versenyben: Kisgergely Gyula VII. o. t., Szafka János VI. o. t., Dzurik Gyula VI. o. t., Dezső Lajos VII. o. t.

*

V. Tan- és tápdijengedményben részesültek:

1 László Géza I. oszt. tan.	20	kor.	tandij.	—	kor.	tápdij.
2 Jurányi Károly II. o. tan.	10	„	„	—	„	„
3 Szokolay János II. o. tan.	10	„	„	—	„	„
4 Vitális István II. o. tan.	20	„	„	—	„	„
5 Vjerk Pál II. o. tan.	15	„	„	40	„	„
6 Gyurovics János III. o. tan.	60	„	„	140	„	„
7 Németh Pál III. o. tan.	—	„	„	35	„	„
8 Pósa Lajos III. o. tan.	30	„	„	80	„	„
9 Szabó László III. o. tan.	60	„	„	80	„	„
10 Szigethy Zoltán III. o. tan.	30	„	„	—	„	„
11 Sztolár Miklós III. o. tan.	15	„	„	—	„	„
12 Urbányi Béla III. o. tan.	—	„	„	40	„	„
13 Valent Gyula III. o. tan.	60	„	„	80	„	„
14 Klein Samu IV. o. tan.	30	„	„	—	„	„
15 Csernay László V. o. tan.	30	„	„	—	„	„
16 Faluba Gusztáv V. o. tan.	60	„	„	140	„	„
17 Horváth Béla V. o. tan.	40	„	„	—	„	„
18 Plech Aladár V. o. tan.	20	„	„	—	„	„
19 Borbély Gyula VI. o. tan.	20	„	„	—	„	„
20 Kolozsy Zoltán VI. o. tan.	30	„	„	85	„	„
21 Komlóssy Géza VI. o. tan.	30	„	„	—	„	„
22 Tóth Kálmán VI. o. tan.	30	„	„	70	„	„
23 Bodon Gyula VII. o. t.	—	„	„	60	„	„
24 Lusztig János VII. o. t.	—	„	„	140	„	„
25 Fehér Gyula VIII. o. t. (senior)	60	„	„	140	„	„
26 Koós Elemér VIII. (Kún-alap)	—	„	„	72	„	„

27 Istók Barna VIII. o. t. . .	30 kor. tandij.	—	kor. tápdij.
28 Mikulás J. VIII. (Lichard-alap)	—	”	”
29 Sággy Zoltán VIII. o. t. . .	—	”	140 ”
30 Urbányi Dezső VIII. o. t. . .	—	”	60 ”
31 Kozlay Kálmán VIII. o. t. . .	30	”	— ”
32 Pongó Mihály II. o. t. . .	15	”	— ”
33 Tóth Béla V. o. t.	15	”	— ”
34 Kerekes Tibor VII. o. t. . .	60	”	— ”
35 Veress Loránd VII. o. t. . .	60	”	— ”
36 Veress Samu IV. oszt. tan. .	60	”	— ”
37 Komáromi Géza I. oszt. tan.	60	”	— ”
38 Hat ref. éneklő diák . . .	360	”	— ”
39 Putra Ede VI. oszt. tan. . .	60	”	— ”

Összesen: 1430 kor. tandij, 1492 kor. tápdij.

A tan- és tápdijengedmények összege: 2922 korona.

XI.

Érettségi vizsgálat.

A lefolyt tanév folyama alatt három ízben tartottunk érettségi vizsgálatokat. Ugyanis a felsőbb tanügyi hatóság intézkedése folytán a Tiszai ág. h. ev. egyházkerület főgimnáziumainak tanulói pót- és javító érettségi vizsgálatra Rimaszombatba utasítottak. Szeptember 7, 8, és 9-én folyt le az első Ludmann Ottó elnöklete alatt, dr. Obetkó Dezső eperjesi jogakadémiai tanár kormányképviselő jelenlétében. Az igazgató tanácsot dr. Kovács László polgármester képviselte. Ez alkalommal teljes érettségi vizsgálatot tett 12, javító vizsgálatot 22.

Írásbeli tételek voltak:

a) A magyar nyelv és irodalomból: „Minő műveltségre törekedjünk, általános (európai), vagy speczialis nemzeti műveltségre“?

Jól dolgozott 2.

Elégségesen 10.

b) A latin nyelv és irodalomból: fordítás latinból magyarra.

Jól dolgozott 2.

Elégségesen 7.

Elégtelenül 3.

c) A mennyiségtanból: a) 15-ször egymástán minden harmadik év végén esedékes 2400 kor. járadéknak, mi a mostani értéke? b) A gömb középpontjától mily távolban kell egy gömbszeletet leszelni, hogy térfogata akkora legyen, mint a hozzátartozó kúp? A gömb sugara 10 cm.

Elégségesen dolgozott . 4.

Elégteleuül 8.

Teljes szóbeli vizsgálatot tett 13, javítót 22.

Végeredmény: Érettnek nyilvánított 5, javítóra utasított 7, visszalépett 1.

A javítók közül érettnak nyilvánított 18, javítóra utasított 4.

A decemberi érettségi vizsgálatra jelentkezett 11 javító- és a görögnyelvből kiegészítőre 2. A vizsgálatot mindenik sikerrel tette le.

A rendes érettségi vizsgálatra, melynek írásbeli részét 1909. május 17—19-én tartottuk meg, jelentkezett 36 rendes, 4 magán és 2 ismétlő tanuló, összesen 42.

Írásbeli vizsgálatot tett 41. Tételek voltak: a) A magyar nyelv és irodalomból:

Irodalmi irányok és törekvések a XIX-ik század 40-es éveiben.

Jelesen dolgozott . . .	8.
Jól dolgozott	12.
Elégségesen	19.
Elégtelenül	2.

b) A latin nyelv és irodalomból: M. T. Ciceronis: Cato maior, De senectute C. XXII.

Jeles	5.
Jó	13.
Elégséges	21.
Elégtelen	2.

c) A mennyiségtanból: I. Egy téglalap alapú egyenes gúla alapjának kerülete 50 cm., területe 100 cm², oldaléle 38 cm. Mekkora a súlya, ha anyagának fajsúlya 9'8? Ugyanezen anyagból készült, ugyanazon magasságú, de négyzetes alapú egyenes gúlát higanyba mártva (fs. 13.596.) mekkora a kiálló rész magassága?

II. Egy 24 cm. átmérőjű üres vörösréz golyó 4 C⁰ tiszta vízbe mártva térfogatának $\frac{3}{4}$ -vel merül alá, mily vastag a fala? Mekkora falvastagság mellett merülne el térfogatának $\frac{1}{2}$ részével? A levegő fs.-ja: 0.001293; a vörösréz fs.-ja: 8'95,

Jelesen dolgozott . . .	6.
Jól dolgozott	11.
Elégségesen	19.
Elégtelenül	5.

A szóbeli vizsgálatokon június 22—26-án *Csabay Pál*, gömöri ref. esperes elnökölt s a kormányt *dr. Haendel Vilmos* debreczeni jogakadémiai tanár, az igazgató tanácsot pedig *Zachar Gusztáv* nyug. tanár képviselte.

A vizsgálat eredménye a következő volt: éretteknek nyilvánítottak:

Jeles eredménnyel . . .	6.
Jó eredménnyel	12.
Elégséges eredménnyel	16.
Két hó múlva javíthat .	6.

Egy év múlva ismétlő vizsgálatra utasított 2.

Jelesen érettek: Fehér Gyula, Máriássy Zoltán, Sailer Károly, Veres Gyula, Pongrácz Kamil, Kozlay Kálmán.

Jól érettek: Büchler Árpád, Dapsy Béla, Deutsch István, Einhorn Dezső, Gondkievics Ferencz, Istók Barna, Jellinek Adolf, Konratovich Ernő, Koós Elemér, Sággy Zoltán, Seidner Ernő, Urbányi Dezső.

Egyszerűen érettek: Batta Bálint, Biszterszky Lajos, Braun Miklós, Csapó Gyula, Dirner György, Egry István, Görbe Gyula, Kossuth Sándor, Kovács István, Mikulás Jenő, Oberhauser Ottó, Pongrácz Ernő, Stolcz Jenő, Tanhoffer Jenő, Veress Károly és Vigh Bertalan.

Az érettségi vizsgálatra jelentkezett tanulók közül:

Lelkészi pályára lép	4.
Tanári „ „	2.
Jogi „ „	3.
Orvosi „ „	5.
Mérnöki „ „	2.
Gazdasági „ „	4.
Vasuti „ „	2.
Kereskedői „ „	4.
Katonai „ „	2.
Erdészeti „ „	2.
Bányászati „ „	1.
Gyógyszerész pályára lép	1.
Művészi „ „	1.
Konzuli „ „	1.
Vegyész „ „	2.
Magánhivatalnok „ „	4.
Iparos „ „	2.

Összesen : 42.

XII.

A tanuló-ifjuság neve és érdemsorozata.

I. Osztály.

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Latin	Földrajz	Természetr.	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Szépírás	Torna
Alexy Konrád ág. h. ev.	2	3	4	4	4	3	4	4	3	fm
Balázsik György ág. h. ev.	1	1	4	3	3	2	3	4	2	1
Balogh Dezső ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2
Baltazár Dezső ág. h. ev.	1	1	3	3	2	2	3	3	3	3
5 Baranyai István ref.	1	1	2	3	2	2	3	3	2	2
Barcza Tibor ág. h. ev.	1	2	3	3	2	2	3	3	2	3
Bárdos László róm. kath.	1	2	3	4	4	2	4	3	3	3
Barta Bertalan róm. kath.	1	1	2	2	2	1	2	3	2	fm
Barta Tibor róm. kath.	1	1	3	4	3	1	4	3	2	2
10 Báthory Endre róm. kath.	1	1	3	3	3	1	3	2	3	1
Blumenthal Géza izr.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Blau Ernő izr.	1	2	2	3	3	2	3	3	2	3
Bodor Zoltán ref.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Bottó János ág. h. ev.	1	2	4	4	3	2	4	4	3	fm
15 Bradofka Károly ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Cseh Miklós ref.	1	1	2	4	3	2	3	3	2	3
Czékman Ferencz r. kath.	1	2	3	3	3	2	3	3	3	1
Dobránzky János r. kath.	2	2	3	4	3	3	4	3	3	2
Enyedi György izr.	1	1	1	2	2	2	2	3	1	3
20 Fejes János ref.	1	1	1	2	2	2	2	3	1	3
Feller Béla izr.	1	2	3	3	3	2	3	2	2	3
Feller Frigyes izr.	1	2	4	4	4	4	4	4	3	3
Fráter Imre izr.	1	1	3	3	3	2	3	3	2	3
Friedmann Emil izr.		k	i	l	é	p	e	t	t	
25 Gaskó Pál ref.	2	1	3	4	4	2	4	4	3	2
Gedeon Tihamér r. kath.	1	2	3	3	3	2	3	3	3	3
Gottlieb Ernő izr.	1	1	2	2	2	2	3	3	2	3
Greiner Zoltán izr.		k	i	l	é	p	e	t	t	

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Latin	Földrajz	Természetr.	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Szépírás	Torna
Hámos Endre ág. h. ev.	1	1	2	3	1	1	2	1	2	3
30 Hennyey Géza ref.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Hizsó Dániel ág. h. ev.	1	1	2	3	1	2	2	2	1	3
Ivanics Pál ág. h. ev.	1	2	4	4	4	3	4	4	1	3
Jankó Géza ág. h. ev.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Jellinek László izr.	1	1	3	3	3	2	3	3	3	2
35 Kardos László róm. kath.	1	2	3	4	3	2	4	3	3	1
Kaszács Márton ág. h. ev.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Klein Jenő izr.	v	i	z	s	g	á	z	a	t	n
Komáromy Géza ref.	1	2	1	2	2	1	3	2	2	1
Kottmayer Ferencz r. kath.	1	2	3	4	3	3	3	3	2	1
40 Kudlár János ág. h. ev.	2	2	3	3	3	2	3	3	1	3
Lang Gyula ref.	1	2	3	4	3	2	3	3	2	2
László Géza ref.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2
Lévai Izsó izr.	1	1	1	2	2	1	2	2	3	3
Lichtschein Miklós izr.	1	1	3	3	2	3	3	2	3	3
45 Lusztig Miklós izr.	1	1	3	3	2	1	3	3	2	3
Márkus Imre izr.	1	2	3	3	2	3	3	2	2	2
Miskolczy László ág. h. ev.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Molnár Ferencz ref.	2	3	4	4	4	2	4	3	3	1
Marton Géza ref.	2	2	4	4	4	3	4	4	3	3
50 Morgenbesser Miklós izr.	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3
Németh Ágost ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Neumann Oszkár izr.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Pál Béla ág. h. ev.	1	1	3	3	3	2	3	3	1	1
Péter Béla izr.	1	2	3	3	3	1	3	3	3	2
55 Princz Barna izr.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Polesznyák Aladár r. kath.	1	2	2	3	4	2	3	3	3	3
Ponghó László ref.	2	1	3	3	3	2	2	3	3	2
Ráróssy Gyula róm. kath.	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1
Remenyik István ág. h. ev.	1	2	3	4	3	2	3	4	1	2
60 Rónay Béla ref.	1	1	3	3	4	3	3	4	2	2
Runyai Lajos ref.	2	1	4	4	3	3	4	4	3	2
Schlosz Imre izr.	1	1	2	2	2	1	2	3	2	3
Schlosz László izr.	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2
Seidner Béla izr.	2	3	3	4	3	2	3	3	3	fm
65 Seidner László izr.	2	2	3	4	3	2	3	3	3	1
Szücs János róm. kath.	1	1	2	3	3	1	3	2	2	2
Szűk Lehel ref.	1	2	3	3	3	1	3	3	2	fm
Sztanó Pál ág. h. ev.	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1
Urbanecz Pál ág. h. ev.		k	i	l	é	p	e	t	t	
70 Vajda István ref.	1	1	3	3	2	2	3	2	2	fm

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Latin	Földrajz	Természetr.	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Szépíráás	Torna
Vargha Béla ref.	1	1	2	3	3	1	3	3	2	3
Veress László ref.	1	1	3	3	2	2	3	3	3	3
Vörös László gör. kath.	2	3	3	4	3	2	3	3	3	fm
Zmeskál Zdenkó r. kath.	1	1	1	1	1	1	2	3	2	2
75 Zsuffa László róm. kath.	2	2	3	4	4	3	4	4	3	1
<i>Magántanuló:</i>										
Dóbisz István ág. h. ev.		2	2	3	2	1	2	2		

II. Osztály.

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Latin	Földrajz	Természetr.	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Szépíráás	Torna
Bartók Dániel ref.	1	1	3	3	2	2	3	3	2	2
Brehovenszky Lajos ág. ev.	1	1	3	3	2	1	3	4	2	2
Csencsik Sándor kath.	1	2	3	3	3	2	3	3	2	1
Deutsch Sándor izr.	1	1	2	3	3	3	3	2	2	3
5 Dobos Béla kath.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Ferenczfy József evang.	2	1	3	4	3	3	3	3	3	2
Gaál Iván evang.	1	1	3	3	2	2	2	2	3	1
Gregorecz János evang.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	2
Grosinger László izr.	1	1	3	3	2	2	3	3	3	2
10 Hoselitz Zoltán izr.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	2
Hupka László kath.	1	2	3	4	3	1	3	3	3	1
Jellinek Ernő izr.	1	2	3	3	3	2	3	3	3	fm
Jurányi Károly evang.	1	1	3	3	3	2	2	2	3	1
Kishonthy Endre kath.	2	2	3	3	3	3	3	4	3	2
15 Kohn Lajos izr.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Komjáthy Zoltán ref.	1	1	1	2	1	1	3	3	2	2
Konyha Géza ref.	1	1	3	4	3	2	4	3	2	3
Kovács Gyula ref.	1	1	3	3	2	1	3	3	2	2
Kriská Béla evang.	1	1	3	3	2	2	3	3	2	2
20 Kroó Ferenc izr.	1	1	3	4	2	2	4	3	2	3
Langhoffer Pál evang.	2	1	3	3	3	2	3	3	3	3
Lóska Károly kath.	2	1	3	3	3	3	3	3	2	2
Lövinger Jenő izr.			k	i	l	é	p	e	t	t
Missuth Ignác kath.	1	1	3	3	3	2	3	2	2	1
25 Molnár István kath.	1	3	3	4	3	2	4	4	3	1
Mondada Kornél kath.	2	1	3	3	3	2	3	3	2	2
Nagy Sándor izr.	2	2	3	4	2	3	4	3	2	1
Pólus László ref.	2	1	3	4	3	3	4	3	2	1
Ponghó Mihály ref.	2	1	2	3	2	2	2	3	2	2
30 Rentka Gyula kath.	1	3	3	4	3	2	3	4	3	fm
Runyay László ref.	2	1	3	4	4	4	4	4	3	2
Sailer István evang.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Soós István ref.	1	1	2	3	3	2	3	3	2	2
Szabó Géza kath.	1	2	3	3	3	2	4	4	3	2
35 Szokolai János ref.	1	1	3	3	2	2	3	2	3	2
Szük Szilárd ref.	1	1	3	3	3	2	3	3	3	fm
Takács Lajos kath.	1	1	3	3	2	2	3	3	2	2

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Latin	Földrajz	Természetr.	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Szépíráás	Torna
Ternóczky Tibor kath.	1	2	3	3	2	2	3	2	2	1
Urszinyi Endre evang.	1	1	3	3	2	1	3	3	2	1
40 Veiszman Mór izr.	1	2	2	1	2	1	3	3	2	2
Visnyai Zoltán kath.	1	2	3	3	3	1	3	3	3	3
Vitális István ref.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
Vjerk Pál evang.	2	1	2	1	2	1	1	2	2	1
Zólyomi László evang.	1	1	1	1	2	2	2	3	3	2
<i>Magántanulók:</i>										
45 Bobok István kath.		1	1	2	2	1	2	3		
Frank Dezső izr.		1	1	2	1	1	2	2		
Thanhoffer István kath.		1	3	4	2	2	3	3		

III. Osztály.

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Torna
Adorján Viktor ref.	1	2	2	3	2	3	2	3	2	3
Árway György kath.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Braun Tivadar izr.	1	1	2	3	3	2	3	3	3	fm
Burger Elemér izr.	1	2	3	4	3	3	3	3	3	1
5 Cziper Dezső r. kath.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Csapó Barna ref.	1	1	3	4	4	2	3	3	2	3
Cseh János ref.	1	1	3	3	3	2	3	3	4	2
Csemiczky Gábor r. kath.	1	1	3	3	3	1	3	4	3	3
Csorba Kálmán ref.	1	1	2	3	3	2	3	3	3	2
10 Dirner István ág. h. ev.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Enyedi Artur izr.	1	1	3	3	4	3	3	3	2	1
Galambos Géza izr.	2	1	2	3	3	3	3	3	2	1
Gyurové János ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Jellinek Ferenc izr.	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2
15 Krausz Árpád izr.	1	2	3	3	3	2	3	3	3	1
Löcherer Géza r. kath.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Major Sándor ref.	1	1	3	3	3	2	3	3	3	2
Makovics Jenő r. kath.	1	1	2	3	3	2	3	2	3	2
Marton Lehel ref.	2	2	3	4	3	3	4	3	2	2
20 Máthé Dezső ág. h. ev.	1	1	2	3	3	2	3	3	2	3
Németh Pál ág. h. ev.	1	1	2	2	2	1	3	2	2	1
Paál Lajos ref.	2	2	3	4	4	3	4	4	3	1
Pékh Gyula r. kath.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Plech Dezső ág. h. ev.	1	2	3	4	3	1	3	4	3	fm
25 Pólya László izr.	1	1	2	2	2	1	2	2	3	1
Pósa Lajos ref.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Ragályi Jenő ref.	1	1	3	3	3	1	3	3	4	1
Sáffrány Béla ref.	1	1	2	3	2	2	2	3	3	1
Schiller Ferencz izr.	1	2	3	2	3	2	3	3	3	2
30 Seidner Róbert izr.	2	1	3	3	3	2	3	3	3	2
Simon Rezső ág. h. ev.		k	i	l	é	p	e	t	t	
Simon Sándor ág. h. ev.	1	2	3	3	3	3	3	4	3	2
Skorka István ref.	2	1	3	4	3	2	2	3	2	2
Soós Zoltán ref.	2	1	3	3	3	3	3	3	2	2
35 Szabó István ref.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1
Szabó László ág. h. ev.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Szigeti Zoltán ág. h. ev.	2	1	2	4	4	1	2	3	3	1

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Torna
Sztolár Miklós ág. h. ev.	1	1	2	3	2	2	2	3	2	1
Tóthy János ref.	1	2	3	4	3	3	3	4	3	1
40 Török Árpád r. kath.	1	1	3	3	3	3	2	2	2	1
Trunkó István r. kath.	1	1	2	3	3	1	2	4	2	1
Uhlyár Gyula ág. h. ev.	1	1	2	3	2	1	3	2	2	2
Urbányi Béla r. kath.	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1
Urszinyi Gyula ág. h. ev.	1	1	1	3	3	2	3	3	3	1
45 Valent Gyula ág. h. ev.	2	2	2	3	1	3	2	2	2	1
<i>Magántanuló:</i>										
Dániel Géza r. kath.		1	3	3	3	3	3	3	4	

IV. Osztály.

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Történelem	Természetr.	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Torna
Altstädter István izr.	1	1	3	3	3	3	2	3	2	3
Andrik János ág. ev.	1	1	2	3	3	2	2	3	3	2
Angyal Kálmán ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	fm
Blau Aladár izr.	1	1	3	3	3	3	2	4	3	4
5 Bodor László ref.	2	3	3	3	3	3	2	4	4	3
Czeplédi Béla ref.	1	3	3	4	4	2	2	3	3	2
Eisele Ottó ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	3
Farkas Attila ref.	1	3	3	3	3	2	2	3	3	2
Feller Kálmán izr.	1	1	2	2	2	2	2	3	2	3
10 Frenyó Dezső ág. ev.	1	1	2	2	3	3	2	3	2	1
Gondkievics László r. kath.	1	1	1	3	2	1	1	1	2	1
Grünman Ernő izr.	1	2	2	2	3	2	3	3	3	2
Hizsó János ág. ev.	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1
Hudiczius Ferencz ref.	1	1	2	3	3	2	2	3	3	2
15 Hupka Viktor r. kath.	1	1	2	3	3	2	1	2	3	2
Joós Elek ref.	1	1	3	3	3	3	2	3	3	1
Kasparik Gyula r. kath.	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3
Klein Ernő izr.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Klein Samu izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Klein Vilmos izr.	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2
Kontratovich Elemér g. k.	1	1	2	3	3	3	1	3	4	1
Koós Győző ref.	2	1	2	3	3	3	3	3	3	2
Kovács Bertalan ref.	1	1	2	3	3	2	2	3	3	1
Kovács István r. kath.	1	2	3	4	3	3	2	3	4	3
25 Krcs Dezső r. kath.	1	1	2	3	2	3	1	3	3	3
Kriston Kálmán ref.	1	1	2	3	2	2	1	3	3	2
Lendáczi Mihály r. kath.	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2
Marssó Lőrincz r. kath.	1	1	3	3	3	2	2	3	2	1
Muttus Andor r. kath.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2
30 Misecska Bernát ág. ev.	1	1	2	2	2	1	2	3	2	2
Palugyai Lajos ref.	1	2	3	3	3	3	2	3	3	2
Pekár Sámuel r. kath.	1	1	3	4	3	3	2	4	3	2
Pogány István ref.	1	2	2	3	3	3	2	3	3	3
Polesznyák József r. kath.	1	2	3	4	3	3	3	3	4	3
35 Postha Gyula ág. ev.	1	1	2	2	2	2	2	3	3	2
Róth Dezső izr.	2	1	3	3	3	3	3	3	3	2
Rózsa Lajos ref.	1	1	3	3	3	2	2	3	2	2

VI. Osztály.

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Görög	Görög pótlo		Történelem	Természetr.	Mennyiségtan	Torna
							irod.	rajz				
Arday Dezső ref.	2	1	3	3	3	2			2	3	3	1
BacsKay Jenő ref.		k	i	z	á	r	a	t	o	t	t	2
Borbély Gyula unit.	1	1	1	2	2		1	2	1	1	2	2
Cseh Ödön ref.	2	2	3	3	4		2	2	3	3	4	fm
5 Dzurik Gyula ág. ev.	2	1	2	3	3	2		2	2	3	3	1
Engler István ág. ev.			k	i	l	é	p	e	t	t		
Ferencz István r. kath.	1	1	2	4	4	3		3	3	3	3	fm
Füry Gyula ref.	1	2	3	4	4	2		3	2	1	1	1
Gál Andor ág. ev.	1	1	1	1	3		1	3	1	1	3	3
10 Gömöri Béla izr.	2	2	2	2	4		1	2	2	2	3	3
Hézsér Lajos ref.	1	1	2	3	3		3	2	2	2	3	2
Horváth Elemér r. kath.	1	1	3	2	3		2	1	3	1	3	1
Jerem Andor ág. ev.	1	1	3	3	3		3	3	2	1	3	fm
Juraskó Elek r. kath.	1	2	2	3	4		2	3	2	2	3	2
15 Kerekes Barna izr.	1	2	2	2	3		2	1	3	3	3	1
Kishonthy Béla r. kath.		e	l	t	á	v	o	z	o	t	t	
Kolozsy Zoltán ref.	1	1	2	2	3		2	1	1	1	2	1
Komlóssy Géza r. kath.	1	1	1	2	1	2		1	1	1	2	2
Kosiner Dezső izr.	1	1	2	3	3		2	2	2	2	3	1
20 Kiss József ref.		k	i	z	á	r	a	t	o	t	t	
Kubinyi Aladár r. kath.	1	1	1	2	2		1	3	1	1	3	3
Lukács Endre ref.	1	1	1	2	3		1	3	1	2	3	1
Mahr Sándor r. kath.	1	1	2	3	3		1	3	1	2	3	2
Mándy István ref.	2	1	1	2	2	3		2	3	3	3	3
25 Mihály István r. kath.	1	1	3	3	2		2	1	1	2	3	1
Neumann Károly izr.	2	1	2	3	3		1	3	3	3	3	fm
Pethő Ardrás ref.	1	1	3	3	3		2	2	3	2	3	3
Pósa Zsigmond ref.		k	i	z	á	r	a	t	o	t	t	
Rácz Kálmán ref.	1	1	1	3	3		2	2	2	2	3	1
30 Sáfrány Ödön ref.	1	1	3	3	3		3	2	3	2	3	1
Singer Artur izr.	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	2
Stolcz Zsigmond r. kath.	1	1	3	3	4		2	3	3	2	3	1
Szabó János r. kath.	1	3	3	4	3		3	2	3	3	3	2
Szaffka János g. kath.	1	2	3	3	4		2	2	2	3	4	1
35 Szakall Andor ref.	2	2	3	4	4		3	3	3	3	3	2

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Görög	Görög pótlo		Történelem	Természetr.	Mennyiségtan	Torna
							irod.	rajz				
Tóth Kálmán ref.	1	1	1	1	1	1			1	1	1	1
Vályi Kálmán ref.	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	fm
<i>Magántanulók:</i>												
Beélik Elemér r. kath.		1	3	1	3		2	2	2	1	3	
40 Bobok Géza r. kath.		1	2	3	3		2	3	3	2	3	
Goldperger Győző ág. ev.		3	3	4	4		3	3	3	3	3	
Ponoczky Sándor ref.		2	3	3	3	3		4	3	4		
Putra Ede ág. ev.		2	2	3	3		3	1	3	3	3	
Komlóssy István r. kath.	n	e	m	v	i	z	s	g	á	z	o	tt

VII. Osztály.

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Görög	Görög pötölő		Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Torna
							irod.	rajz				
Altstädter Elemér izr.	1	1	2	3	3		2	1	1	3	4	2
Altstädter Ernő izr.	1	1	3	3	4		2	1	2	3	4	2
Balla Ferencz ref.	2	2	3	3	3	3			3	4	4	1
Barcza Pál ág. ev.	1	1	2	2	3		3	2	2	3	2	3
5 Bárczy László ref.	1	2	3	3	3	2			2	3	3	3
Bátky Dezső ref.	1	1	1	2	1		1	2	1	1	2	2
Belinszky Péter ref.			m	e	g	h	a	l	t			
Benko Barna r. kath.	1	1	1	2	2	2			1	2	2	3
Bernát Gyula izr.	1	1	3	2	2		1	3	2	3	3	3
10 Bodon Gyula ref.	1	2	1	3	2	2			2	2	3	2
Bohus Jenő ág. ev.	1	1	2	2	2		1	2	1	2	2	2
Borsody László ref.	1	1	2	2	2		2	2	1	3	2	2
Braun Géza izr.	2	1	2	2	1		1	2	1	2	3	2
Czirbusz Károly r. kath.	2	3	3	4	4	2			4	4	4	4
15 Dapsy Árpád ref.	1	1	3	4	3		2	2	2	3	4	3
Dezső Lajos r. kath.	1	1	2	3	3		2	1	2	3	3	1
Dutkay Lajos r. kath.	1	1	2	3	2	2			1	3	3	1
Fazekas József ref.	2	3	3	4	3		4	3	3	3	4	2
Ferschin Zoltán r. kath.	2	3	3	3	3	3			2	3	4	4
20 Freisinger Vilmos izr.	1	2	3	1	2	1			2	2	3	2
Gábris Zoltán r. kath.	1	1	2	3	2		2	1	1	2	3	1
Hanesz Pál ág. ev.	1	1	2	3	3		3	1	1	2	3	1
Hoffman Gyula ág. ev.	1	1	1	1	1	1			1	2	1	2
Honéczy Árpád ág. ev.	1	2	3	3	3	2			2	4	4	2
25 Hudiczius István ref.	1	1	2	3	2		1	2	2	2	3	1
Kapitány Sándor r. kath.	2	3	4	3	2	3			1	3	4	fm
Kerekes Tibor ref.	1	1	1	2	1		1	2	1	1	1	1
Kisgergely Gyula r. kath.	1	2	3	3	3		3	2	3	3	3	1
Koncsek Jenő ág. ev.	1	1	3	3	3		3	2	2	3	3	2
30 Kovács Kálmán ref.	1	1	1	1	1		1	2	1	1	1	2
Kozlay Béla ág. ev.	2	2	4	3	4	3			3	3	4	fm
Kósik Gyula ref.	2	3	3	4	4	3			3	3	3	4
Lengyel Elemér ref.	2	1	3	3	3	3			2	4	4	4
Lukács Béla ref.	1	1	1	1	1		1	1	1	1	2	1
35 Lusztig János ág. ev.	1	1	2	2	2	1			2	2	2	1
Marssó György r. kath.	1	1	2	3	3		1	2	2	3	3	1

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Görög	Görög pötölő		Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Torna
							irod.	rajz				
Meskó Barna ág. ev.	1	1	1	1	2		1	1	1	2	2	2
Mikula Zoltán ág. ev.	1	1	3	3	3		3	3	3	3	4	2
Németh Gyula r. kath.	2	2	3	3	4		3	2	3	3	4	2
40 Rácz Lajos r. kath.	1	1	3	3	4		2	1	2	3	3	1
Rátskay Vilmos r. kath.		e	l	t	á	v	o	z	o	t	t	
Salgó Zoltán izr.	2	1	3	3	2		1	2	2	3	4	2
Tomcsányi István ref.	1	1	3	3	3		2	2	2	2	2	1
Török Kálmán ág. ev.	1	2	3	3	3		2	3	3	3	4	fm
45 Tudja Géza ref.	1	1	3	3	3	3			2	3	4	1
Veress Lóránd ref.	1	1	3	4	3		2	3	3	3	4	2
Veszeloovszky József r. kath.	1	2	3	3	3	3			3	3	3	2
Zólyomi Pál ág. ev.	2	3	4	4	4		3	4	3	4	4	2
<i>Magántanuló:</i>												
Benyovszky Alfonz ref.	2	4	3	4			3	3	4	3	4	

VIII. Osztály.

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Görög	Görög pótltó		Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Philosophia	Torna
							irod.	rajz					
Batta Bálint ref.	1	1	3	3	3	2			3	3	3	3	1
Biszterszky Lajos r. k.	1	1	3	3	3		2	3	1	3	3	3	2
Borbás Antal r. k.	1	1	3	3	3		3	3	3	3	3	3	2
Braun Miklós izr.	1	1	3	2	2		1	3	2	3	3	2	2
5 Büchler Árpád izr.	1	1	1	3	3		2	3	2	3	2	2	2
Csapó Gyula ref.	1	1	2	3	3	3			3	3	3	2	3
Dapsy Béla ref.	1	1	1	2	2		1	2	1	2	3	1	2
Deutsch István izr.	1	1	2	1	2		1	1	2	2	2	2	2
Dirner György ág. ev.	1	1	3	1	3	1			2	3	3	2	2
10 Einhorn Dezső izr.	1	1	2	3	2		1	2	1	3	3	2	2
Fehér Gyula ref.	1	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1
Gondkiewicz Ferencz rk.	1	1	3	3	3		1	1	2	2	3	2	2
Gotthard Bálint r. k.	1	1	3	3	3		2	3	3	3	3	3	2
Görbe Gyula r. k.	1	1	3	3	3		2	3	3	2	3	3	1
15 Huszth Elemér ref.	1	1	3	3	3		2	3	3	3	3	3	fm
Istók Barna ág. ev.	1	1	1	2	2	2			2	2	2	1	2
Jellinek Adolf izr.	1	1	1	2	2		2	3	2	3	2	1	1
Konratovics Ernő g. k.	1	1	1	2	2		1	2	2	3	3	2	2
Koós Elemér ref.	1	1	1	3	2	3			1	3	2	1	fm
20 Kossuth Sándor r. k.	1	1	1	3	2		2	2	1	3	3	1	1
Kovács István r. k.	1	1	2	3	2	1			2	3	3	2	1
Majthényi Ádám r. k.	1	1	2	3	3	3			2	3	3	2	2
Mariássy Zoltán ref.	1	1	1	1	1		1	2	1	1	1	1	1
Mikulás Jenő ág. ev.	1	1	2	3	3		1	1	1	3	3	2	2
25 Návoy Béla ág. ev.	1	1	2	3	3		2	2	3	3	3	2	1
Oberhauer Ottó r. k.	1	1	3	2	3		2	2	3	3	3	1	2
Pongrácz Camillo r. k.	1	1	1	2	2		1	2	1	1	2	1	1
Pongrácz Ernő r. k.	1	1	2	2	3		1	2	2	2	2	1	1
Sághy Zoltán ref.	1	1	1	1	2		1	2	1	2	2	1	1
30 Sailler Károly ág. ev.	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	fm
Seidner Ernő izr.	1	1	1	2	2		1	2	1	2	2	1	1
Stolcz Jenő r. k.	1	1	3	3	3	2			2	3	3	3	2
Urbányi Dezső r. k.	1	1	2	3	3		1	2	1	2	2	2	2
Veres Gyula izr.	1	1	1	1	1		1	2	1	1	1	1	1
35 Veress Károly ref.	1	1	3	3	3	3			3	3	3	3	1
Vigh Bertalan r. k.	1	1	3	3	3		2	1	2	3	3	2	fm

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar	Német	Latin	Görög	Görög pótltó		Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Philosophia	Torna
							irod.	rajz					
<i>Magántanulók:</i>													
Bobok György r. k.	2	3	3	3	3		2		3		3	3	
Kozlay Kálmán ág. ev.	1	1	1	1	1	1			1	2	2	1	
Matisz J. Géza r. k.	3	3	3	3	3		3	3	3	4	4	3	
40 Thanhoffer Jenő r. k.	1	3	2	3	3	2			2	2	2	2	
Thanhoffer Lajos r. k.	1	3	3	3	3		3		3	3	3	3	

XIII.

Statisztikai kimutatások.

1. A beírt tanulók az 1908/9-ik tanévben.

Osztály	Rendes	Magán	Összesen	Kilépett	Meghalt	Nem osztályoztatott	Vizsgálatot tett
I.	75	1	76	11	—	1	64
II.	44	3	47	1	—	—	46
III.	45	1	46	1	—	—	45
IV.	43	3	46	—	—	—	46
V.	29	4	33	2	—	1	30
VI.	37	6	43	4	—	2	37
VII.	49	1	50	2	1	—	47
VIII.	36	6	42	—	1	—	41
Összesen:	358	25	383	21	2	4	356

2. A tanulók anyanyelve és nyelvismerete.

Osztály	A beírt tanulók között volt			A vizsgálatot tett tanulók közül			
	Magyar	Német	Tót	Csak magyarul beszélt	Németül is	Tótul is	Összesen
I.	70	1	5	35	8	21	64
II.	41	—	6	29	1	13	43
III.	37	1	8	30	3	12	45
IV.	43	—	2	38	2	6	46
V.	32	—	2	24	2	7	33
VI.	42	1	—	27	6	4	37
VII.	47	—	3	40	3	4	47
VIII.	42	—	—	28	8	5	41
	354	3	26	251	33	72	356
	383			356			

3. A beírt tanulók vallása.

Osztály	Református	Ág. h. ev.	Unitárius	Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. kel.	Izraelita	Összesen
I.	18	20	—	14	1	—	23	76
II.	11	11	—	15	—	—	10	47
III.	14	13	—	10	—	—	9	46
IV.	15	8	—	12	—	1	10	46
V.	7	7	—	14	—	—	5	33
VI.	17	7	1	12	1	—	5	43
VII.	18	12	—	14	—	—	6	50
VIII.	11	6	—	17	1	—	7	42
Összesen:	111	84	1	108	3	1	75	383

4. A beirt tanulók illetősége.

Osztály	Helybeli					Összesen
	Helybeli	Gömörmegyei	Más megyei	Más állambeli	Összesen	
I.	18	37	21	—	76	
II.	9	21	17	—	47	
III.	13	14	19	—	46	
IV.	8	22	16	—	46	
V.	4	14	15	—	33	
VI.	9	14	19	1	43	
VII.	4	18	27	1	50	
VIII.	15	11	16	—	42	
Összesen :	80	151	150	2	383	

5. A beirt tanulók szülői közt polgári állásra nézve volt:

Osztály	Östermelő			Iparos			Kereskedő és vállalkozó			Tisztviselő				Katona	Más értelmiségi (orvos, ügyvéd, lelkész, tanár, tanító, mérnök stb.)	Magánzó (nyugdíjas vagy töképezés stb.)	Személyes szolgálatból élő (munkás, napszámos, szolga stb.)	Összesen
	önálló		alkalmazott	önálló		alkalmazott	önálló		alkalmazott	magán és társulati	alkalmazott	köztszisztviselő, állami, hatósági	alkalmazott					
	nagybirtokos és bérlet	kisbirtokos és bérlet		nagykereskedő	kiskereskedő		nagykereskedő	kiskereskedő										
I.	4	9	1	—	—	—	—	—	—	—	11	4	—	—	13	1	4	76
II.	—	8	1	—	—	—	—	—	—	—	7	7	—	—	8	3	1	47
III.	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	—	—	10	6	1	46
IV.	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	4	—	10	2	—	46
V.	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	1	7	5	—	33
VI.	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	12	2	—	—	10	3	1	43
VII.	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	—	—	14	2	—	50
VIII.	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	—	—	6	3	—	42
Összesen:	16	45	7	2	50	3	2	49	2	65	22	7	2	78	25	8	383	

Osztály	életévét betöltötte																					Összesen
	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Több								
I.	—	1	24	23	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64
II.	—	2	11	19	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
III.	—	—	—	10	19	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
IV.	—	—	—	—	19	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
V.	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
VI.	—	—	—	—	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
VII.	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
VIII.	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Összesen:	—	3	35	52	46	35	41	39	44	30	16	11	3	1	356	—	—	—	—	—	—	356

6. A vizsgálatot tett tanulók életkora a tanév végén.

7. A vizsgálatot tett tanulók előmenetele.

Osztály	Általános			Elégtelen			Összesen
	jeles	jó	elégesség	1	2	több	
I.	4	13	24	7	6	10	64
II.	2	5	26	5	6	2	46
III.	3	8	19	10	4	1	45
IV.	2	9	27	3	5	—	46
V.	2	4	14	5	4	1	30
VI.	3	3	20	4	7	—	33
VII.	3	8	15	6	10	5	47
VIII.	4	9	27	—	1	—	41
Összesen:	23	57	172	39	43	19	356
	6·52%	16·15%	48·73%	11·04%	12·18%	5·38%	100%

8. Mulasztott tanórák száma.

Osztály	Igazolt	Nem igazolt	Nem mulasztott
I.	680	5	17
II.	245	—	23
III.	544	—	13
IV.	327	6	18
V.	240	1	6
VI.	691	3	4
VII.	724	26	8
VIII.	403	—	21
Összesen:	3854	41	110

9. A vizsgálatot tett tanulók írásbeli dolgozata.

Osztály	Rendes	Nem rendes	Összesen
I.	46	18	64
II.	39	7	46
III.	34	11	45
IV.	42	4	46
V.	30	—	30
VI.	36	1	37
VII.	35	12	47
VIII.	41	—	41
Összesen:	303	53	356

11. A vizsgálatot tett tanulók egészségi állapota.

Osztály	Betegségi eset			Meghalt
	súlyos	könnyű	járványos	
I.	4	50	—	—
II.	—	11	—	—
III.	10	31	—	—
IV.	2	17	—	—
V.	—	31	—	—
VI.	4	92	—	—
VII.	4	20	1	1
VIII.	1	3	1	1
Összesen:	25	255	2	2

10. A vizsgálatot tett rendes tanulók erkölcsi magaviselete.

Osztály	Jó	Szabályszerű	Kevésbé sza- bályszerű	Nem osztályo- zott magán- tanulók	Összesen
I.	51	12	—	1	64
II.	33	10	—	3	46
III.	36	8	—	1	45
IV.	39	4	—	3	46
V.	25	2	—	3	30
VI.	25	7	—	5	37
VII.	33	13	—	1	47
VIII.	36	—	—	5	41
Összesen:	278	56	—	22	356

12. A tanulók előmenetele

Tantárgy	Hány tanuló nyert az											
	I.				II.				III.			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
Vallás	37	23	3	—	35	9	2	—	34	11	—	—
Magyar	12	13	31	8	6	6	34	—	8	16	21	—
Latin	6	10	28	20	6	3	27	10	6	10	25	4
Német	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8	26	7
Görög	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Görögpótló irodalom .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	15	16	14	—
Földrajz	9	18	27	10	5	18	22	1	6	11	27	1
Természetráajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	3	14	34	13	3	7	29	7	4	11	23	7
Rajzoló mértan	5	16	33	10	2	9	29	6	4	17	21	3
Bölcsélet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szépíráás	11	33	19	1	2	23	18	3	—	—	—	—
Torna	13	16	27	8	13	22	5	6	22	16	4	3

az egyes tantárgyakban.

	Hány tanuló nyert az																			
	IV.				V.				VI.				VII.				VIII.			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
	33	9	4	—	21	9	—	—	26	9	2	—	30	11	6	—	39	1	1	—
	7	20	19	—	8	9	13	—	10	12	15	—	8	12	23	4	15	9	17	—
	5	10	29	2	2	4	20	4	4	4	20	9	6	12	21	8	5	13	23	—
	3	10	29	4	3	4	17	6	5	11	16	5	5	9	27	6	8	10	23	—
	—	—	—	—	2	3	4	—	2	4	3	—	3	6	8	—	4	4	4	—
	—	—	—	—	6	10	5	—	8	13	7	—	11	10	8	1	15	11	3	—
	8	19	19	—	10	10	10	—	11	11	14	—	15	19	11	2	15	15	11	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	11	28	7	—	12	12	6	—	11	14	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	5	6	32	3	2	8	14	6	4	3	27	3	4	12	26	5	5	11	24	1
	2	15	24	5	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	16	19	4	12	24	1
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	13	13	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	12	19	10	5	12	11	2	5	14	8	5	10	14	20	5	4	13	18	1	19

XIV.

A rimaszombati áll. segélyezett egy. prot. főgimnázium vagyona 1908. december 31-én.

Vagyon:

1. Iskolaépület	272000	kor.	—	fill.
2. Felszerelés becsértéke	80000	„	—	„
3. Kölcsön adott tőkék	10210	„	—	„
4. Kölcsön adott alapítványok	15300	„	—	„
5. Földek és rétek becsértéke	16200	„	—	„
6. Építkezésre kölcsön adott tőkék	81097	„	58	„
7. Készpénz tőkésítve	2700	„	32	„
8. Kölcsöntörlesztés tőkésítve	11630	„	11	„
9. Tak. p. millenn. alap	661	„	28	„
10. Ösztön- és pályadíjak	28989	„	68	„

Összesen: 518788 kor. 97 fill.

Teher.

1. Tartozás saját alapjainknak	74441	kor.	59	fill.
2. Tartozás a tápintézetnek	63236	„	90	„
3. A mill. alap kötelezett tőkésítés	6655	„	99	„
4. Építk. kölcsön 3%-os visszatérítése czi- men 3½ évi hátralék	24600	„	—	„

Összesen: 168934 kor. 48 fill.

Vagyon 518788 kor. 97 fill.

Teher 168934 kor. 48 fill.

Tiszta vagyon: 349854 kor. 49 fill.

XV.

Tápintézet.

A közélélmzési intézetekre is sulyos teher gyanánt nehezedik a mindenben fokozódó drágaság, mely a kenyér, hus és zsirneműek terén eddig el nem ért arányokra emelkedett. Sok tanuló abban a nagy tévedésben van, hogy a befizetett díjakból kitelik az ételmezés, pedig, ha nem volnának szives adakozóink és jövedelmező alapjaink, nem adhatnánk olyan kosztot, a milyent adunk. Minden egyes tanuló kivétel nélkül, jótéteményt élvez, mert a tápintézet minden egyesre ráfizet mintegy 55 koronát. Ha a drágaság még növekedik, kénytelenek leszünk a tápintézeti díjakat fölemelni.

A lefolyt iskolai évben 103 tanuló részesült tápintézeti ellátásban.

Tápdíj elengedésben 20 tanuló részesült 1492 korona értékben, a mint értesítőnk más helyén részletesen fel van sorolva.

Az étkezés rendje a következő volt:

Hétfőn: Husleves rizsszel, bab tepertővel; este gyurott tészta tehénturóval.

Kedden: Husleves árpadarával, savanyu burgonya; este tejes rizs (télen káposzta kolbásszal).

Szerdán: Husleves tésztával, bab; este sült hus mártással és burgonya.

Csütörtökön: Husleves burgonyával, borsó tepertővel; este virsli zsiros burgonyával.

Pénteken: Rántott leves burgonyával, lekváros tészta; este lencse kolbásszal.

Szombaton: Husleves darával, burgonya; este bab kolbásszal.

Vasárnap: Husleves tésztával, sült hus mártással és burgonyával; este ősszel: tökfőzelék, télen: káposzta sertés hussal, tavasszal: bab kolbásszal.

Hus 6 tanulóra 1 kgr., a levest a levesben kapták, — kenyér délben és este $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{4}$ kgr.

Tápingézetünk részére adakoztak: a Rimaszombati Takarékpénztár 40 koronát, a Gömörmegyei Nép- és Iparbank 20 kor., Zmeskál Zdenkó I. oszt. tanuló szülei 48 koronával többet fizettek a dijon felül; a nyustyai ifjuság 31 kor. 70 fillér, a kőszegi ev. gyülekezet 4 kor., a mosonyi ev. esperesség 14 kor., a pozsonyi ev. esperesség 27 kor. 69 fillért küldött, a szuplikáció megváltás címén, országos kéregetésből 2596 kor. 34 fillér.

Fogadják a jószívü adakozók az előljárók és az ifjak hálás köszönetét.

Végül kérjük a tisztelt szülőket, hogy a tápingézeti díjat közvetlenül a tápingézeti gondnokság címére küldjék. A tápingézeti díj 140 kor. (evőeszközökre 1 kor.), a mely félvélenként előre fizetendő s a tanulók belépése nem hónap-számra, hanem félvévekre szól.

Bevétel az 1908. polgári évben.

1. Pénztári maradvány	3304 korona 75 fillér
2. Kérvényezés	2596 korona 34 fillér
3. Tápdíjak	13347 korona 20 fillér
4. Adományok	190 korona 98 fillér
5. Kamatok	3211 korona 49 fillér
6. Vegyes	28 korona 40 fillér

Összesen: 22679 korona 16 fillér

Kiadás:

1. Tápszerek: Kenyér	4236 korona 30 fillér
2. Marhahus	5414 korona 88 fillér
Sertéshus és zsir.	3133 korona 24 fillér
3. Bab, borsó, lencse	900 korona 1 fillér
4. Burgonya	527 korona 66 fillér
5. Liszt, fűszer.	1127 korona 68 fillér
6. Tojás, turó, káposzta stb.	528 korona 36 fillér
7. Személyiek	1298 korona 66 fillér
8. Vegyes	1875 korona 38 fillér
9. Tőkésítés	1012 korona 79 fillér

Összesen: 20054 korona 96 fillér

Maradvány az 1908-ik évről 2624 korona 20 fillér

Kiadás és maradvány együtt 22679 korona 16 fillér

A tápingézet vagyona 1909. polgári év elején:

1. A főgimnáziumnak kölcsönadva	63236 korona 90 fillér
2. Banki betétek	8843 korona 77 fillér
3. Részvények névértéke	840 korona — fillér
4. Kintlevő alapítvány	1020 korona — fillér
5. Egyeseknél kölcsönadva	678 korona 87 fillér
6. Tápingézeti hátr. 1909. jan. 2-án	503 korona 87 fillér
7. Főgimnáziumi pénztár tartozása félévi kamat	1264 korona 72 fillér
8. Pénztári maradvány 1908-ról	2624 korona 20 fillér

Összesen: 79012 korona 33 fillér

és 1083 korona értékű butorzat.

Rimaszombat, 1909. évi június hó 26-án

Horváth Zoltán,
tápingézeti gondnok.

XVI.

Figyelmeztetés a jövő 1909—1910-ik iskolai évre.

A változott viszonyokra és az évről-évre felmerülő újabb szükségletekre való tekintettel az igazgató-tanács 1908—1909. tanévtől kezdve 60 koronára emelte az évi tandíjat.

1. A jövő tanév 1909. szeptember hó 1-ső napján kezdődik.
2. A javító, pótló és felvételi vizsgák 1909. év szeptember 1. és 2. napján tartatnak meg.
3. A beiratás szept. 1—5-ig tart. Szeptember 6-án lesz a tanév ünnepélyes megnyitása.

4. A beiratásnál minden tanuló tartozik atyjával vagy annak helyettesével megjelenni és a múlt évi iskolai bizonyítványát, továbbá keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát, a 12-ik életévüket betöltötték újraoltási bizonyítványukat bemutatni.

A beiratásokra vonatkozólag figyelmeztetnek még a szülők a következőkre:

- a) A beiratás első napján a helybeli szülők felekezeti különbség nélkül irathatják be gyermekeiket az I. osztályba.
- b) A beiratás három első napján az I. osztályba csak protestans szülők irathatják be gyermekeiket akár helybeliek, akár vidékiek.
- c) Nem protestans tanulók az I. osztályba csak a beírás 4—5-ik napján jelentkezhetnek.

E korlátozásra az ösztönözte az iskola fenntartó testület, hogy a gimnázium első osztályába rendszerint a törvény által megengedett létszámon felül jelentkeznek s évről-évre megtörténik, hogy a protestans iskola a felekezetéhez tartozó tanulókat kénytelen visszautasítani az első osztály túlnépessége miatt. Magától értetődik, hogy II—VIII. osztályokba a más vallású tanulók ezentul is minden korlátozás nélkül beiratkozhatnak.

A gimnázium első osztályába csak olyan növendékek vétetnek fel, a kik 9-ik életévüket már betöltötték, de a 12-ik

életévüket meg nem haladták és a kik vagy az elemi iskola IV. osztályáról szóló szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal, vagy a felvételi vizsgálaton igazolják, hogy van oly mérvű képzettségük, mint az elemi iskola 4 évi tanfolyamában kellett megszerezniök, a 12 évesnél idősebb növendékek felvétele csak rendkívüli esetekben engedélyezhető a tanári szék határozata alapján. A beiratás után egy hétig csakis a késedelmeket fontos okokkal igazoló tanulókat veheti fel az igazgató; szeptember 15-ig tanári kari, azontul püspöki engedély szükséges a felvitelhez. Azoknak, a kik a tanév első hónapja után lépnek be az intézetbe, az eddig végzett anyagból felvételi vizsgálatot kell tenniök. Ugyancsak felvételi vizsgálatot tesznek a reál-, vagy polgári iskolából gimnáziumba átlépő tanulók. A felvételi vizsgálatok díja 20 korona. A gimnázium V-ik osztályába belépő tanuló szülője vagy yámja köteles bejelenteni, vajjon fia, illetőleg gyámoltja a görög nyelvet vagy annak helyettesítésére rendelt tárgyakat fogja-e tanulni. E tekintetben figyelmeztetjük a t. szülőket és gyámokat, hogy a IV. osztályt végzett és az idegen (latin, német) nyelvekben gyengébb (elégséges) tanulókat a görögöt helyettesítő tanfolyamba vétessék fel. Az ilyen tanulók előtt a gyakorlati pályák egész sora nyitva van: minők a jogi, orvosi, mérnöki, bányászati, erdészeti, matematikai és természettudományi, a katonai, a vasuti, postai, távirdai és ezekhez hasonlók.

A görög nyelvet helyettesítő tanfolyamról a görögre és viszont való átlépést akár a tanév elején, akár annak folyamán megengedheti a tanári kar felvételi vizsgálat mellett, de csakis az illető tanulók szüleinek vagy gyámjának kívánságára.

5. A beiratásnál minden tanuló tartozik az iskolai díjakat befizetni; még pedig az első félevi tandíjat 30 kor., felvételi díjat 4 kor., iskolai alapra 2 kor., bizonyítvány, könyvtár és bélyegilleték 4 kor., országos nyugdíjalapra (az 1894. XXII. t.-cz. 3. §-a szerint) 6 kor., felszerelési illeték 2 kor., gyógyilleték 2 korona, összesen 50 koronát. A róm. kath. vall. tanulók az új iskolai évtől kezdve a külön vallásdíj fizetése alól felmentetnek. Az izraeliták iskolai alapra félévénként 2—2 koronát fizetnek. A második félév tandíja 30 korona, mely összeg február 1—15 napjain fizetendő be.

A felvételi díj, az iskolai alap, bizonyítvány és bélyegilleték, felszerelési illeték és az országos nyugdíj-alapra befize-

tendő összesen 20 koronányi összeg fizetése alól senki sem menthető fel.

A rendes tandíj a gimnázium questoránál fizetendő be. A rendkívüli tantárgyak tandíját (lásd alább) az igazgató veszi át.

6. A gimnáziummal összekötött tápintézetbe a tanulók valláskülömbőség nélkül vétetnek fel.

A tápintézeti díj: egész évre ebéd és vacsoráért 140 kor. és azonfelül evőeszközökre 1 korona. A díj első fele a felvételtkor, második fele február 1—15-éig a tápintézeti gondnoknál fizetendő. Azok, a kik szegénységüket hitelesen igazolják, havonként is kifizethetik a tápintézeti díjakat. A tápintézetből kilépni csak a megkezdett félév leteltével lehet.

7. Azok, kik tan- vagy tápintézeti díj el- vagy leengedéseire szorgalmuk és anyagi helyzetüknél fogva igényt tarthatnak, iskolai és szegénységi bizonyítvánnyal, esetleg adókönyvecskével felszerelt kérvényüket legkésőbb 1909. augusztus hó 20-ig a nagytiszt. és tek. igazgató-tanácsához czimezve az igazgatóságnál nyujtsák be. A második félév tan- vagy tápdíjának elengedéseért minden tanév február hó 8-áig újból kell folyamodni. Ezen második folyamodványhoz csupán azok mellékelik szegénységi bizonyítványukat, a kik az első félévben kedvezményben nem részesültek, az első félév kedvezményesei az első félév értesítőjét mutatják be.

Az elkésett vagy teljesen fel nem szerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

8. A rendes tantárgyak mellett gondoskodtunk arról, hogy a francia nyelv, német társalgási nyelv, szabadkézi rajz, egyszerűbb asztalos- és hasonló kézügyesítő munka, zongora, gyorsírászat és vivás az önként vállalkozóknak taníttassék. A francia és német nyelv tandíja egy iskolai évre 20—20 korona, a szabadkézi rajz 10 korona, a vivás (egy tanfolyam 6 hó) 20 korona. Mindezek a díjak félévi előleges részletekben az igazgatónál fizetendők. A kézügyesítő tanfolyam évi díja 10 korona, amiért a tanulók a szerszámok használatán kívül a faanyagot is ingyen kapják.

9. A főgimnázium növendékei csak az igazgató helybenhagyása mellett fogadhatnak szállást, annyival is inkább, mivel csak azon lakosok vannak jogosítva tanulók tartására, kiknek szállását az igazgató és az iskolai orvos megvizsgálta és ugy egészségügyi, mint erkölcsi tekintetben kifogástalannak találta.

Azon helyekről, melyek bármi tekintetben kifogás alá esnek, a tanulók évközben is elhelyezendők. A tanulók elhelyezése tekintetében a legnagyobb óvatosságot ajánljuk a szülőknek, mert tapasztalati tény, hogy a tanulóknak a tanulmányokban való elmaradását nagyrészt a hiányos felügyelet okozza.

10. Minden tanuló az első félév végén „Értesítő“ kap, melyet a szülők vagy azoknak helyettesei aláírnak és legkésőbb 30 nap alatt az osztálytanárnak visszaküldenek. Ez által hivatalosan vesznek tudomást gyermekeiknek illetőleg gyámoltjaiknak magaviseletéről és előmeneteléről.

11. Az érettségi-, pótló- és javítóvizsgálatok ág. hitv. ev. részről ez idén Rimaszombatban tartatnak meg. A rimaszombati főgimnázium részéről e vizsgálatra utasított ifjak kellőképen felszerelt folyamodványaikat augusztus hó 15-ig a rimaszombati egy. prot. főgimnáziumhoz nyujtsák be.

12. Olyan tanulóknak, kik egy kötelező tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet, a tanári kar megengedheti, hogy a jövő iskolai év kezdetén javító vizsgálatot tehessenek, de csakis abban az intézetben, a hol tanultak. Ezen javító vizsgálat díja 2 korona. Azon tanulók, kik két tantárgyból kaptak elégtelen osztályzatot, mélt. és főtiszt. Kún Bertalan püspök urhoz czimzett kérvényüket a bizonyítvánnyal együtt augusztus hó 1-ig az igazgatósághoz nyujtsák be felterjesztés végett.

E vizsgálat díja két tárgy után 4 korona.

A ki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az javító-vizsgálatra semmi esetre sem bocsátható

Ha valamely tanuló a vizsgálatokat betegség vagy egyéb fontos ok miatt le nem teheti, a tanári testülethez folyamodhatik a következő tanév kezdetén tartandó pótló-vizsgálati engedélyért. A betegség igazolására hatósági vagy orvosi bizonyítvány melléklendő. A pótló-vizsgálat díjtalan.

13. A testgyakorlás, mértani rajz (technikai része) és szépírás tanulása alól való felmentést kérő tanulókat az iskola orvosa fogja megvizsgálni. A felmentést az orvos véleménye alapján az igazgató adja meg.

14. Minden tanuló köteles az előirt tankönyveket, író- és rajzeszközöket beszerezni. Figyelmeztetjük a t. szülőket és tanulókat, hogy csakis az új tantervhez alkalmazott legújabb kiadású tankönyvek használhatók.

Szegénysorsu, jó tanulók a segélykönyvtárból ingyen kaphatnak könyveket, a melyek az év végén visszaadandók. Ebbeli kérvények 1909. szeptember 1-ig dr. Wallentinyi Dezső tanár urnak adandók be minden melléklet nélkül.

15. Értesítjük a t. szülőket és gyámokat, hogy a tápintézetbe járó tanulók szállást mosással, fűtéssel, világítással, takarítással, reggelivel és uzsonnával a kívánalmak szerint havonta 10—24 koronáig kaphatnak megbízható házaknál, míg teljes ellátásért havonként 30—70 korona fizetendő.

Az eljárás egyszerűsítése és esetleges visszaélések elkerülése céljából arra kérjük a t. szülőket és gyámokat, hogy fizetésbeli kötelezettségeiknek ne gyermekeik útján tegyenek eleget, hanem a tandíjakat egyenesen Kerekes Dezső quaestor, a tápintézeti díjakat pedig Horváth Zoltán ephorus címére küldjék be.

Részletes felvilágosításokat egyébként szívesen ad

az igazgatóság.

XVII. Tantárgy-felosztás az 1909—1910-ik tanévben.

Sor-szám	Név	Tantárgy	Heti órák száma
1	<i>Bodor István,</i> a Pósa-kör elnöke.	Történelem: III. 3, IV. 3, V. 3. Magyar: VI. 3. Latin: VIII. 4.	16
2	<i>Czinke István,</i> a Bethlen Gábor-kör elnöke.	Ref. vallás: I—VIII.	16
3	<i>Csetneki Gyürky Pál.</i>	Ág. ev. vallás: I—VIII.	16
4	<i>Horváth Albert,</i> osztályfőnök III-ban.	Latin: III. 6, VII. 5. Magyar: I. 5, III. 4.	20
5	<i>Horváth Zoltán,</i> a természettudományi múzeum öre és a tápintézet gondnoka.	Természettudomány: I. 2, II. 2, IV. 3, V. 3, VI. 3. Földrajz: II. 3. Görög-pótló: VII. 3.	19
6	<i>Kerekes Dezső</i> quaestor, osztályfőnök VIII-ban, a fizikai múzeum öre, az olvasó- és sakkör elnöke.	Számítan: II. 4, VI. 4, IV. 3, VIII. 2. Fizika: VIII. 3.	17
7	<i>Komáromy Géza,</i> osztályfőnök V-ben, a gyorsíró-kör elnöke.	Latin: I. 6, V. 6. Magyar: II. 5, V. 3.	20
8	<i>Lenner Gyula.</i>	Görög: V. 5, VI. 5, VII. 5, VIII. 4.	19

Sor- szám	Név	Tantárgy	Heti órák száma
9	<i>Loysch Ödön</i> , osztályfőnök VI-ban, a földrajzi szertár őre.	Történelem: V. 3, VI. 3, VII. 3. Földrajz: I. 3. Német: III. 4. Görög-pótló: VI. 3.	19
10	<i>Marton István</i> , osztályfőnök II-ban, könyvtáros.	Német: IV. 3, V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 3. Latin: II. 6.	21
11	<i>Pásztori Gyula</i> , osztályfőnök VII-ben, a dal- és zene- kör elnöke.	Számтан: I. 4, III. 3, V. 3, VII. 3. Fizika: III. 2, VII. 4.	19
12	<i>Dr. Veress Samu</i> , igazgató.	Magyar: VII. 3. Philosophia: VIII. 3. Görög-pótló: VIII. 2, V. 3.	11
13	<i>Schwalm Nándor</i> , osztályfőnök I-ben, a rajzszertár őre.	Mértan: I. 3, II. 3, III. 3, IV. 2. Rajz: V. 2, VI. 2, VII. 2, VIII. 2.	20
14	<i>Dr. Wallentinyi Dezső</i> , osztályfőnök IV-ben, a gyámintézet és a Tompa-kör elnöke.	Magyar: IV. 4, VIII. 3. Latin: IV. 6, VI. 5.	18
15	<i>Sz. Benedek Gyula</i> , a Torna-kör elnöke.	Torna: I—VIII. 16. Játék: I—VIII. 4.	20
16	<i>Dr. Meskó Miklós</i> , vármegyei főorvos.	Egészségtan: VII. 1.	1

TARTALOM.

	Oldal
I. A tanév története	3
II. Tanulmányi kirándulás	16
III. A főgimnázium kormányzata:	
Főhatóság	18
Igazgató-tanács	18
IV. Tanári testület:	
Nyugalmozott tanárok	19
Működő tanárok	19
V. Bevégzett tananyag az 1908—1909. tanévben	22
VI. Ifjúsági körök és egyesületek:	
Tompa-önképzőkör	39
Pósa-kör	44
Bethlen Gábor-kör	46
Ifjúsági sakk- és olvasókör	47
Ifjúsági dalkör	47
Ifjúsági zenekar	47
Torna-kör	48
Vívó-kör	48
Gyorsíró-kör	48
Ifjúsági gyámintézet	49
VII. Taneszközök:	
Tanári könyvtár	51
Érem és Régiségtár	53
Ifjúsági könyvtár	53
Az ifjúsági kölcsönkönyvtár	53
Természetrajzi múzeum	55
Physikai múzeum	57
Földrajzi szertár	58
Rajz-szertár	58
Torna-szertár	58
Szemléltető képek	59

VIII. Tornaestély	60
IX. Egészségügy	62
X. Ösztöndíjak, jutalmak és segélyek	63
XI. Érettségi vizsgálat	69
XII. A tanuló-ifjúság neve és érdemsorozata	72
XIII. Statisztikai kimutatások:	
1. A beirt tanulók az 1908—909. tanévben	88
2. A tanulók anyanyelve és nyelvismerete	89
3. A beirt tanulók vallása	89
4. A beirt tanulók illetősége	90
5. A beirt tanulók szülői közt polgári állásra nézve volt	91
6. A vizsgálatot tett tanulók életkora a tanév végén	92
7. A vizsgálatot tett tanulók előmenetele	93
8. Mulasztott tanórák száma	93
9. A vizsgálatot tett tanulók írásbeli dolgozata	94
10. A vizsgálatot tett rendes tanulók erkölcsi magaviselete	94
11. A vizsgálatot tett tanulók egészségi állapota	95
12. A tanulók előmenetele az egyes tantárgyakban	96
XIV. A rimaszombati áll. segélyezett egy. prot. főgimnázium vagyona 1908. december hó 31-én	98
XV. Tápintézet	99
XVI. Figyelmeztetés a jövő 1909—1910-ik iskolai évre	102
XVII. Tantárgy-felosztás az 1909—1910-ik tanévben	107